

DE VZW VANUIT EEN JURIDISCH, BOEKHOUDKUNDIG EN FISCAAL PERSPECTIEF

EEN NIEUW GELAAT ONDER HET WWV?

Aantal woorden: 29636

Niño De Clercq

Stamnummer: 01602689

Promotor: Prof. Els De Wielemaker

Co-promotor: Eric Gjymshana

Masterproef voorgedragen tot het bekomen van de graad van:

Master of Science in de Handelswetenschappen

Afstudeerrichting: fiscaliteit

Academiejaar: 2019-2020

Vertrouwelijkheidsclausule

PERMISSION

Ondergetekende verklaart dat de inhoud van deze masterproef mag geraadpleegd en/of gereproduceerd worden, mits bronvermelding.

Niño De Clercq

Woord vooraf

Na 4 jaar loopt mijn opleiding Handelswetenschappen teneinde. Deze masterproef vormt daarbij het spreekwoordelijke laatste puzzelstukje van de puzzel.

Het schrijven van deze masterproef was de grootste uitdaging gedurende mijn tijd aan de UGent. Het afgelopen jaar heb ik erop gevloekt, me erop gesmeten, het laten liggen maar nooit heb ik het opgegeven.

Ten eerste wens ik mijn familie te bedanken. Zij zullen ongetwijfeld even blij zijn als ik dat het erop zit. Geen geklaag en geen nachtlawaai meer. Ongetwijfeld zullen zij trots zijn dat ik dit heb kunnen verwezenlijken. Ik waardeer de steun die ik de afgelopen maanden via de vele telefoongesprekken heb gekregen.

Ten tweede wil ik mijn vrienden bedanken. Ondanks dat we elkaar de afgelopen maanden door Corona niet fysiek hebben kunnen zien, heb ik toch veel aan hen gehad tijdens de vele gesprekken via Zoom. Ik waardeer het enorm dat zij mij door de moeilijke momenten hebben gesleurd.

Ten derde wil ik iedereen bedanken die ik de afgelopen maanden heb gecontacteerd om een seminarie bij te wonen of een kopie van een werk heb gevraagd.

Tot slot wil ik mijn promotor mevrouw Els De Wielemaker bedanken. Ze gaf mij niet alleen dit onderwerp maar ook ondersteuning. Ze heeft mij inspiratie gegeven op momenten waar de twijfel toe sloeg, maar mij ook afgeremd wanneer de ideeën door mijn hoofd vlogen. Ik wens haar te bedanken voor begeleiding en de feedback. Zonder deze steun zou ik deze masterproef niet tot een goed einde hebben kunnen brengen.

De Coronacrisis heeft ons allemaal gedwongen om creatief te zijn in deze periode. Toch is de impact op mijn masterproef beperkt gebleven.

Gent 2 Juni 2020

Samenvatting

Deze masterproef bekijkt de VZW vanuit een juridisch, boekhoudkundig en fiscaal perspectief na de invoering van het WVV. Het WVV integreert de V&S-wet samen met het vennootschapsrecht in één wetboek. Deze masterproef gaat na welke wijzigingen het WVV aan de V&S-wet doorvoert, en wat de gevolgen hiervan zijn voor de VZW op juridisch, boekhoudkundig en fiscaal vlak. Waar mogelijk wordt de VZW vergeleken met verwante verenigingsvormen zoals de IVZW en de stichting.

Lijst met afkortingen

Art.: Artikel

AV: algemene vergadering

Btw: belasting over de toegevoegde waarde

BW: Burgerlijk Wetboek

CBN: Commissie voor Boekhoudkundige Normen

IVZW: internationale vereniging zonder winstoogmerk

IBR: Instituut van de Bedrijfsrevisoren

KB: Koninklijk besluit

KBO: Kruispuntbank van Ondernemingen

NP: natuurlijk persoon

RP: rechtspersoon

RPB: rechtspersonenbelasting

V&S-wet: verenigingen en stichtingen-wet

VZW: vereniging zonder winstoogmerk

WVV: Wetboek Vennootschappen Verenigingen

W.Venn.: Wetboek van vennootschappen

VennB: vennootschapsbelasting

WER: Wetboek Economisch Recht

WIB: Wetboek Inkomstenbelasting

Lijst van gebruikte tabellen

Tabel 1: Feitelijke vereniging en VZW.....	7
Tabel 2: Vormvereisten oprichting vergelijking WVV en V&S-wet.....	17
Tabel 3: Inhoudelijke vereisten oprichting vergelijking WVV en V&S-wet.....	29
Tabel 4: Verplichting tot neerlegging documenten vergelijking WVV en V&S-wet.....	37
Tabel 5: Verplichting tot publicatie documenten in BS vergelijking WVV en V&S-wet.....	38
Tabel 6: Exclusieve bevoegdheden AV vergelijking WVV en V&S-wet.....	41
Tabel 7: Aanwezigheids- en stemquora AV.....	47
Tabel 8: Overzicht wijzigingen AV.....	51
Tabel 9: Residuaire bevoegdheden bestuursorgaan.....	53
Tabel 10 Bestuurdersaansprakelijkheid.....	58
Tabel 11: Overzicht wijzigingen bestuursorgaan.....	60
Tabel 12: Bevoegdheden commissaris.....	64
Tabel 13: Boekhouding WVV.....	83
Tabel 14: Boekhouding V&S-wet.....	83
Tabel 15: Groottecriteria en schema jaarrekening WVV.....	88
Tabel 16: Groottecriteria en schema jaarrekening V&S-wet.....	90
Tabel 17: Verschil tussen volledig schema en micro- of verkort schema jaarrekening.....	93

Lijst van gebruikte figuren

Figuur 1: Procedure naamwijziging.....	20
Figuur 2: Procedure tot nietigheid.....	67
Figuur 3: Procedure tot gerechtelijke ontbinding.....	69
Figuur 4: Procedure tot vrijwillige ontbinding..	71
Figuur 5: Procedure tot ontbinding van rechtswege.....	73
Figuur 6: Procedure tot ontbinding en vereffening in één akte.....	78
Figuur 7: Schema onderwerping RPB of VennB.....	105

Inhoudsopgave

Vertrouwelijkheidsclausule	I
Woord vooraf	II
Samenvatting	III
Lijst met afkortingen	IV
Lijst van gebruikte tabellen	V
Lijst van gebruikte figuren	V
Inleiding	1
1 Introductie tot de VZW	3
1.1 Wat is een VZW	3
1.2 De VZW vs de vennootschap	4
1.3 De VZW vs de feitelijke vereniging	5
2 Oprichting van een VZW	7
2.1 Oprichtingsakte	8
2.1.1 Vormvereisten	8
2.1.2 Inhoudelijke vereisten	18
2.1.2.2. Vergelijking tussen WVV en V&S-wet	29
2.1.3 Intern reglement	31
2.1.4 Ledenregister	32
2.1.5 Openbaarmakingsformaliteiten	34
2.1.5.1 Vergelijking tussen WVV en V&S-wet	37
2.1.5.2. Vergelijking tussen WVV en V&S-wet	38
2.1.6 Verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting	39
3 Organen van een VZW	40
3.1 Algemene vergadering	40
3.1.1 Algemeen	40
3.1.2 Bevoegdheden	41
3.1.3 Bijeenroeping van de algemene vergadering	42
3.1.4 Het verloop van een algemene vergadering	44
3.1.5 Beraadslaging en wijze van besluitvorming	45
3.1.6 De notulen	48
3.1.7 openbaarmakingsformaliteiten van de genomen beslissingen	49
3.1.8 De algemene vergadering in het WVV en de V&S-wet	49
3.2 Het Bestuursorgaan - bestuur	52
3.2.1 Algemeen	52

3.2.2	Samenstelling	52
3.2.3	Bevoegdheden.....	53
3.2.4	Bijeenroeping van het bestuursorgaan.....	54
3.2.5	Verloop, beraadslaging en wijze van besluitvorming door de vergadering van het bestuursorgaan	55
3.2.6	Belangenconflicten van bestuurders	55
3.2.7	De notulen	56
3.2.8	Bestuurdersaansprakelijkheid	56
3.2.9.	Vergelijking WVV met V&S-wet	60
3.3	Dagelijks bestuur (directiecomité)	61
3.3.1	Algemeen.....	61
3.3.2	Samenstelling	61
3.3.3	Bevoegdheden.....	61
3.3.4	Openbaarmakingsformaliteiten van de genomen beslissingen.....	62
3.4	De commissaris	63
3.4.1	Algemeen.....	63
3.4.2	Bevoegdheden.....	63
3.4.3	Commissarisverslag	64
4	Het einde van de VZW.....	65
4.1	Nietigheid van de VZW.....	65
4.2	Ontbinding	68
4.2.1	Gerechtelijke ontbinding	68
4.2.2	Vrijwillige ontbinding	70
4.2.3	Ontbinding van rechtswege	72
4.3	Vereffening	74
4.3.1	Vereffening met vereffenaar	74
4.3.2	De vereffening en ontbinding in één akte	77
4.4	Gerechtelijke reorganisatie en faillissement.....	78
4.4.1	Minnelijk akkoord.	79
4.4.2	Collectief akkoord.	79
4.4.3	Overdracht onder gerechtelijk gezag.....	80
4.5	Het faillissement	81
5	De boekhouding en jaarrekening van een VZW.....	81
5.1	Inleiding	81
5.2	Invoering van het begrip boekhoudplichtige onderneming	82
5.3	Boekhouding.....	82
5.3.1	Gemeenschappelijke principes.....	83

5.3.2	Vereenvoudigde boekhouding.....	84
5.3.3	Dubbele boekhouding.....	85
5.3.4	Inventaris	85
5.3.5	Waarderingregels	86
5.4	Jaarrekening.....	87
5.4.1	Schema jaarrekening.....	87
5.4.2	Jaarrekening volgens het vereenvoudigde schema	90
5.4.3	Jaarrekening volgens verkort schema.....	91
5.4.4	Jaarrekening volgens een micro schema	92
5.4.5	Jaarrekening volgens een volledig schema.....	92
5.5	Overige stukken	94
5.6	Openbaarmakingsverplichtingen jaarrekening.....	96
6	Fiscale verplichtingen	98
6.1	Rechtspersonenbelasting (RPB) of vennootschapsbelasting (VennB) van toepassing?	98
6.1.1	VennB	98
6.1.1.2	De V&S-wet en het WIB	98
6.1.1.3	Het WVV en het WIB.....	99
6.1.1.4	Uitgangspunt WIB	99
6.1.2	Rechtspersonenbelasting	104
6.1.3	Samenvattend schema	104
6.1.4	Belang onderwerping aan rechtspersonenbelasting	106
6.1.5	Conclusie	106
6.2	BTW.....	107
6.2.1	Inleiding.....	107
6.2.2	Bepalingen van de belastingplicht	107
6.2.3	Categorieën van belastingplichtigen.....	109
6.2.4	Btw-vrijstellingen	110
6.2.5	Conclusie btw en WVV	112
6.3	De patrimoniumtaks	112
7	Besluit	115
8	Bibliografie.....	117

Inleiding

De VZW viert in 2021 haar honderdste verjaardag. Ze is in die honderd jaar het middel bij uitstek geweest voor personen die zich samen voor een bepaald of onbepaald belangeloos doel willen inzetten. Ze is in ons dagelijks leven meer aanwezig dan dat we ons ervan bewust zijn, denk maar aan de voetbalclub in de straat, de muziekschool van je zus, de jeugdbeweging waarin jezelf zit. Ondanks haar prominente aanwezigheid in ons dagelijks leven verliep het ontstaan van de VZW – en bij uitbreiding de vereniging - niet zonder slag of stoot. De VZW onderging al meermaals een facelift, met recent de invoering van het WVV. Naar aanleiding van haar nakende honderdste verjaardag en haar recente facelift wordt het tijd om haar nog eens in de spotlights te zetten.

Ondanks dat de VZW in 1921 ontstond werd de basis van haar latere bestaan al veel vroeger gelegd. Sinds 1830 voorziet artikel 27 van de Belgische Grondwet dat alle Belgen het recht hebben zich te verenigen en dat dit recht niet aan preventieve maatregelen kan onderworpen worden. Toch duurde het meer dan 90 jaar voordat de wetgever voor een wettelijke uitwerking van dit grondwettelijk beginsel zorgde.

In 1921 werd met de Wet van 27 juni 1921 de wettelijke basis voorzien. Hiervoor had een vereniging geen rechtspersoonlijkheid, waardoor ze als een niet-bestaande entiteit werd beschouwd door de wet. Een vereniging werd dan ook vaak als frauduleus aanzien. Met de wet van 27 juni 1921 gaf de VZW de rechtspersoonlijkheid waardoor ze zelfstandig in het rechtsverkeer kon optreden.

In 2002 werd beslist om de Wet van 27 juni 1921 te moderniseren. De reden hiervoor was dat de VZW meer en meer in een negatief daglicht kwam te staan. Aangezien de Wet van 27 juni tot dan relatief beperkt was werd de VZW vaak aangewend voor doeleinden waarvoor ze niet bestemd. De schijnvzw's werden dan ook een populair begrip. Ook was er een groot gebrek aan transparantie binnen VZW's aangezien er nauwelijks boekhoudkundige verplichtingen waren. Met de Wet van 2 mei 2002 – hierna de V&S-wet – probeerde de wetgever de transparantie in een VZW te verhogen. De totstandkoming van deze hervorming verliep moeizaam, wat blijkt uit de stortvloed aan KB's die na invoering van de nieuwe wet werden gepubliceerd.

In 2018 werd besloten om het verenigingsrecht opnieuw te herzien. De wetgever wil in een nieuw wetboek het wijdverspreide verenigingsrecht en vennootschapsrecht integreren en harmoniseren.

Hierdoor zullen heel wat bepalingen in dit nieuwe wetboek gelden voor zowel verenigingen en vennootschappen. Het treedt in werking vanaf 1 januari 2020.

In het vervolg van deze masterproef wordt voor nagegaan welke wijzigingen de VZW ondergaat op juridisch, boekhoudkundig en fiscaal vlak ten gevolge van de invoering van het WVV. Waar mogelijk wordt de vergelijking gemaakt met de V&S-wet. Waar mogelijk wordt ook een vergelijking gemaakt met de IVZW en stichting. Deze masterproef bekijkt enkel de VZW binnen België, een vergelijking met een VZW's in het buitenland wordt hier niet gemaakt.

In het eerste hoofdstuk wordt geschetst wat een VZW is en wat haar onderscheid van andere rechtsvormen zoals de vennootschap en feitelijke verenigingen. In het tweede hoofdstuk wordt nagegaan hoe een VZW wordt opgericht en met welke formaliteiten zij daarbij rekening moet rekening houden.. In het derde hoofdstuk is er oog voor de organen van een VZW. Het vierde hoofdstuk achterhaalt hoe een VZW kan ophouden te bestaan en wat zij kan doen in financiële moeilijkheden. In het vijfde hoofdstuk ligt de focus op nagegaan op de boekhoudkundig en jaarrekening. In het zesde hoofdstuk wordt gekeken naar de fiscale verplichtingen van een VZW. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 een conclusie gemaakt.

1 Introductie tot de VZW

1.1 Wat is een VZW

Artikel 1:2 WVV omschrijft een VZW als “Een vereniging die wordt opgericht bij een overeenkomst tussen twee of meer personen, leden genaamd. Zij streeft een belangeloos doel na in het kader van één of meer welbepaalde activiteiten die zij tot voorwerp heeft. Zij mag, rechtstreeks noch onrechtstreeks enig vermogensvoordeel uitkeren of bezorgen aan de oprichters, de leden, de bestuurders of enig andere persoon, behalve voor het in de statuten bepaald belangeloos doel.”

Uit deze definitie volgt dat een VZW zal worden opgericht wanneer meerdere personen een belangeloos doel willen nastreven. Dit kan een cultureel, wetenschappelijk, sportief of sociaal doel zijn¹. Deze personen proberen aan de hand van activiteiten het doel te verwezenlijken. De activiteiten kunnen van eender welke aard zijn, dit betekent dat ook economische activiteiten die winst opleveren zijn toegelaten. Ondanks wat haar naam doet vermoeden mag een VZW dus wel degelijk een winstoogmerk hebben. Een VZW mag dus winst nastreven op voorwaarde dat zij de winst uit haar activiteiten niet rechtstreeks of onrechtstreeks aan haar leden uitkeert. Er is dus sprake van een winstuitkeringsverbod. Het winstuitkeringsverbod is niet van toepassing wanneer de winst wordt bestemd aan het belangeloos doel waarvoor ze werd opgericht.

Wijkt deze definitie uit het WVV met die in V&S-wet?

Artikel 1 Wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen bepaalt²: “De vereniging zonder winstoogmerk is die, welke niet nijverheids-en handelszaken drijft en welke niet tracht een stoffelijk voordeel aan haar leden te verschaffen.”

Uit deze definitie blijkt dat een VZW geen nijverheids- en handelszaken mag drijven. Dit houdt dat zij geen winstgevende activiteiten mag uitoefenen. Dit impliceert dus dat zij in principe geen winstoogmerk mag hebben. Toch is dit verbod niet absoluut, aangezien de wetgever toelaat dat er winstgevende activiteiten worden verricht zolang deze ondergeschikt blijven aan de niet-

¹ S. MATHEÏ, Nieuwe regels voor VZW's, z.u., 2019, p36.

² Wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen (hierna V&S-wet).

winstgevende hoofdactiviteit, d.i. het belangeloos doel. Bovendien moet de winst die voortvloeit uit de bijkomstige activiteit volledig worden bestemd aan de verwezenlijking van het belangeloos doel³. Verder blijkt uit definitie dat een (rechtstreekse) toekenning van een stoffelijk voordeel aan haar leden niet toegelaten is. Volgens het Hof van Cassatie zijn onrechtstreekse voordelen aan leden wel toegestaan⁴. *Voorbeeld van zo een onrechtstreeks voordeel is dat de leden een korting krijgen op een aankoop bij de VZW.*

Wanneer de definities uit het WVV en van de V&S-wet naast elkaar worden gelegd kan het volgende worden opgemerkt. Het WVV wijkt af van het winstoogmerkverbod, maar behoudt wel het winstuitkeringsverbod. Meer nog ten opzichte van de V&S-wet scherpt ze dit verbod zelfs aan. Volgens het WVV zijn alle uitkeringen, zowel rechtstreeks als onrechtstreekse aan de leden verboden.

1.2 De VZW vs de vennootschap

De V&S-wet en het Wetboek van vennootschappen maken het onderscheid tussen een vereniging en vennootschap op basis van zowel het winstoogmerk als de verrichte activiteit. Een vereniging kan geen winstgevende activiteit tot voorwerp hebben, tenzij deze ondergeschikt is. Bovendien mag een vereniging geen winstoogmerk nastreven. Het tegengestelde geldt voor een vennootschap die wel een winstoogmerk mag hebben en een winstgevende activiteit tot voorwerp heeft. Een vennootschap mag dus in hoofdorde winstgevende activiteiten verrichten. Omwille van de vage en verwarrende invulling van het begrip 'ondergeschikt' zoekt de wetgever een nieuw en duidelijk criterium om het onderscheid tussen de 2 rechtsvormen duidelijker te maken in het WVV⁵.

In de parlementaire voorbereiding van het WVV, stapt de wetgever af van het winstoogmerk als een van de onderscheidende criteria⁶. Het WVV gaat na of een vennootschap of een vereniging rechtstreeks of onrechtstreeks winstuitkering nastreeft. Een vennootschap mag de winsten die ze verwezenlijkt uit haar activiteiten uitkeren aan haar vennoten⁷. Dit is niet mogelijk voor de

³ G., POPPE, C., BOERAEVE, R., DASNOIS en V., MELOTTE, *Gids VZW, IVZW en stichtingen*, Meerbeek-Kortenbergh, Uitgeverij voor Handel en Nijverheid NV, 2005, p. 39.

⁴ Cass. 3 oktober 1996, TRV, 1997, 223, noot M. DENEFF.

⁵ H., DE WULF, *Het onderscheid vennootschap - vereniging na de invoering van het Wetboek Vennootschappen en Verenigingen*, Financial Law Institute Working paper series, Ghent University, 2019, p.12 geraadpleegd via www.law.ugent.be/fli/wps/pdf/WP2019-03.pdf.

⁶ DOC 54 3119/002 geraadpleegd op www.dekamer.be

⁷ Art. 1:1 WVV

vereniging. Een vereniging mag haar winsten uit activiteiten niet rechtstreeks of onrechtstreeks aan haar leden uitkeren. De winsten mogen enkel worden aangewend voor haar belangeloos doel. De wetgever staat in het WVV toe dat een verenigingen net zoals vennootschappen in hoofdorde winstgevende activiteiten kunnen stellen.

1.3 De VZW vs de feitelijke vereniging

De feitelijke vereniging wordt in artikel 1:6, §1 WVV gedefinieerd als: “Een vereniging zonder rechtspersoonlijkheid beheerst door de overeenkomst tussen partijen”.

Uit deze definitie vallen een aantal gelijkenissen met de VZW te halen. Zo kan een feitelijke vereniging eveneens worden opgericht door 2 of meerdere personen. De personen die zich verenigen in een feitelijke vereniging zullen dit ook doen met het oog op het verwezenlijken van een gemeenschappelijk doel.

Uit deze definitie valt ook meteen het grote onderscheid tussen de feitelijke vereniging en de VZW op, d.i. de afwezigheid van de rechtspersoonlijkheid. Dit heeft verregaande gevolgen voor de feitelijke vereniging. Hierdoor kan de feitelijke vereniging niet in eigen naam op treden, dagvaarden of gedagvaard worden⁸. Enkel als een feitelijke vereniging zich vrijwillig inschrijft in het register van de Kruispuntbank der Ondernemingen (KBO) kan zij door een vertegenwoordiger of door alle leden gezamenlijk wel in eigen naam op treden, dagvaarden of gedagvaard worden⁹.

De afwezigheid van de rechtspersoonlijkheid heeft gevolgen voor de aansprakelijkheid van de leden van een feitelijke vereniging. De feitelijke vereniging heeft geen afgescheiden vermogen zoals een VZW. Hierdoor zijn de leden voor gelijke delen persoonlijk aansprakelijk voor de schulden van de feitelijke vereniging. In een VZW zijn enkel bestuurders aansprakelijk, hun aansprakelijkheid wordt bovendien begrensd¹⁰. De afwezigheid van een afgescheiden vermogen impliceert niet dat de feitelijke vereniging geen vermogen heeft. Zij heeft een doelvermogen dat bestaat uit de goederen die zijn aangeschaft om haar doel te verwezenlijken¹¹.

⁸ K., Meerts, *De feitelijke vereniging. Nuttig instrument of nieuwe kleren van de keizer?*, Larcier, Gent, 2019, p14.

⁹ Art. 703, §2 Ger.W.

¹⁰ Art. 2.56

¹¹ S., TUYTEN, *Feitelijke verenigingen en hun doelvermogen*, VZW info 2007, afl. 15, 3.

Er kan ook een onderscheid worden opgemaakt inzake de administratieve en boekhoudkundige verplichtingen waaraan beide rechtsvormen moeten voldoen. Een feitelijke vereniging kan haar statuten inrichten volgens haar eigen wensen. Een feitelijke vereniging is niet wettelijk verplicht om statuten op te stellen¹². Een VZW is wettelijk verplicht om statuten op te stellen, hierbij moet ze rekening moet houden met de wettelijke bepalingen uit het WVV. Indien een feitelijke vereniging statuten opstelt moet zij deze niet openbaar maken. Een VZW moet haar statuten wel openbaar maken¹³. Deze publicatie is noodzakelijk met het oog op de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid¹⁴. Omtrent de boekhouding geniet de feitelijke vereniging een grote vrijheid, zij moet enkel haar inkomsten en uitgaven bijhouden¹⁵. De VZW zal een vereenvoudigde of dubbele boekhouding moeten voeren omdat zij een boekhoudplichtige onderneming is. Deze boekhouding is onderworpen aan de bepalingen uit het WVV, KB/WVV en KB/WER.

Een feitelijke vereniging kan vrij haar bestuur regelen¹⁶. Het bestuur van een VZW wordt geregeld in het WVV en kan in de statuten verder worden geregeld¹⁷. Het bestuur van een VZW wordt verkozen uit de leden van de algemene vergadering. Deze leden worden de wettelijke leden genoemd. Daarnaast kunnen er ook nog toetredende leden zijn in een VZW, zij zetelen niet in de algemene vergadering¹⁸. Een feitelijke vereniging maakt geen onderscheid tussen haar leden. Elk lid kan dus mogelijk toetreden tot het bestuur. Een feitelijke vereniging heeft geen algemene vergadering en hoeft er ook geen op te richten.

Als slotopmerking is het belangrijk om duidelijk te maken dat met het WVV voor het eerst basisregels worden vastgelegd voor feitelijke verenigingen. In de V&S-wet is geen enkele wettelijke bepaling m.b.t tot feitelijke verenigingen terug te vinden¹⁹.

¹² K., Meerts, *De feitelijke vereniging. Nuttig instrument of nieuwe kleren van de keizer?*, Larcier, Gent, 2019, p. 18.

¹³ Art. 2:9 WVV; Art. 2:15 WVV

¹⁴ Art. 2:9 WVV

¹⁵ K., MEERTS, *De feitelijke vereniging. Nuttig instrument of nieuwe kleren van de keizer?*, Larcier, Gent, 2019, p. 17.

¹⁶ K., MEERTS, *De feitelijke vereniging. Nuttig instrument of nieuwe kleren van de keizer?*, Larcier, Gent, 2019, p47

¹⁷ Art. 2:50 WVV

¹⁸ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 3^e editie, p. 8.

¹⁹ K., MEERTS, *Het vernieuwde vennootschap- en verenigingsrecht en de impact op de feitelijke vereniging*, Actua Leges, n° 2019/3.

Tabel 1. De tabel geeft de verschillen tussen een feitelijke vereniging en een VZW weer. eigen werk

Feitelijke vereniging	VZW
Geen rechtspersoonlijkheid	Wel rechtspersoonlijkheid
Doelvermogen	Afgescheiden vermogen
Persoonlijke aansprakelijkheid	Enkel bestuurdersaansprakelijkheid
Beperkte administratieve verplichtingen	Wettelijke en administratieve verplichtingen
Statutaire vrijheid	Statutaire vrijheid beperkt door WVV
Bestuur	Algemene vergadering en bestuur
Leden	Effectieve en toetredende leden
Niet in eigen naam optreden	In eigen naam op treden

2 Oprichting van een VZW

Net als in de V&S-wet voorziet de wetgever in het WVV geen duidelijk stappenplan voor de oprichting van een VZW in het WVV. De wetgever legt wel enkele vorm- en inhoudelijke voorwaarden op m.b.t. de oprichting²⁰. De rechtsleer probeert deze lacune op te vullen. Verschillende auteurs proberen in hun werken toch een aantal fasen te onderscheiden in de oprichting van een VZW.

Dirk Coeckelbergh is een verenigingsexpert die meer dan 30 werken publiceerde over de non-profit. Hij poogt een draaiboek op te stellen voor de oprichting van een VZW waarin hij 3 fasen onderscheidt: de informele -, formele -, en post-formele oprichtingsfase. De bespreking van de fasen wordt buiten beschouwing gelaten.

Marleen Deneef is professor aan de KU Leuven en publiceerde al verschillende werken rond verenigingen. Zij poogt eveneens in een draaiboek te voorzien, ze identificeert daarbij 3 fasen in het oprichtingsproces. De identificatie van de oprichters, de overeenkomst en de eerste algemene vergadering. Ze voorziet daarbij de mogelijkheid dat er meerdere fasen aan het oprichtingsproces worden toegevoegd²¹.

Verenigingsexpert Steven Matheï die kleine en grote VZW's adviseert en daarnaast gastdocent is aan de UHasselt probeert een oprichtingsprocedure op poten te zetten die bestaat uit 9 fasen: de keuze voor een structuur van VZW, de identificatie oprichters en bestuurders, het opstellen van de oprichtingsakte, de goedkeuring en ondertekening oprichtingsakte, openbaarmaking van de oprichtingsakte, het opstellen intern VZW-dossier, het bestaan van de vzw, de interne administratie

²⁰ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Gompel & Scavina, Oud-Turnhout/ s' Hertogenbosch, p. 145.

²¹ M., DENEFF, oprichting van een vzw in De VZW, die Keure, 2015, p.111 nr. 3

in orde maken, verplichtingen voorbereiden tijdens bestaan. De bespreking van de fasen wordt buiten beschouwing gelaten.

Geen van deze voorgaande draaiboeken capteert perfect het oprichtingsproces, ze proberen te voorzien in een leidraad voor de oprichters van een VZW. De oprichters zijn volledig vrij in hoe zij het oprichtingsproces doorlopen. Wel moeten de oprichters rekening houden met een aantal vormen inhoudelijke voorwaarden inzake de oprichting die het WVV oplegt. In wat volgt worden deze vorm- en inhoudelijke vereisten opgesomd en verder toegelicht. Waar mogelijk wordt een vergelijking gemaakt met de oprichting van een stichting of IVZW.

2.1 Oprichtingsakte

Om een VZW, IVZW of stichting op te richten moet een oprichtingsakte worden opgesteld. Zonder een oprichtingsakte kan een VZW, IVZW of stichting niet bestaan voor de wetgever. Deze oprichtingsakte moet voldoen aan een aantal vorm- en inhoudelijke vereisten. Deze vereisten worden in wat volgt besproken.

2.1.1 Vormvereisten

I. Minimumaantal oprichters

Uit de definitie van een vereniging kan worden afgeleid dat zij door tenminste 2 personen moet worden opgericht²². Het WVV wijkt met dit minimumaantal af van de V&S-wet. De V&S-wet bepaalt dat een VZW moet worden opgericht door tenminste 3 personen²³. Om een IVZW op te richten zijn nog steeds tenminste 2 personen nodig. Onder de V&S-wet is dit aantal niet specifiek opgenomen in de wetgeving. Het WVV doet dit wel onder art. 10:4, 1° WVV. Een stichting wordt zowel onder het WVV als onder de V&S-wet opgericht door tenminste 1 persoon²⁴. De oprichters vormen automatisch de eerste leden van een VZW of IVZW. In een stichting is er geen sprake van leden²⁵. Zowel in de V&S-wet als het WVV kunnen natuurlijke personen en rechtspersonen mee een vereniging kunnen oprichten²⁶. De wetgever sluit wel een bepaalde natuurlijke personen uit.

²² Art. 1:2 WVV

²³ Art. 2, 3° V&S-wet

²⁴ Art. 27, 1° V&S-wet en Art 11:6 WVV

²⁵ Art. 27, tweede lid V&S-wet

²⁶ Art. 9:3, §1 eerste lid WVV

Allereerst worden onbekwame personen uitgesloten. Een natuurlijk persoon moet immers bekwaam zijn om overeenkomsten te sluiten²⁷. Dit is een noodzakelijke vereiste aangezien een vereniging wordt opgericht per overeenkomst²⁸. Een overeenkomst zal slechts rechtsgeldig worden afgesloten indien de partij bekwaam is. Volgens de wet is ieder meerderjarig natuurlijk persoon bekwaam in zoverre hij of zij niet door de wet onbekwaam is verklaard²⁹. Hieruit volgt dat minderjarigen en beschermde personen geen oprichter kunnen zijn. Zij worden door het Burgerlijk Wetboek onbekwaam verklaard om overeenkomsten te sluiten³⁰. Toch moeten worden opgemerkt dat minderjarigen en beschermde personen niet helemaal door de wetgever worden uitgesloten. Ze kunnen toch onrechtstreeks oprichter zijn van een vereniging of stichting indien zij zich laten vertegenwoordigen door een ouder of voogd³¹.

Ten tweede kunnen natuurlijke personen die door geweld, bedrog of dwaling mee een VZW hebben opgericht geen oprichter zijn. Dit komt omdat hun bekwaamheid is aangetast door een wilsgebrek. Bijgevolg is de aangegane overeenkomst nietig³². De nietigheid van de overeenkomst brengt niet automatisch de nietigheid van vereniging mee. Enkel de persoon wiens bekwaamheid werd aangetast door een wilsgebrek zal niet als oprichter aan de VZW verbonden zijn³³.

Naast natuurlijke personen kunnen ook rechtspersonen en feitelijke verenigingen oprichters zijn. De feitelijke vereniging zal hiervoor in de oprichtingsakte moeten laten opnemen door welke natuurlijke perso(o)n(en) zij zich laten vertegenwoordigen³⁴.

Het WVV legt enkel een minimumaantal oprichters op, nergens spreekt de wetgever over een maximumaantal oprichters³⁵. Een VZW of IVZW mag haar statuten opteren voor een hoger minimumaantal – voorbeeld 6 –, maar ze kan nooit een lager minimumaantal – voorbeeld 1 – vastleggen. Dit is ook mogelijk onder V&S-wet³⁶.

²⁷ Art. 1108 - 1109 BW

²⁸ Art. 1:2 WVV

²⁹ Art. 488 BW; Art. 1123 BW

³⁰ Art. 1124 BW

³¹ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Gompel & Scavina, Oud-Turnhout/ s' Hertogenbosch, p. 130.

³² Art. 1109 BW

³³ D., VAN GERVEN, *Een analyse van de nieuwe V&S-wet (Reeks Vakgroep Economisch Recht V.U.B)*, Maklu, 2004, p.51 nr. 49.

³⁴ M., DENEFF, *Wie kan een VZW oprichten in de VZW*, Die Keure, 2015, p. 74 nr. 8.

³⁵ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Gompel & Scavina, Oud-Turnhout/ s' Hertogenbosch, p. 133-134.

³⁶ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 133 nr. 266-267.

Indien de oprichting van een VZW of IVZW gebeurt met minder oprichters dan wettelijk vereist is, kan dit vergaande gevolgen hebben. Een oprichting met minder oprichters dan wettelijk vereist is vormt een nietigheidsgrond op basis waarvan een VZW of IVZW nietig verklaard kan worden³⁷. Elke belanghebbende kan op basis van deze nietigheidsgrond de nietigheid van vereniging voor de ondernemingsrechtbank vorderen³⁸.

II. Vorm van de oprichtingsakte

De oprichtingsakte van een VZW kan de vorm aannemen van een onderhandse of authentieke akte³⁹. De oprichters zijn vrij in hun keuze voor een authentieke of onderhandse oprichtingsakte. Toch voorziet de wetgeving één beperking op deze keuzevrijheid. Indien bij de oprichting een onroerend goed wordt ingebracht, zal de oprichtingsakte per authentieke akte moeten worden opgesteld⁴⁰.

De keuze voor een authentieke of onderhandse akte heeft geen invloed op de rechten en plichten van een VZW, maar wel op het aantal exemplaren dat van de oprichtingsakte moeten worden opgesteld⁴¹. Zowel een IVZW als stichting moet per authentieke akte worden opgericht⁴². Voor zowel een VZW, IVZW als stichting geldt dat wanneer de oprichtingsakte niet in de vereiste vorm wordt opgesteld zij nietig zijn. De nietige akte vormt in dat geval een nietigheidsgrond op basis waarvan de VZW, IVZW of stichting nietig verklaard kan worden op verzoek van een belanghebbende door de ondernemingsrechtbank⁴³.

Omtrent de vorm van de oprichtingsakte wijzigt het WVV niets, het neemt de bepalingen uit de V&S-wet over.

III. Aantal exemplaren van de oprichtingsakte

³⁷ Art. 9:4, 1°; Art. 10:4, 1° WVV

³⁸ Art. 9:4, 1° WVV

³⁹ Art. 2:5, §2 WVV

⁴⁰ M., DENEFF, *De oprichting van een VZW in de VZW*, Die Keure, 2015, p. 113 nr.4.

⁴¹ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 88.

⁴² Art. 2:5, §3 WVV

⁴³ Art. 9:4, 2° WVV; Art. 10:4, 2° WVV; Art 11:5, 1° WVV

Indien een VZW, IVZW of stichting per authentieke akte wordt opgericht volstaat 1 exemplaar⁴⁴. Indien een VZW wordt opgericht per onderhandse akte, moeten er tenminste 2 originelen van de oprichtingsakte worden opgesteld⁴⁵. Artikel 1325 BW stelt dat ingeval van een onderhandse oprichtingsakte er evenveel originelen moeten worden opgesteld als er oprichters zijn. Bovendien moet elk origineel vermelden hoeveel onderhandse oprichtingsakten er zijn opgemaakt⁴⁶. Indien de vermelding van het aantal originelen in een onderhandse oprichtingsakte ontbreekt, kan tegen diegene die deze onderhandse akte in zijn bezit heeft de nietigheid van zijn exemplaar worden inroepen⁴⁷. Concreet leidt dit ertoe dat deze oprichter niet gebonden zal zijn door zijn overeenkomst, en hij dus niet als oprichter wordt beschouwd.

Het WVV wijkt inzake het aantal op te stellen exemplaren van de oprichtingsakte niet af van de V&S-wet. Volgens de V&S-wet moet een onderhandse akte van een VZW ook in minstens 2 originelen worden opgesteld. Van een authentieke akte volstaat 1 exemplaar.

IV. Taal gehanteerd in de oprichtingsakte

De Belgische taalwetgeving bepaalt in welke taal de oprichtingsakte moet worden opgesteld. De taalwetgeving is een complexe samenstelling van verschillende taalwetten en -decreten. Bovendien is de wetgeving opgebouwd uit een nationale regeling aangevuld door verschillende regionale regelingen.

In de regel is er taalvrijheid in België, dit houdt in dat iedereen vrij is in zijn gebruik van de in België gesproken talen⁴⁸. Toch is deze taalvrijheid niet absoluut, aangezien het taalgebruik door de federale wetgever kan worden geregeld in gerechtszaken en handelingen van openbaar gezag⁴⁹. Verder kunnen de Vlaamse en Franse Gemeenschap per decreet het taalgebruik regelen voor⁵⁰:

- I. De bestuurszaken
- II. Het onderwijs in gesubsidieerd of erkende onderwijsinstellingen,

⁴⁴ Art. 1317 BW

⁴⁵ Art. 2:5, §2, eerste lid WVV

⁴⁶ Art. 1325, vierde lid BW

⁴⁷ Art. 1325, vierde lid BW

⁴⁸ Art. 30. Gw. Hiermee worden de officiële landstalen bedoeld: het Nederlands, Frans en het Duits.

⁴⁹ S., DESCHEPPER, *Het neerleggen van vennootschapsakten na de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel*, R.W., 2013-2014/39, p. 1546.

⁵⁰ Art. 129, §1, 3° Gw.

III. De sociale betrekkingen tussen werkgevers en hun personeel en alsook in door de wet voorgeschreven officiële documenten van ondernemingen

In het kader van deze thesis is het interessant om de taalwetgeving in de sociale betrekkingen tussen werkgevers en hun personeel en alsook in door de wet voorgeschreven officiële documenten van ondernemingen te bekijken.

De Vlaamse en Franse Gemeenschap kunnen het taalgebruik binnen de ondernemingen regelen per decreet. Er bestaan momenteel 3 wettelijke regelingen: Het Vlaamse Taaldecreet⁵¹ voor het Nederlands taalgebied, het Franse Taaldecreet⁵² voor het Franse taalgebied en de Taalwet Bestuurszaken⁵³ voor het Brussel Hoofdstedelijk Gewest, het Duitse taalgebied en de faciliteitengemeenten gelegen in het Nederlandse of Franse taalgebied⁵⁴. De exploitatiezetel van de onderneming zal bepalen welke regeling wordt toegepast⁵⁵.

Het Vlaamse Taaldecreet regelt het taalgebruik in het bedrijfsleven dat zich voortdoet op het Nederlandstalig taalgebied. Volgens dit taaldecreet moet het Nederlands worden gebruikt voor alle schriftelijke en mondelinge communicatie naar het personeel en voor alle officiële bedrijfsdocumenten⁵⁶. Er mag wel steeds een vertaling van een officieel bedrijfsdocument worden voorzien. Het decreet legt geen regeling op omtrent schriftelijke en mondelinge communicatie alsook naar de buitenwereld toe of tussen de communicatie tussen werknemers onderling.

Het Franse Taaldecreet beoogt inhoudelijk hetzelfde als het Vlaamse Taaldecreet maar dan voor het taalgebruik in het bedrijfsleven dat zich voortdoet op het Franstalig taalgebied. Het enige

⁵¹ Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen (hierna Vlaams Taaldecreet).

⁵² Decreet van 30 juni 1982 inzake de bescherming van de vrijheid van het taalgebruik van de Franse taal in de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsook van akten en documenten van ondernemingen opgelegd door de wet en de reglementen (hierna Frans Taaldecreet).

⁵³ Wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken (hierna Taalwet Bestuurszaken).

⁵⁴ H., VUYE, *Taal en territorialiteit in Vlaanderen in historisch en internationaal perspectief*, VZW De Rand, december 2010, www.vlaanderen.be/publicaties/taal-en-territorialiteit-in-vlaanderen-in-een-historisch-en-internationaal-perspectief, p. 34.

⁵⁵ Onder exploitatiezetel wordt verstaan, de plaats waar de werknemer effectief werkt. Deze plaats hoeft niet noodzakelijk samen te vallen met de hoofdzetel van de onderneming.

⁵⁶ Art. 3 ; Art. 5 Vlaams Taaldecreet

verschil is dat zij het gebruik van het Frans oplegt in de communicatie tussen werkgever en werknemers en voor officiële bedrijfsdocumenten⁵⁷.

De Taalwet bestuurszaken regelt het taalgebruik in het bedrijfsleven dat zich voortdoet op het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het Duitse taalgebied en de faciliteitengemeenten. Voor deze gebieden wordt het taalgebruik door de federale overheid geregeld⁵⁸. In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad dient de schriftelijke communicatie naar het personeel in het Nederlands of Frans te gebeuren afhankelijk van de voertaal van de werknemer in kwestie⁵⁹. De Taalwet bestuurszaken legt geen regels op omtrent de mondeling communicatie met het personeel opgelegd, dit is wel het geval in het Vlaams en Franse Taaldecreet. Officiële bedrijfsdocumenten mogen in het Nederlands, Frans of in beide talen worden opgesteld. Deze regeling wordt doorgetrokken voor ondernemingen die hun exploitatiezetel in een faciliteitengemeente of in het Duitstalig taalgebied hebben⁶⁰.

In tegenstelling tot de V&S-wet vermeldt het WVV wel expliciet taalverplichtingen⁶¹. Zij stelt dat Vennootschappen, VZW's, IVZW's en stichtingen hun officiële bedrijfsdocumenten - waaronder de oprichtingsakte - moeten opstellen in de taal of 1 van de officiële talen van hun taalgebied⁶². Verder wordt ook de mogelijkheid om officiële bedrijfsdocumenten te vertalen in 1 of meerdere officiële talen van de EU⁶³. Onder de V&S-wet was dit niet mogelijk.

V. Benoeming bestuurders

Op de eerste algemene vergadering van een VZW of IVZW – d.i. de oprichtingsvergadering – kunnen de oprichters bestuurders benoemen. Ingeval van een VZW moeten er minstens 3 bestuurders worden benoemd⁶⁴. In een IVZW moeten er evenveel bestuurders worden benoemd zoals de statuten bepalen⁶⁵. In een stichting zal tenminste 1 bestuurder worden benoemd door de oprichters in de oprichtingsakte⁶⁶. De benoeming van de bestuurders kan in een VZW of IVZW

⁵⁷ Art. 2 Frans Taaldecreet

⁵⁸ J., VANDE LANOTTE en G., GOEDERTIER, *Overzicht Publiekrecht*, Brugge, die Keure, 2007, 606.

⁵⁹ Art. 52 Taalwet Bestuurszaken

⁶⁰ J., HERMAN, *Juiste taal, geen verhaal. Over mobiliteit en faciliteiten*, RABG 2006, 1025.

⁶¹ Art. 2:33 WVV

⁶² Art. 2:33, eerste lid WVV

⁶³ Art. 2:33, tweede lid WVV

⁶⁴ Art. 9:5, eerste lid

⁶⁵ Art. 10:9, eerste lid WVV

⁶⁶ Art. 11:6 WVV

ook op een volgende algemene vergadering gebeuren⁶⁷. De oprichters waken er in dat geval best over dat er zo snel mogelijk bestuurders worden benoemd. Zolang er geen bestuurders worden benoemd, kan er geen bestuursorgaan worden gevormd. Het ontbreken van een bestuursorgaan zal ertoe leiden dat de VZW of IVZW geen rechtspersoonlijkheid zal verkrijgen⁶⁸.

Wanneer bestuurders worden benoemd moet er bijkomend worden beslist of zij een mandaat van bepaalde of onbepaalde duur zullen krijgen⁶⁹. Indien bestuurders worden benoemd op de oprichtingsvergadering moet de beslissing tot de benoeming bij de oprichtingsakte worden gevoegd⁷⁰. Latere beslissingen tot benoemingen – en later ambtsbeëindigingen – zullen openbaar gemaakt moeten worden..

Het WVV voert inzake de benoeming van bestuurders slechts beperkte wijzigingen door ten opzichte van de V&S-wet. Het WVV gebruikt voor VZW's en stichtingen de term 'het bestuursorgaan' of 'bestuur', en niet de term 'raad van bestuur' zoals in de V&S-wet⁷¹. Een andere wijziging is dat in de V&S-wet de oprichter(s) van een stichting minstens 3 bestuurders moet(en) aanstellen, het WVV vereist dat ten minste 1 bestuurder wordt aangesteld⁷².

VI. Dagtekening, ondertekening en neerlegging oprichtingsakte

Na goedkeuring van de statuten en eventuele benoemingen van bestuurders keuren de oprichters de oprichtingsakte goed op de oprichtingsvergadering⁷³. Alle oprichters zullen vervolgens de oprichtingsakte ondertekenen. De oprichtingsakte wordt bij deze ondertekening ook gedagtekend. De oprichters of het bestuursorgaan hebben vanaf de dagtekening 30 dagen de tijd om de oprichtingsakte neer te leggen bij de griffie van de ondernemingsrechtbank van het gerechtelijk arrondissement bepaald door de zetel⁷⁴.

⁶⁷ Art. 9:6, §1 WVV

⁶⁸ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Gompel & Scavina, Oud-Turnhout/ s' Hertogenbosch, p. 141

⁶⁹ Art. 9:6, §1 WVV

⁷⁰ Art. 2:9, §1, 4°; Art. 2:10, §1, 4° WVV

⁷¹ Art. 13 V&S-wet; Art. 34 V&S-wet; Art. 9:5 WVV; Art. 11:7 WVV

⁷² Art. 34, §1 V&S-wet; Art. 11:6 WVV

⁷³ www.e-griffie.be/evzw/nl/homepage

⁷⁴ Art. 2:9, §1 WVV

De termijn van 30 dagen om de ondertekende oprichtingsakte neer te leggen is nieuw onder het WVV. De V&S-wet legt geen termijn op⁷⁵. Beide wetgevingen verschillen in de plaats waar de ondertekende oprichtingsakte moet worden neergelegd. In de V&S-wet is bepaald dat de neerlegging dient te gebeuren bij de griffie van de rechtbank van koophandel⁷⁶. Onder het WVV moet de neerlegging bij de griffie van de ondernemingsrechtbank gebeuren⁷⁷. Sinds 1 november 2018 is de rechtbank van koophandel ontmanteld en komt de ondernemingsrechtbank ervoor in de plaats⁷⁸. De ondernemingsrechtbank is bevoegd voor alle geschillen rond ondernemingen⁷⁹. Haar bevoegdheid is gebaseerd op het vernieuwde ondernemingsbegrip waaronder ook VZW, IVZW's en stichtingen vallen⁸⁰. Elke rechtbank heeft een griffie, waar VZW's, IVZW's en stichtingen alle documenten waarvan de wet de neerlegging ervan voorschrijft zullen moeten neerleggen. De griffie is belast met de bewaring van neerlegde stukken⁸¹.

Het is van uiterst belang dat de oprichtingsakte tijdig wordt neergelegd. Ingeval van een laattijdige neerlegging zal de VZW of IVZW de rechtspersoonlijkheid niet verkrijgen. De facto is de VZW, IVZW of stichting dan een feitelijke vereniging. De bestuurders die in de oprichtingsakte zijn benoemd, zullen hun functie van bestuurder binnen de VZW of IVZW wel kunnen uitoefenen⁸². Hun benoeming zal echter niet tegenwerpelijk zijn aan derden⁸³.

VII. Opstellen en neerleggen van een uittreksel van de oprichtingsakte⁸⁴

De oprichters moeten een uittreksel van de oprichtingsakte opstellen. Het uittreksel moet de gegevens vermelden die in artikel 2:9, §2 WVV worden opgesomd. De inhoudelijke vereisten van het uittreksel worden toegelicht onder 2.1.2 Inhoudelijke vereisten. Het uittreksel van de oprichtingsakte bevat dezelfde gegevens als de gegevens die verplicht in de statuten moeten worden opgenomen⁸⁵.

⁷⁵ www.siriuslegaladvocaten.be/nieuwe-spelregels-voor-jouw-vzw/.

⁷⁶ Art. 26novies V&S-wet

⁷⁷ Art. 2:7, §1, eerste lid WVV

⁷⁸ K., ROBIJNS, *Van rechtbank van koophandel naar ondernemingsrechtbank*, geraadpleegd 15 mei 2020 op www.lovius.be/blog/van-rechtbank-van-koophandel-naar-ondernemingsrechtbank.

⁷⁹ Art. 573 Ger.W.

⁸⁰ Art. I WER

⁸¹ 'griffie' op www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/rechtbanken-en-hoven/ondernemingsrechtbank, geraadpleegd op 15 mei

⁸² S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 84 nr. 178.

⁸³ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p.84 nr. 179.

⁸⁴ Art. 2:9, §1, 3° WVV

⁸⁵ Art. 2:9, §1, 3° WVV

Het uittreksel moet samen met de oprichtingsakte door de oprichters of door het bestuursorgaan worden neergelegd op griffie van de ondernemingsrechtbank⁸⁶. Na ontvangst van de stukken stelt de griffie een verenigingsdossier op voor de VZW⁸⁷. In dit dossier voegt ze de oprichtingsakte, alsook stukken die nadien bij haar worden neergelegd. De griffie is verantwoordelijk voor de publicatie van het uittreksel van de oprichtingsakte in het Belgische Staatsblad⁸⁸.

⁸⁶Art. 2:12 WVV

⁸⁷ Art. 2:7, eerste lid WVV

⁸⁸ Art. 2:13 WVV

2.1.1.1 Vergelijking WVV met V&S-wet

Tabel 2 geeft de gelijkenissen tussen VZW's, IVZW's en stichting weer inzake de vormvereisten van de oprichting, dit voor zowel in het WVV als in de V&S-wet. Artikels in het rood duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het groen geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Eigen werk.

Vormvereisten oprichting	VZW-wet			WVV		
	VZW	IVZW	Stichting	VZW	IVZW	Stichting
Minimumaantal oprichters	3 Art. 2, 3°	2 Geen artikel	1 Art. 27, 1°	2 Art. 1:2	2 Art. 10:4, 1°	1 Art. 11:6
Vorm oprichtingsakte	Authentiek of onderhands Art. 2	Authentiek Art. 50, §3	Authentiek Art. 27, derde lid	Authentiek of onderhands Art. 2:5, §2	Authentiek Art. 2:5, §3	Authentiek Art. 2:5, §3
Aantal exemplaren oprichtingsakte	1 of tenminste 2 (onderhands) Art. 6, tweede lid	1 Art. 48, tweede lid	1 Art. 27, derde lid	1 of ten minste 2 (onderhands) Art. 9:4, 2°	1 Art. 10:4, 2°	1 Art. 11:5, 1°
Taal oprichtingsakte	Taal of 1 van officiële talen taalgebied waarin exploitatiezetel gelegen is Geen artikel	Taal of 1 van officiële talen taalgebied waarin exploitatiezetel gelegen is Geen artikel	Taal of 1 van officiële talen taalgebied waarin exploitatiezetel gelegen is Geen artikel	Taal of 1 van officiële talen taalgebied waarin exploitatiezetel gelegen is Art. 2:33	Taal of 1 van officiële talen taalgebied waarin exploitatiezetel gelegen is Art. 2:33	Taal of 1 van officiële talen taalgebied waarin exploitatiezetel gelegen is Art. 2:33
Benoeming bestuurders	Minstens 3 Art. 13	Evenveel als in statuten bepaald Art. 48, 6°	Minstens 3 Art. 34, §1	Minstens 3 Art. 9:5 eerste lid	Evenveel als in statuten bepaald Art. 10:9 eerste lid	Minstens 1 Art. 11:6
Dagtekening, ondertekening en neerlegging oprichtingsakte	Geen termijn waarbinnen neerlegging moet gebeuren na ondertekening alle oprichters Geen artikel	Geen termijn waarbinnen neerlegging moet gebeuren na ondertekening alle oprichters Geen artikel	Geen termijn waarbinnen neerlegging moet gebeuren na ondertekening alle oprichters Geen artikel	Binnen 30 dagen neerlegging nadat alle oprichters hebben ondertekend Art. 2:9, §1	Binnen 30 dagen neerlegging nadat alle oprichters hebben ondertekend Art. 2:9, §1	Binnen 30 dagen neerlegging nadat alle oprichters hebben ondertekend Art. 2:9, §1
Opstellen en neerleggen uittreksel oprichtingsakte	Op griffie rechtbank van koophandel Art. 26 novies	Op griffie rechtbank van koophandel Art. 26 novies	Op griffie rechtbank van koophandel Art. 26 novies	Op griffie ondernemingsrechtbank Art. 2:12	Op griffie ondernemingsrechtbank Art. 2:12	Op griffie ondernemingsrechtbank Art. 2:12

2.1.2 Inhoudelijke vereisten

Naast vormvereisten moet de oprichtingsakte ook aan inhoudelijke vereisten voldoen. De oprichtingsakte bestaat uit 2 delen: de statuten en een reeks van bepalingen⁸⁹

Het WVV regelt duidelijk met artikel 2:9 welke vermeldingen in de statuten en welke in afzonderlijke bepalingen moeten worden opgenomen.

2.1.2.1 De statuten

De statuten vormen een essentieel onderdeel van de oprichtingsakte. Zij worden door een notaris of de oprichters zelf in een neergeschreven tekst opgesteld. Indien dit niet gebeurt kunnen de statuten niet worden neergelegd op de griffie van de ondernemingsrechtbank. De statuten moeten in de correcte taal zijn opgesteld (zie IV Taal gehanteerd in de oprichtingsakte).

De statuten fungeren als een handleiding van de VZW, IVZW of stichting. Zij leggen interne regels en procedures vast, maar kennen ook rechten en plichten toe. Het WVV bepaalt dat de statuten van VZW's, IVZW's en stichtingen verplicht een aantal vermeldingen moet bevatten. Zij worden in wat volgt in I t.e.m. X besproken.

I. Identiteit oprichters

In de statuten van een VZW, IVZW of stichting zullen de identiteitsgegevens van alle oprichters moeten worden opgenomen⁹⁰. Zowel natuurlijke - als rechtspersonen kunnen oprichters zijn. Wanneer een oprichter een natuurlijk persoon is, moet de naam, de voornaam en de woonplaats worden opgenomen in de statuten. Ingeval van een rechtspersoon moet de naam, de rechtsvorm, het ondernemingsnummer en het adres van de zetel worden ingeschreven.

Deze verplichting omtrent de identiteitsgegevens van de oprichters bestaat zowel in het WVV als in de V&S-wet. Het WVV vraagt een bijkomend gegeven aan rechtspersonen ten opzichte van de V&S-wet. Rechtspersonen-oprichters zullen ook hun ondernemingsnummer moeten laten vermelden in de statuten.

⁸⁹ Art. 2:5, §2 tweede lid WVV

⁹⁰ Art. 2:9, §2, 2° WVV; Art. 2:10, §2, 1° WVV; Art. 2:11, §2, 1° WVV

II. Naam

De naam van de VZW, IVZW of stichting moet worden opgenomen in de statuten.⁹¹ De gekozen naam vormt de maatschappelijke - of officiële naam van de VZW. Deze naam moet op elk officieel document worden vermeld⁹². De naam moet steeds voorafgegaan of gevolgd worden door de afkorting VZW, IVZW of stichting en het adres van haar zetel.

De oprichters zijn vrij in hun naamkeuze, al is deze keuzevrijheid niet absoluut⁹³. Als grondregel geldt dat elke rechtspersoon een naam moet hebben die verschilt van elke andere rechtspersoon⁹⁴. Verder mag de gekozen naam niet leiden tot verwarring met een bestaande VZW, IVZW of stichting. Ook de aanduiding van een andere rechtsvorm in de naam is niet toegelaten⁹⁵. Tot slot is de keuze voor een beschermde naam – van een merk – eveneens niet toegelaten⁹⁶.

Wat gebeurt er als de oprichters van een VZW, IVZW of stichting zich (on)bewust niet aan deze regels houden bij de naamkeuze? Het WVV bepaalt dat degene die als eerste de naam in haar statuten opnam, een vordering kan instellen bij de ondernemingsrechtbank⁹⁷. De ondernemingsrechtbank zal het gebruik van de naam toewezen aan de partij die kan aantonen dat zij de naam als eerste in haar statuten opnam. Om dergelijke problemen te vermijden is het aangeraden om eerst een opzoeking te doen in het Belgische Staatsblad⁹⁸, de Kruispuntbank van Ondernemingen⁹⁹ of het merkenregister¹⁰⁰ of de naam al reeds in gebruik is.

De keuze voor een naam is niet onherroepelijk, zij kan met een statutenwijziging gewijzigd worden¹⁰¹. De nieuwe naam zal op alle officiële documenten vermeld moeten worden. Hieronder in Figuur 1. Schematisch overzicht procedure naamwijziging. Eigen werk wordt schematisch weergegeven hoe een naamsverandering kan worden doorgevoerd.

⁹¹ Art. 2:9, §2, 2° WVV

⁹² I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 35.

⁹³ H.,PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 19.

⁹⁴ Art. 2:3, §1, eerste lid WVV

⁹⁵ Art. 2:3, §1, tweede lid WVV

⁹⁶ DENEFF, M. *De oprichting van een VZW in de VZW*, die Keure, 2015, p. 122 nr. 25.

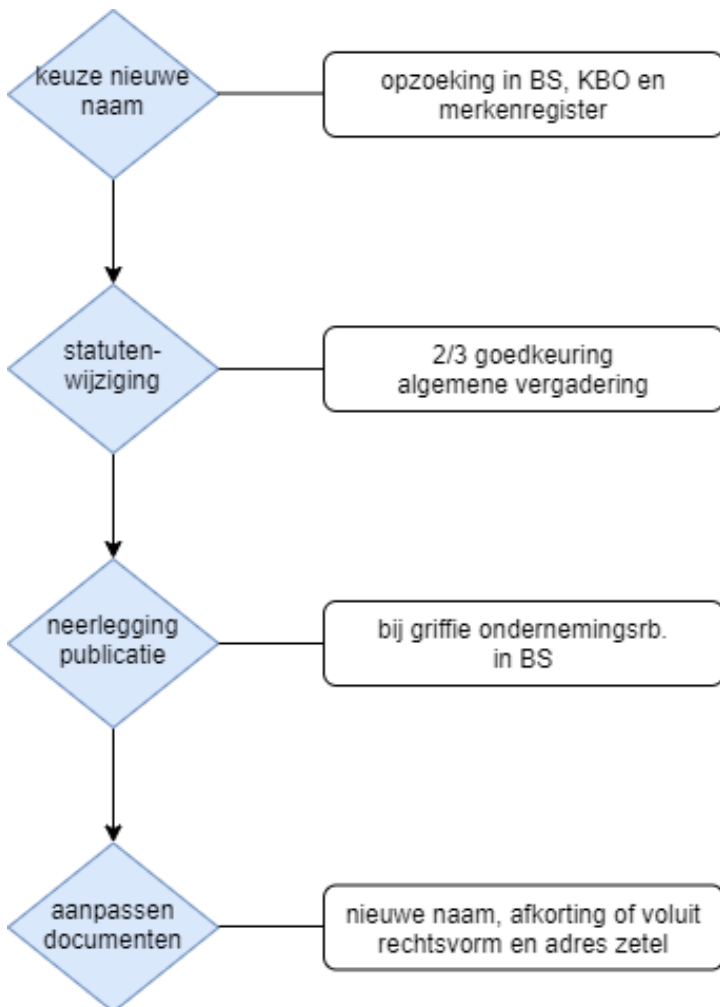
⁹⁷ Art. 2:3, §1 WVV

⁹⁸ www.staatsblad.be.

⁹⁹ www.economie.fgov.be/nl/ondernemingen/KBO.

¹⁰⁰ www.boip.int/nl/merkenregister. Deze databank geeft een overzicht van alle merken in de Benelux.

¹⁰¹ M., DENEFF, *De oprichting van een VZW in de VZW*, die Keure, 2015, p.122 nr.29.

Figuur 1. Schematisch overzicht procedure naamwijzing. Eigen werk

Het WVV voorziet met artikel 2:13 een bepaling die naamkeuze VZW's, IVZW's en stichtingen beperkt. Dit artikel bepaalt expliciet dat elke rechtspersoon een naam moet gebruiken die verschilt van andere rechtspersonen. De V&S-wet kent een dergelijke expliciete bepaling niet. De naamkeuze wordt beperkt door artikel 1382 Burgerlijk Wetboek¹⁰².

III. De zetel

De oprichters moeten een plaats kiezen waar de VZW, IVZW of stichting zich zal vestigen¹⁰³. Het adres dat de oprichters in de statuten vermelden zal maatschappelijke zetel vormen.¹⁰⁴ Op deze

¹⁰² D., VAN GERVEN, *Handboek verenigingen*, Kalmthout, Biblo, 2004, tweede editie, p. 87 nr. 62.

¹⁰³ Art. 2:20 WVV

¹⁰⁴ Art. 2:9, §2, 3° WVV

plaats zal een VZW, IVZW of stichting haar officiële documenten zoals het ledenregister, boekhoudkundige stukken en de notulen van de algemene vergadering of het bestuursorgaan bewaren. De maatschappelijke zetel wordt soms verward met de werkelijke zetel. Vaak vallen beiden samen, dit is echter niet altijd zo. Een verduidelijking van beide begrippen is daarom noodzakelijk. De werkelijke zetel is de plaats waar de dagelijkse leiding van de VZW, IVZW. Of stichting gebeurt. Op deze plaats worden vergaderingen van de raad van bestuur en de algemene vergadering gehouden. De maatschappelijk zetel vormt het officiële adres, dit adres wordt gebruikt om de VZW, IVZW of stichting te identificeren.¹⁰⁵ Wanneer de maatschappelijk zetel en werkelijke zetel van elkaar verschillen moeten de oprichters rekening met mogelijke risico's. Onderstaand voorbeeld illustreert dit risico.

Voorbeeld

Een groep café-vrienden richt een VZW op. In de statuten wordt het adres van de voorzitter opgenomen als maatschappelijke zetel. De VZW bezit een clublokaal waar de vrienden elke vrijdag samenkomen. Het adres van het clublokaal vormt de werkelijke zetel. Deze situatie is niet zonder risico. Indien de VZW ooit zou schulden maken, leggen haar schuldeisers beslag op goederen die aanwezig zijn op de maatschappelijke zetel. Aangezien de maatschappelijke zetel gesitueerd is op het adres van de voorzitter bestaat het gevaar dat ook persoonlijke goederen van de voorzitter in beslag worden genomen.

De plaats waar de VZW, IVZW of stichting haar zetel vestigt is niet definitief. Het bestuursorgaan is bevoegd om de zetel te verplaatsen voor zover de zetelverplaatsing niet leidt tot een verplichte wijziging van de taal van de statuten overeenkomstig de toepasselijke taalwetgeving¹⁰⁶. Indien de zetelverplaatsing aanleiding geeft tot een wijziging in de taal van de statuten, kan deze niet door de het bestuursorgaan worden uitgevoerd. Voor een dergelijke zetelverplaatsing is een statutenwijziging nodig. De algemene vergadering zal de zetelverplaatsing eerst moeten goedkeuren¹⁰⁷. Na deze goedkeuring kan het bestuursorgaan de zetelverplaatsing uitvoeren. Onderstaande voorbeeld verduidelijkt hoe de zetel van een VZW kan worden verplaatst.

Voorbeeld

¹⁰⁵ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 91-92.

¹⁰⁶ Art. 2:4, eerste lid WVV

¹⁰⁷ Art. 2:4, tweede lid WVV

Het bestuursorgaan van KAA Gent VZW wil haar zetel van Gent naar Oostakker verplaatsen. In dit geval blijft de zetel in het Nederlandstalig taalgebied. De statuten moeten niet worden vertaald. Aangezien er geen statutenwijziging nodig is, kan het bestuursorgaan zonder toestemming van de algemene vergadering deze zetelverplaatsing doorvoeren.

Het bestuursorgaan van KAA Gent VZW wil haar zetel verplaatsen naar Luik. De zetel zal in dat geval in het Franstalige taalgebied liggen. Overeenkomstig de Taalwet bestuurszaken moeten de statuten nu in het Frans worden opgesteld. Een statutenwijziging is noodzakelijk om deze verplaatsing door te voeren. Het bestuursorgaan zal de zetelverplaatsing voordragen op de algemene vergadering. Indien de algemene vergadering de zetelverplaatsing goedkeurt, worden de statuten vertaald naar het Frans. Vervolgens krijgt het bestuursorgaan de toestemming om de zetelverplaatsing uit te voeren.

In de V&S-wet is een zetelverplaatsing een bevoegdheid van de algemene vergadering¹⁰⁸. De raad van bestuur - bestuursorgaan in het WVV – kan enkel de zetel wijzigen wanneer dit expliciet is opgenomen in de statuten. Het WVV ontnemt de algemene vergadering deze bevoegdheid en wijst deze toe aan het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan mag beslissen tot een zetelverplaatsing zolang de verplaatsing binnen hetzelfde Gewest gebeurt en de taal van de statuten niet wijzigt.¹⁰⁹

Het WVV voert ook een vereenvoudiging door voor de VZW, nl. het gerechtelijk arrondissement waaronder de VZW ressorteert moet niet langer in de statuten worden opgenomen¹¹⁰. Het adres van de zetel zal net zoals bij IVZW en stichting volstaan. Onder de V&S-wet moet alleen de VZW het gerechtelijk arrondissement in haar statuten vermelden, dit geldt niet voor de IVZW en stichting¹¹¹.

IV. Minimumaantal leden

¹⁰⁸ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 126 nr. 255; VAN GERVEN, D., *Handboek verenigingen*, Kalmthout, Biblo, 2004, tweede editie, p. 89 nr. 65.

¹⁰⁹ Art. 2:4 WVV

¹¹⁰ Art. 2, 2° V&S-wet

¹¹¹ Art. 2; 2° V&S-wet

Het WVV bepaalt dat een VZW uit minimum 2 leden moet bestaan¹¹². Voor een IVZW bepaalt het WVV niet een minimumaantal, toch zal zij minstens 2 leden moeten tellen omdat zij een vereniging is¹¹³. Voor een stichting wordt geen minimumaantal leden opgelegd, zij kent het begrip leden niet. De statuten kunnen een hoger minimumaantal voorzien. Wanneer het ledenaantal onder het minimumaantal zakt, werft de VZW of IVZW best zo snel mogelijke nieuwe leden aan. Vanaf het moment dat zij minder leden telt dan het wettelijk minimum kan elke belanghebbende of het Openbaar Ministerie de gerechtelijke ontbinding van de VZW of de IVZW verzoeken¹¹⁴. De ontbinding wordt niet onmiddellijk uitgesproken, in de praktijk krijgt de VZW of IVZW enige tijd om haar ledenaantal terug boven het minimumaantal op te trekken¹¹⁵.

Het WVV hanteert een lager minimumaantal leden voor een VZW dan de V&S-wet. In de V&S-wet moet een VZW minstens 3 leden tellen¹¹⁶.

V. Het doel

De oprichters moeten een belangeloos doel kiezen¹¹⁷. Dit doel kan eender wat zijn, toch zijn er 2 beperken waarmee rekening gehouden moet worden:

- I. Het doel en de daaraan verbonden activiteiten mogen niet in strijd zijn met openbare orde of met de goede zeden
- II. Het doel mag niet hoofdzakelijk van commerciële aard zijn

In de praktijk is dit belangeloos doel van sportieve, culturele, wetenschappelijke of sociale aard¹¹⁸. Het doel vormt de bestaansredenen van de VZW, IVZW of stichting. Het doel moet precies en nauwkeurig worden omschreven zodat een derde een idee heeft waar de VZW, IVZW of stichting voor staat en wat ze doet. Potentiële leden zullen zich op die manier een beeld kunnen vormen over de VZW, IVZW of stichting. Naast het doel moeten ook de activiteiten die de VZW, IVZW of

¹¹² Art. 1:2 WVV

¹¹³ www.justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/vennootschappen_verenigingen_en_stichtingen/verenigingen/ivzw; Art. 1:2 WVV.

¹¹⁴ Art. 2:113, §1, 5°

¹¹⁵ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 20.

¹¹⁶ Art. 2, 3° V&S-wet

¹¹⁷ Art 2:9, 4° WVV

¹¹⁸ G., Poppe, *De VZW in het nieuwe WVV: wat zijn de fiscale gevolgen in Fiscaal Dreamteam 2019*, p. 151.

stichting tot voorwerp heeft nauwkeurig en precies omschreven zijn. Het voorwerp schetst hoe wordt geprobeerd het doel te bereiken. Onder de V&S-wet zijn VZW's niet verplicht hun activiteiten die ze tot voorwerp hebben omschrijven in hun statuten¹¹⁹. Deze verplichting geldt wel voor de IVZW en stichting¹²⁰. Het WVV werkt dit onderscheid weg.

De VZW en IVZW zullen in hun statuten moeten opnemen dat ze geen vermogensvoordelen aan bestuurders, leden en andere personen zal uitkeren. Het WVV verbiedt uitdrukkelijk dergelijke uitkeringen¹²¹. Enkel uitkeringen ten voordele tot het realiseren van haar belangeloos doel vormen een uitzondering op het uitkeringsverbod¹²²

Voorbeeld KAA Gent VZW

In Art 3, §1 van haar statuten kan het statutair doel worden teruggevonden.

§1. De vereniging beoogt de jeugdontwikkeling door het beoefenen van voetbal. Zij staat eveneens in voor de bevordering van de voetbalsport door deelname van haar ploegen aan wedstrijden georganiseerd door de Koninklijke Belgische Voetbalbond.

In Art 3, §2 en §3 kunnen de activiteiten worden teruggevonden die de VZW mag en zal uitvoeren om haar doel te kunnen bereiken.

§2. De vereniging mag alle rechtshandelingen stellen die nodig of nuttig zijn voor het verwezenlijken van het maatschappelijk doel en mag daartoe alle nodige onroerende of roerende goederen in huur of gebruik nemen, verwerven, bezitten en vervreemden. Zij kan deelnemen in en samenwerken met andere verenigingen, vennootschappen en organisaties met om het even welke rechtsvorm. Zij mag haar medewerking verlenen aan en belangstelling betonen voor activiteiten die gelijkaardig zijn aan haar doel. (...)

¹¹⁹ M., DENEFF, *De oprichting van een VZW in De VZW*, die Keure, 2015, p. 129 nr. 41.

¹²⁰ Art. 28, 3°; Art. 48, 2° V&S-wet

¹²¹ Art. 1:2 WVV

¹²² I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 94.

§3. De vereniging mag ook op bijkomstige wijze bepaalde economische activiteiten uitoefenen op voorwaarde dat de opbrengsten daarvan uitsluiten besteed worden aan haar doelstellingen.

VI. Voorwaarden uittreding en uitsluiting van leden

VZW's of IVZW's moeten de voorwaarden en formaliteiten omtrent uittreding of uitsluiting van leden vastleggen.

Zowel het WVV als de V&S-wet vereisen dat VZW's en IVZW's de voorwaarden en formaliteiten vastleggen in de statuten die nageleefd moeten worden wanneer een wettelijk lid de VZW of IVZW (gedwongen) verlaat¹²³.

Een wettelijk lid kan te allen tijde vrijwillig en op eigen initiatief de VZW of IVZW verlaten. Dit uittredingsrecht wordt gewaarborgd door het grondwettelijke principe van vrijheid van vereniging¹²⁴. Volgens dit principe kan niemand gedwongen worden om lid te blijven van een vereniging¹²⁵. De statuten kunnen wel voorwaarden en formaliteiten aan het uittreden verbinden. Leden die hun bijdragen niet betalen worden geacht ontslag te nemen¹²⁶. De statuten kunnen vereisen dat het ontslag per mail of per brief gericht aan het bestuursorgaan moet worden meegedeeld. De statuten kunnen ook een opzegtermijn opleggen¹²⁷. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de vele mogelijkheden. Bij het verlaten van de VZW of IVZW kan het wettelijk lid zijn betaalde bijdragen en gedane inbrengen niet terugvorderen tenzij de statuten een terugkeer voorzien¹²⁸.

Naast de vrijwillige uittreding kan een wettelijke lid ook gedwongen worden om een VZW of IVZW te verlaten. Het wettelijk lid wordt in dat geval uitgesloten¹²⁹. De uitsluiting in een VZW gebeurt door de algemene vergadering¹³⁰. Het wettelijk lid dat mogelijk wordt uitgesloten ontvangt een oproepingsbrief waarbij zijn mogelijke uitsluiting op de bijgevoegde agenda staat vermeld¹³¹. Het

¹²³ Art. 2, 5° V&S-wet; Art. 48, 3° V&S-wet; Art. 9:23 WVV

¹²⁴ Art. 27 G.W.

¹²⁵ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 22.

¹²⁶ Art. 9:23, eerste lid WVV

¹²⁷ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p35.

¹²⁸ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p35

¹²⁹ Art. 9:23, tweede lid WVV

¹³⁰ Art. 9:12, 7° WVV

¹³¹ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 142 nr. 283.

wettelijk lid krijgt de mogelijkheid om zich te verdedigen op de algemene vergadering. Hij wordt uitgesloten indien 2/3 van de wettelijke leden aanwezig is en 2/3 van deze aanwezigen voor de uitsluiting stemmen. In de V&S-wet is geen aanwezigheidsquorum opgenomen¹³². Een lid kan worden uitgesloten wanneer 2/3 van de wettelijke leden de uitsluiting goedkeurt, ongeacht met hoeveel zij aanwezig zijn.

De statuten kunnen een hoger aanwezigheids- of een stemquorum voor de uitsluiting van wettelijke leden voorzien. De beslissing tot uitsluiting moet niet worden gemotiveerd¹³³. In een IVZW kunnen de regels omtrent de uitsluitingen vrij in de statuten worden bepaald. Net als bij de uittreding kan het wettelijk lid zijn betaalde bijdragen en gedane inbrengen niet terugvorderen tenzij de statuten een terugkeer voorzien¹³⁴.

VII. Wijze benoeming en ambtsbeëindiging van de bestuurders en duur van hun mandaat

De benoeming van de bestuurders gebeurt door de algemene vergadering per gewone meerderheid in een VZW of IVZW¹³⁵. In een stichting gebeurt de benoeming van bestuurders overeenkomstig de statuten of door ondernemingsrechtbank¹³⁶. De statuten kunnen een strengere meerderheid voorzien. In de statuten zal de duur van hun mandaat, de wijze waarop zij hun mandaat – alleen, gezamenlijk, of als college – uitoefenen, de omvang van hun bevoegden worden bepaald. Verder moet worden bepaald op welke wijze bestuurders worden ontslagen¹³⁷.

Het WVV verschilt in deze vereisten niet van de V&S-wet.

VIII. Maximumbedrag bijdragen wettelijke leden

De statuten moeten een maximumbedrag bepalen hoeveel de wettelijke leden jaarlijks dienen te betalen aan de VZW. De statuten mogen ook bepalen dat er geen bijdrage betaald moet worden.

¹³² Art. 12 V&S-wet

¹³³ H. e.a., PRIUS, VZW-zakboekje, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 23.

¹³⁴ I., DEMEYERE, Vademecum voor de VZW, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 35

¹³⁵ Art. 9:5 WVV; Art 10:5, 3° WVV

¹³⁶ Art. 11:13 WVV

¹³⁷ H., PRIUS e.a., VZW-zakboekje, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 25.

Het WVV en de V&S-wet vermelden niks over een bijdrage ingeval van een IVZW. Een stichting kent deze bijdrage niet, ze heeft geen leden.

Het WVV verschilt in deze regeling niet van de V&S-wet.

IX. De bevoegdheden van algemene vergadering, wijze bijeenroeping en bekendmaking genomen besluiten

In de statuten kunnen bijkomende bevoegdheden aan de algemene vergadering worden toegewezen. *Voorbeeld de algemene vergadering wordt in plaats van het bestuursorgaan bevoegd om het intern reglement op stellen*¹³⁸. Deze bijkomende bevoegdheden zijn vaak residuaire bevoegdheden van het bestuursorgaan.

De statuten kunnen ook voorzien dat de algemene vergadering voor specifieke aangelegenheden moet worden samengeroepen, of dat er een verplicht aantal vergaderingen per jaar moeten worden gehouden¹³⁹.

De statuten kunnen vastleggen op welke wijze beslissingen die niet openbaar gemaakt moeten worden intern bekend worden gemaakt¹⁴⁰. *Voorbeeld haar beslissingen worden intern per e-mail naar iedereen verzonden.*

Het WVV verschilt in deze regeling niet van de V&S-wet.

X. Duur

Zowel het WVV als de V&S-wet leggen geen bepalingen op omtrent de duur van een VZW, IVZW of stichting¹⁴¹. Algemeen wordt aangenomen dat zij voor onbepaalde duur worden opgericht¹⁴². Indien de oprichters een VZW, IVZW of stichtingen willen oprichten met een bepaald duur – *voorbeeld 30 jaar* –, zullen zij de duur van de VZW, IVZW of stichting enkel kunnen verlengen door

¹³⁸ Art. 2:59 WVV

¹³⁹ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p. 161 nr. 319.

¹⁴⁰ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 25.

¹⁴¹ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 30.

¹⁴² H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 31.

een statutenwijziging. Het verstrijken van de duur brengt de ontbinding van rechtswege met zich mee¹⁴³.

Het WVV verschilt in deze regeling niet van de V&S-wet.

Naast deze verplichte vermeldingen in l t.e.m. X is het mogelijk om extra bepalingen in de statuten op te nemen. Deze bijkomende bepaling kunnen de werking van de VZW, IVZW of stichting verder uitwerken

¹⁴³ Art. 2:111, 1° WVV; Art. 2:114, §1, 6° WVV

2.1.2.2. Vergelijking tussen WVV en V&S-wet

Tabel 3 geeft de gelijkenissen tussen VZW's, IVZW's en stichting weer inzake de inhoudelijke vereisten van de oprichting, dit voor zowel in het WVV als in de V&S-wet. Artikels in het **rood** duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het **groen** geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Eigen werk.

Inhoudelijke vereisten oprichting	VZW-wet			WVV		
	VZW	IVZW	Stichting	VZW	IVZW	Stichting
Identiteit oprichters	NP: voor-, naam en woonplaats RP: naam, rechtsvorm en adres zetel Art. 2, 1°	NP: voor-, naam en woonplaats RP: naam, rechtsvorm en adres zetel Geen artikel	NP: voor-, naam en woonplaats RP: naam, rechtsvorm en adres zetel Art. 28, 1°	NP: voor-, naam en woonplaats RP: naam, rechtsvorm, adres zetel en ondernemingsnummer Art. 2:9, §2, 1°	NP: voor-, naam en woonplaats RP: naam, rechtsvorm, adres zetel en ondernemingsnummer Art. 2:10, §2, 1°	NP: voor-, naam en woonplaats RP: naam, rechtsvorm, adres zetel en ondernemingsnummer Art. 2:11, §2, 1°
Naam	Beperkingen naamkeuze niet opgenomen Art. 2, 2° + 1382 BW	Beperkingen naamkeuze niet opgenomen Art. 48, 1°+1382 BW	Beperkingen naamkeuze niet opgenomen Art. 28, 2° + 1382 BW	Beperkingen naamkeuze opgenomen Art. 2:9, §2, 2°	Beperkingen naamkeuze opgenomen Art. 2:10, §2, 2°	Beperkingen naamkeuze opgenomen Art. 2:11, §2, 2°
Adres zetel	eigen keuze Art. 2, 2°	eigen keuze Art. 48, 1°	eigen keuze Art. 28, 4°	eigen keuze Art. 2:9, §2, 2°	eigen keuze Art. 2:10, §2, 2°	eigen keuze Art. 2:11, §2, 2°
Minimumaantal leden	3 Art. 2, 3°	Geen minimumaantal Geen artikel	n.v.t.	2 Art. 1:2	Geen minimumaantal Geen artikel	n.v.t.
Doel	Precieze omschrijving belangeloos doel Art. 2, 4°	Precieze omschrijving belangeloos doel en activiteiten Art. 48, 2°	Precieze omschrijving belangeloos doel en activiteiten Art. 28, 3°	Precieze omschrijving belangeloos doel en activiteiten Art. 2:9, §2, 4°	Precieze omschrijving belangeloos doel en activiteiten Art. 2:10, §2, 3°	Precieze omschrijving belangeloos doel en activiteiten Art. 2:11, §2, 3°
Voorwaarden uittreding en uitsluiting	Uittreding vrij te regelen Uitsluiting enkel 2/3 stemquorum Art. 2, 5° + Art. 12	Uittreding én uitsluiting vrij te regelen Art. 48, 3° + geen artikel	n.v.t.	Uittreding vrij te regelen Uitsluiting 2/3 stem-én 2/3 aanwezigheidsquorum Art. 2:9, §2, 5° + Art. 2:42 WVV	Uittreding én Uitsluiting vrij te regelen Art. 2:10, §2, 4° + geen artikel	n.v.t.

Bevoegdheden AV, wijze bijeenroeping en bekendmaking genomen besluiten	Bijkomende bevoegdheden bovenop bevoegdheden uit wet Art. 2, 6°	Bevoegdheden AV en bestuursorgaan zelf regelen Art 48, 5-6°	n.v.t.	Bevoegdheden AV en bestuursorgaan zelf regelen Art. 2:9, §2, 6°	Bijkomende bevoegdheden bovenop bevoegdheden uit wet Art. 2:10, §2, 6-7°	n.v.t.
Wijze benoeming, ambtsbeëindiging en duur mandaat bestuurders	Door AV voor onbepaalde of bepaalde duur Art. 2, 7°	Door AV voor onbepaalde of bepaalde duur Art. 48, 5°	Volgens statuten voor onbepaalde of bepaalde duur Art. 28, 5°	Door AV voor onbepaalde of bepaalde duur Art. 2:9, §2, 8°	Door AV voor Onbepaalde of bepaalde duur Art. 2:10, §2, 7°	Volgens statuten voor onbepaalde of bepaalde duur Art. 2:11, §2, 4°
Maximumbedrag bijdragen wettelijke leden	Niet verplicht bijdrage te heffen Art. 2, 8°	Geen vermelding Geen artikel	n.v.t	Niet verplicht bijdrage te heffen Art. 2:9, §2, 8°	Geen vermelding Geen artikel	n.v.t.
Duur	Onbepaald/bepaald Art. 2, 10°	Geen vermelding Geen artikel	Geen vermelding Geen artikel	Onbepaald/bepaald Art. 2:9, §2, 10°	Geen vermelding Geen artikel	Geen vermelding Geen artikel

2.1.2.3 Vermeldingen in andere bepalingen van de oprichtingsakte

Vermeldingen die betrekking hebben op de identiteit van bestuurders, vertegenwoordigers en commissarissen kunnen in afzonderlijke bepalingen bij de oprichtingsakte worden opgenomen¹⁴⁴. Dit geldt eveneens voor het e-mailadres en/of de website van de VZW, IVZW of stichting¹⁴⁵. Indien deze vermeldingen toch in de statuten worden opgenomen, zal er voor elke wijziging van deze vermeldingen een statutenwijziging nodig zijn. Een aanpassing van een vermelding zal hierdoor heel wat tijd in beslag nemen.

In de V&S-wet is de mogelijkheid om een e-mailadres en/of de website op te nemen in een afzonderlijke bepaling van de oprichtingsakte niet voorzien.

2.1.3 Intern reglement

In het intern reglement kunnen statutaire regels verder worden uitgewerkt of bijkomende regels worden opgelegd¹⁴⁶. In de praktijk zullen in het interne reglement regels worden opgenomen omtrent een dresscode, gedragsregels, extra regels die de werking van de algemene vergadering verder detailleren, etc¹⁴⁷. Een intern reglement heeft als voordeel dat bepalingen die erin zijn opgenomen gemakkelijker dan statutaire bepalingen gewijzigd kunnen worden¹⁴⁸. Het intern reglement kan door het bestuursorgaan bij een gewone meerderheid zonder aanwezigheidsquorum gewijzigd worden¹⁴⁹. Om een statutaire bepaling te wijzigen is een statutenwijziging door de algemene vergadering nodig. Het bestuursorgaan is bevoegd voor opstellen en het intern reglement¹⁵⁰. Het intern reglement – even als latere wijzigingen ervan – moet niet openbaar gemaakt worden in het Belgisch Staatsblad¹⁵¹. Het bestuursorgaan moet elke wijziging van het intern reglement bekendmaken aan de wettelijk leden¹⁵². In de statuten moet de verwijzing naar het intern reglement worden aangepast door het bestuursorgaan. Hierdoor zullen de statuten naar de recentste versie van het interne reglement verwijzen. Het intern reglement

¹⁴⁴ Art. 2:9, §2, 11° WVV

¹⁴⁵ Art. 2:9, §2, 12° WVV

¹⁴⁶ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 100.

¹⁴⁷ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p. 43 nr. 39.

¹⁴⁸ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 32.

¹⁴⁹ Art. 2:41 WVV

¹⁵⁰ Art. 2:59, eerste lid WVV

¹⁵¹ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 100.

¹⁵² Art. 2:59, tweede lid WVV

bindt enkel de wettelijke leden, de toetredenen leden en de bestuurders. Het opstellen van een intern reglement is niet verplicht¹⁵³.

In de V&S-wet wordt het intern reglement het huishoudelijk reglement genoemd. Naast de uitwerking van statutaire regels worden de rechten en plichten van toetredenen leden in het huishoudelijk reglement opgenomen¹⁵⁴. In het WVV mogen de rechten en plichten van toetredenen leden niet langer worden opgenomen in het intern reglement. Zij moeten worden opgenomen in de statuten¹⁵⁵.

2.1.4 Ledenregister

In een VZW is het bestuursorgaan verplicht om een ledenregister op te stellen¹⁵⁶. Voor IVZW's bestaat een dergelijke wettelijke verplichting niet¹⁵⁷. Stichtingen zullen geen ledenregister aanhouden, want zij kennen het begrip leden niet. In het ledenregister moeten de identificatiegegevens van de wettelijke leden, alsook beslissingen inzake toetreding, uittreding of uitsluiting van de wettelijke leden worden vermeld¹⁵⁸. Voorgaande beslissingen moeten binnen 8 dagen door het bestuursorgaan in het ledenregister worden ingeschreven.¹⁵⁹ De inschrijving in dit register bewijst het lidmaatschap van de wettelijke leden¹⁶⁰. De facto bestaat het ledenregister uit de stichters en de benoemde bestuurders en de commissaris. De wettelijke leden mogen de algemene vergadering bijwonen, alsook deze bijeenroepen en krijgen stemrecht¹⁶¹.

Een VZW kan ervoor kiezen om een bijkomende categorie van leden te creëren¹⁶². Dit zal gebeuren indien een groep personen louter wil deelnemen aan activiteiten van de VZW of enkel bijdragen stort uit liefdadigheid¹⁶³. Deze personen willen geen verantwoordelijkheden binnen de VZW. Deze groep van personen zal worden aangemerkt als toetredenen leden. Deze toetredenen leden

¹⁵³ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 32.

¹⁵⁴ Art. 2ter V&S-wet

¹⁵⁵ Art. 9:3, §2 WVV

¹⁵⁶ Art. 9:3 WVV

¹⁵⁷ S., DESCHEPPER, *Het gewijzigde verenigings- en stichtingenrecht in het gecodificeerde rechtspersonenrecht*, R.W., 2019/2020/7, p. 247.

¹⁵⁸ Art. 9:3, §1 eerste en tweede lid WVV

¹⁵⁹ Art. 9:3 §1 eerste lid WVV

¹⁶⁰ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p. 240 nr. 488.

¹⁶¹ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 35.

¹⁶² S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p. 150 nr. 297.

¹⁶³ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 42.

hebben in tegenstelling tot de wettelijke leden geen recht op het bijwonen van de algemene vergadering en stemrecht¹⁶⁴.

Een ander onderscheidend kenmerk tussen deze 2 categorieën van leden is dat het WVV nergens de rechten en plichten van de toegetreden leden bepaald. Het WVV verplicht wel waar de rechten en plichten moeten worden vermeld, dit is in de statuten¹⁶⁵. De rechten en plichten van de wettelijke leden vloeien rechtstreeks voort uit het WVV, vandaar dat zij de wettelijke leden worden genomen¹⁶⁶. Hun rechten en plichten moeten dus niet nog eens worden opgenomen in de statuten.

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen, bijhouden en het aanpassen van dit ledenregister¹⁶⁷. Het ledenregister moet niet worden neergelegd en gepubliceerd¹⁶⁸. Wel moet het worden bewaard op de zetel van de VZW. Het ledenregister kan op mondeling of schriftelijk verzoek door de overheid, administratie, griffies en parketten worden ingekeken¹⁶⁹. Zij zijn eveneens gemachtigd om een uittreksel te vragen. De wettelijke leden hebben een inzagerecht m.b.t. het ledenregister en kunnen dit recht uitoefenen nadat zij schriftelijk verzoek bij het bestuursorgaan hebben ingediend. Toegetreden leden en derden hebben geen inzagerecht tenzij de statuten hen dit toekent¹⁷⁰.

Inzake het inzagerecht van de wettelijke leden wijkt het WVV af ten opzichte van de V&S-wet. De V&S-wet bepaalt dat de Koning de wijze bepaalt hoe de wettelijke leden hun inzagerecht kunnen uitoefenen¹⁷¹. In het WVV wordt bepaald dat de wettelijke leden een verzoek naar het bestuursorgaan moeten versturen alvorens zij hun inzagerecht kunnen uitoefenen. Er wordt vervolgens in onderling overleg een datum en uur bepaald om het ledenregister te raadplegen¹⁷². In de V&S-wet vervalt het inzagerecht van de leden wanneer een commissaris is aangesteld¹⁷³. In het WVV vervalt het inzagerecht van de wettelijke leden niet door de aanstelling van een

¹⁶⁴ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p.58 nr. 114.

¹⁶⁵ Art. 9:3, §2 WVV

¹⁶⁶ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Gompel & Scavina, Oud-Turnhout/ s' Hertogenbosch, p. 339.

¹⁶⁷ Art. 9:3 WVV

¹⁶⁸ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p.13.

¹⁶⁹ Wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen.

¹⁷⁰ Art. 9:3, §2 WVV

¹⁷¹ Art. 10, tweede lid V&S-wet

¹⁷² S., DESCHEPPER, *Het gewijzigde verenigings- en stichtingenrecht in het gecodificeerde rechtspersonenrecht*, R.W., 2019/2020/7, p. 247.

¹⁷³ Art. 10, derde lid V&S-wet

commissaris Het WVV kiest voor een permanent inzagerecht voor wettelijke leden. De aanstelling van een commissaris doet geen afbreuk aan hun inzagerecht in het ledenregister¹⁷⁴.

2.1.5 Openbaarmakingsformaliteiten

De wetgever zet in het uitvoeringsbesluit 26 april 2019¹⁷⁵ Boek I een systeem uiteen hoe rechtspersonen documenten moeten neerleggen en publiceren. Dit systeem geldt zowel voor de neerlegging en publicatie van documenten verbonden aan de oprichting als voor latere documenten waarop een publicatieverplichting rust¹⁷⁶. In dit systeem is een centrale rol weggelegd voor de griffie van de ondernemingsrechtbank¹⁷⁷. Zij zal voor elke rechtspersoon een verenigingsdossier opstellen en dit vervolgens beheren. In dit dossier zullen alle neergelegde en te publiceren documenten worden opgenomen.¹⁷⁸ Verder helpt de griffie met de inschrijving van de rechtspersoon in het rechtspersonenregister van de KBO¹⁷⁹. De griffie zal de neergelegde documenten waarop een publicatieverplichting rust doorsturen naar het bestuur van het Belgische Staatsblad¹⁸⁰.

De griffie houdt het dossier geheel of gedeeltelijk elektronisch aan¹⁸¹. De neerlegging in het dossier gebeurt in principe elektronisch¹⁸². Enkel in gevallen van overmacht waarin de neerlegging niet elektronisch mogelijk is, mag de neerlegging op papier¹⁸³. Bij een neerlegging op papier moet de rechtspersoon rekening houden met een aantal vorm- en inhoudelijke vereisten¹⁸⁴. De vormvereisten hebben betrekking op o.a. de afmetingen en kleur van de papieren neerlegging. De inhoudelijke vereisten verzekeren dat essentiële gegevens op het document worden vermeld. Authentieke akten worden neergelegd door een notaris¹⁸⁵. Onderhandse akten en andere documenten worden neergelegd door alle hoofdelijk aansprakelijke leden samen, een gemachtigde

¹⁷⁴ Art. 9:3 WVV

¹⁷⁵ KB 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna: KB/WVV).

¹⁷⁶ Art. 1:1 KB/WVV

¹⁷⁷ België telt 9 ondernemingsrechtbanken: Antwerpen, Brussel (NL/FR), Leuven, Gent, Eupen, Luik, Henegouwen en Waals Brabant.

¹⁷⁸ Art. 1:1 KB/WVV; Art. 2:7 WVV

¹⁷⁹ Art. 1:7, §1 KB/WVV

¹⁸⁰ Art. 1:12 KB/WVV

¹⁸¹ Art. 1:2 KB/WVV

¹⁸² Art. 1:3 KB/WVV

¹⁸³ Art. 1:10 KB/WVV

¹⁸⁴ Art. 1:9, §2 KB/WVV

¹⁸⁵ Art. 1:3, 1° KB/WVV

of een notaris¹⁸⁶. Bij de neerlegging van het document of de akte wordt een verklaring gevoegd die bevestigt dat het elektronisch kopie van neergelegde document of akte identiek is aan het origineel. De originelen van alle stukken – met uitzondering van de authentieke akte – moeten steeds op de zetel worden bewaard.¹⁸⁷

Wanneer een rechtspersoon voor het eerst documenten wil neerleggen op de griffie, moet ze zichzelf vooraf al hebben ingeschreven in het rechtspersonenregister van de KBO inschrijven¹⁸⁸. De inschrijving kan door de rechtspersoon zelf gebeuren, door een notaris of de door griffie van de ondernemingsrechtbank. Bij haar inschrijving zal de rechtspersoon een reeks identificatiegegevens moeten meedelen, deze worden opgelijst in artikel 1:7, §1 1-16° KB/WVV. Belangrijk is dat deze identificatiegegevens ten alle tijden overeenstemmen met de werkelijkheid.¹⁸⁹ Indien gegevens onjuist zijn en niet worden aangepast, zal de rechtbank elke door de rechtspersonen ingestelde rechtsvorderingen onontvankelijk verklaren¹⁹⁰. Na de inschrijving in de KBO wordt een ondernemingsnummer aan de rechtspersoon toegewezen.¹⁹¹ Dit is een uniek identificatienummer dat bestaat uit 10 cijfers en begint met een 0. De rechtspersoon moet haar ondernemingsnummer vermelden op al haar officiële documenten¹⁹².

De griffie voorziet elk neergelegd document van een volgnummer waarna ze het genummerde document opneemt in het dossier van de rechtspersoon. De rechtspersoon krijgt bij de neerlegging steeds een ontvangstmelding van de griffie¹⁹³. De griffie stuurt binnen 2 dagen een kopie van de neergelegde documenten naar het bestuur van het Belgisch Staatsblad indien deze document moeten worden gepubliceerd¹⁹⁴.

Nadat de documenten zijn gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, kunnen zij worden door iedereen op website van het Belgische staatsblad of in het databanksysteem van de Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat . Neergelegde documenten die niet zijn gepubliceerd kunnen

¹⁸⁶ Art. 1:3, 2° KB/WVV

¹⁸⁷ Art. 1:5 KB/WVV

¹⁸⁸ Art. 1:7 KB/WVV

¹⁸⁹ Ondernemingen kunnen ten allen tijde onjuiste gegevens aanpassen via de 'My enterprise' applicatie op de website van de FOD Economie. www.myenterprise.be/my_enterprise/.

¹⁹⁰ www.home.kpmg/be/nl/home/insights/2018/01/een-niet-correcte-kbo-inschrijving-kan-vervelende-gevolgen-hebbe.html, geraadpleegd op 15/04/2020.

¹⁹¹ Art. 1:7 KB/WVV

¹⁹² Art. 1:8, eerste lid KB/WVV

¹⁹³ Art. 1:8, tweede lid KB/WVV

¹⁹⁴ Art. 1:12 KB/WVV

eveneens door iedereen worden geraadpleegd. Hiervoor zal er een verzoek tot scanning bij de griffie moeten worden ingediend. De griffie heeft vervolgens 15 dagen de tijd om het papieren document te scannen en in het elektronische dossier te voegen¹⁹⁵.

¹⁹⁵ Art. 1:6, derde lid KB/WVV

2.1.5.1 Vergelijking tussen WVV en V&S-wet

Tabel 4 geeft de gelijkenissen tussen VZW's, IVZW's en stichting weer inzake de openbaarmakingsformaliteiten, dit voor zowel in het WVV als in de V&S-wet. Artikels in het **rood** duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het **groen** geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Eigen werk.

verplichting tot neerlegging	VZW-wet			WVV		
	VZW	IVZW	Stichting	VZW	IVZW	Stichting
Oprichtingsakte	n.v.t. Geen artikel	n.v.t. Geen artikel	n.v.t. Geen artikel	Art 2:9, §1, 1°	Art 2:10, §1, 1°	Art 2:11, §1, 1°
Eerste versie, latere aanpassingen statuten	Art. 26novies, §1, 1,7°	Art. 51, §2	Art. 31, §3	Art. 2:9, §1, 2°	Art. 2:10, §1, 2°	Art. 2:11, §1, 2°
Uittreksel oprichtingsakte	n.v.t. Geen artikel	n.v.t. Geen artikel	n.v.t. Geen artikel	Art 2:9, §1, 3°	Art 2:10, §1, 3°	Art. 2:11, §1, 3°
Beslissingen benoeming of ambtsbeëindiging van bestuurders	Art. 26novies, §1, 2°	Art. 51, §2	Art. 31, §3	Art. 2:9, §1, 4°	Art. 2:10, §1, 4°	Art. 2:11, §1, 4°
Beslissingen omtrent nietigheid, ontbinding en de vereffening	Art. 26novies, §1, 4°	Art. 51, §2	Art. 31, §3	Art. 2:9, §1, 5-7°	Art. 2:10, §1, 5-7°	Art. 2:11, §1, 5-7°
De jaarrekening	Art. 26novies, §1, 6°	Art. 51, §2	Art. 31, §3	Art 2:9, §1, 8°	Art. 2:10, §1, 8°	Art. 2:11, §1, 8°
Beslissing omzetting	Niet mogelijk Geen artikel	Niet mogelijk Geen artikel	Buiten beschouwing	Omzetting in IVZW Art. 2:9, §1, 9°	Omzetting in VZW Art. 2:10, §1, 9°	Buiten beschouwing

2.1.5.2. Vergelijking tussen WVV en V&S-wet

Tabel 5 geeft de gelijkenissen tussen VZW's, IVZW's en stichting weer inzake de openbaarmakingsformaliteiten, dit voor zowel in het WVV als in de V&S-wet. Artikels in het **rood** duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het **groen** geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Gebaseerd op eigen werk.

Verplichting tot publicatie in BS	VZW-wet			WVV		
	VZW	IVZW	Stichting	VZW	IVZW	Stichting
Eerste versie, latere aanpassingen statuten	Art. 26novies, §2, 1°	Art. 51, §3	Art. 31, §4	Publicatie via uittreksel oprichtingsakte Geen artikel	Publicatie via uittreksel oprichtingsakte Geen artikel	Publicatie via uittreksel oprichtingsakte Geen artikel
Uittreksel oprichtingsakte	Geen artikel	Geen artikel	Geen artikel	Art. 2:9, §1, 3°	Art. 2:10, §1, 3°	Art. 2:11, §1, 3°
Beslissingen benoeming of ambtsbeëindiging van Bestuurders	Art. 26novies, §1, 2°	Art. 51, §3	Art. 31, §4	Art. 2:9, §1, 4°	Art. 2:10, §1, 4°	Art. 2:11, §1, 4°
Beslissingen omtrent nietigheid, ontbinding en de vereffening	Art. 26novies, §1, 3-4°	Art. 51, §3	Art. 31, §4	Art. 2:9, §1, 5-7°	Art. 2:10, §1, 5°	Art. 2:11, §1, 5°
Beslissing omzetting	Niet mogelijk Geen artikel	Niet mogelijk Geen artikel	Buiten beschouwing	Omzetting in IVZW Art. 2:9, §1, 9°	Omzetting in VZW Art. 2:10, §1, 9°	Buiten beschouwing

2.1.6 Verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting

Het is mogelijk dat een VZW, IVZW of stichting een aantal contracten wil afsluiten voordat ze is opgericht, hiermee wordt de periode bedoeld voordat ze haar rechtspersoonlijkheid verwerft¹⁹⁶.

Voorbeeld

De oprichters willen een clublokaal huren of aankopen doen voor de openingsreceptie. Aangezien de VZW pas bestaat vanaf het moment dat zij haar oprichtingsakte neerlegt – en dus de rechtspersoonlijkheid verkrijgt – kan zij tot dan geen contracten afsluiten¹⁹⁷. De oprichters en leden zullen bijgevolg persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor alle handelingen die zij stellen totdat de rechtspersoonlijkheid wordt verkregen.

In de praktijk leidt dit ertoe dat oprichters en toekomstige leden ervan afzien om overeenkomsten af te sluiten totdat de rechtspersoonlijkheid is verworven. De reden hiervoor is dat de zij tot het moment verwerving van de rechtspersoonlijkheid een persoonlijk risico lopen.

De wetgever probeert met de regeling van ‘verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting’ tegemoet te komen aan deze problematiek. Deze regeling geldt voor elke rechtspersoon. Dankzij deze regeling kan een oprichter of toekomstig lid – de promotor – verbintenissen aangaan ten voordele van een rechtspersoon zonder dat deze persoon persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk wordt gehouden. De vrijstelling van deze aansprakelijkheid is wel verbonden aan 3 voorwaarden¹⁹⁸. Ten eerste moet de verbintenis duidelijk door de promotor zijn aangegaan ten voordele van de rechtspersoon. Dit kan door in de verbintenis de vermelding op te nemen dat de promotor handelt in naam van rechtspersoon X die in oprichting is. Ten tweede moet de rechtspersoon binnen een termijn 2 jaar na het ontstaan van de verbintenis de rechtspersoonlijkheid verkrijgen. Ten derde moet de verbintenis binnen 3 maanden na de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid worden overgenomen.

¹⁹⁶ www.vereniginginfo.be/nuttige-informatie/persoonlijke-aansprakelijkheid-lid-van-de-vzw/84/, geraadpleegd op 20/04/2020

¹⁹⁷ Art. 2:6, §1 WVV

¹⁹⁸ Art. 2:2 WVV

De promotor zal dankzij deze regeling enkel hoofdelijk aansprakelijkheid zijn wanneer deze 3 voorwaarden niet vervuld zijn. De overgenomen verbintenis wordt geacht door de rechtspersoon te zijn aangegaan vanaf het ontstaat van de verbintenis¹⁹⁹.

De regeling van de ‘verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting’ bestaat ook in de V&S-wet. Er is enkel een klein verschil met het WVV inzake de termijn de waarbinnen de VZW, IVZW of stichting de verbintenis moet overnemen. Deze termijn is 6 maanden i.p.v. 3 maanden²⁰⁰. Ook in het Wetboek Vennootschappen bestaat een gelijkaardige regeling voor vennootschappen. De termijn waarbinnen een vennootschap de verbintenis moeten overnemen is vastgesteld op 2 maanden²⁰¹.

Het WVV voert met ‘verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting’ een uniforme regeling in die elke rechtspersoon kan aanwenden. Op die manier geldt voor zowel vennootschappen, VZW’s, IVZW’s en stichtingen dat zij verbintenissen binnen 3 maanden nadat de rechtspersoonlijkheid moeten worden overgenomen.

3 Organen van een VZW

3.1 Algemene vergadering

3.1.1 Algemeen

De algemene vergadering is het hoogste gezagsorgaan in de VZW²⁰². Ze is samengesteld uit de oprichters en de latere aanvaarde wettelijke leden²⁰³. De algemene vergadering kan het best worden vergeleken met een parlement²⁰⁴. Ze heeft eerder een wetgevende macht. De algemene vergadering stippelt de grote lijnen van het beleid uit, echter zal zijzelf dit beleid niet uitvoeren. Die taak is weggelegd voor het bestuursorgaan. De algemene vergadering kiest en controleert het bestuursorgaan.

¹⁹⁹ Art. 2:2 WVV

²⁰⁰ Art. 3, §2 V&S-wet

²⁰¹ Art. 60 W.Venn.

²⁰² I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 45.

²⁰³ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 158 nr. 311.

²⁰⁴ F., HELLEMANS, *De organen van een VZW en hun werking in de VZW*, Die Keure, 2015, p. 173 nr.1.

3.1.2 Bevoegdheden

Het WVV wijst aan de algemene vergadering bevoegdheden toe²⁰⁵. Deze toegewezen bevoegdheden zijn exclusief aan haar toegewezen. Dit houdt in dat deze exclusieve bevoegdheden niet via de statuten aan andere organen kunnen worden overgedragen²⁰⁶. Een overzicht van de expliciete bevoegdheden wordt in onderstaande tabel gegeven.

Tabel 6 geeft een overzicht van de exclusieve bevoegdheden van de AV. Er wordt eveneens een vergelijking gemaakt welke exclusieve bevoegdheden de AV heeft in de V&S. Artikels in het rood duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het groen geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Gebaseerd op eigen werk.

Bevoegdheid	VZW-wet	WVV
Statuten wijzigen	Art. 4, 1°	Art. 9:12, 1°
Benoemen, afzetten en bepalen bezoldiging bestuurders	Art. 4, 2°	Art. 9:12, 2°
Kwijting verlenen aan bestuurders en commissaris	Art. 4, 3°	Art. 9:12, 3°
Kwijting verlenen aan bestuurders en commissaris	Art. 4, 4°	Art. 9:12, 4°
Goedkeuren jaarrekening en begroting	Art. 4, 5°	Art. 9:12, 5°
Ontbinden VZW	Art. 4, 6°	Art. 9:12, 6°
Leden uitsluiten	Art. 4, 7°	Art. 9:12, 7°
VZW omzetten in IVZW	Niet mogelijk	Art. 9:12, 8°
Doen of aanvaarden inbreng om niet van een algemeenheid	Art. 58	Art. 9:12, 9°
Alle andere gevallen bepaald in de wet of statuten	Art. 4, 9°	Art. 9:12, 10°

Opmerking: de wetgever past de regeling omtrent het aanvaarden of doen van een inbreng om niet van algemeenheid. De bespreking van een inbreng om niet van een algemeenheid wordt buiten beschouwing gelaten in deze masterproef.

Naast de exclusieve bevoegdheden kunnen de statuten ook bijkomende bevoegdheden aan de algemene vergadering toekennen²⁰⁷. Deze bijkomende bevoegdheden zullen slaan op de residuaire bevoegdheden die de wet aan het bestuursorgaan toekent.

²⁰⁵ Art. 9:12 WVV

²⁰⁶ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 159 nr. 316.

²⁰⁷ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Gompel & Scavina, Oud-Turnhout/ s' Hertogenbosch, p187.

Voorbeeld

Het opstellen en beheer van het intern reglement²⁰⁸. In principe is het bestuursorgaan hiervoor bevoegd, maar de statuten kunnen deze bevoegdheid even goed toewijzen aan de algemene vergadering.

De VZW zal wel rekening moeten houden dat de toewijzing van residuaire bevoegdheden aan de algemene vergadering niet zonder gevolgen is. De statutaire bepaling die de bevoegdheid toewijst heeft enkel een interne werking. De toegewezen bevoegdheid zal dus niet tegenwerpelijk zijn aan derden.²⁰⁹

3.1.3 Bijeenroeping van de algemene vergadering

De algemene vergadering moet minstens 1x per jaar worden georganiseerd²¹⁰. Op deze jaarlijkse vergadering wordt tenminste gestemd over de jaarrekening en de begroting die betrekking heeft op het volgend boekjaar, alsook over de kwijting aan de bestuurders²¹¹. De statuten kunnen ook voorzien dat de algemene vergadering meerdere keren per jaar wordt georganiseerd of dat ze op vaste tijdstippen moet plaatsvinden²¹². De algemene vergadering kan eveneens georganiseerd worden n.a.v. een speciale gebeurtenis. *Voorbeeld de omvorming van de VZW in een IVZW*. Ook wanneer minstens één vijfde van leden om de bijeenroeping van de algemene vergadering verzoekt moet ze worden georganiseerd²¹³.

De bijeenroeping van de algemene vergadering kan enkel door volgende personen/organen zijn gebeuren:

- I. Het bestuursorgaan
- II. De commissaris
- III. Een persoon die gemachtigd verklaard is door ondernemingsrechtbank
- IV. Een persoon die gemachtigd verklaard is door de statuten

²⁰⁸ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 159 nr. 315.

²⁰⁹ F., HELLEMANS, *De organen van een VZW en hun werking*, in *de VZW*, Die Keure, 2015, p. 201-202 nr. 57.

²¹⁰ Art. 3:47, §1 WVV

²¹¹ Art. 9:20 WVV

²¹² S. MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's, z.u.*, 2019, p. 61.

²¹³ Art. 9:13, eerste lid

3.1.3.1 Oproepboodschap

Wanneer de algemene vergadering bijeengeroepen wordt, zullen alle wettelijke leden moeten worden uitgenodigd²¹⁴. De wetgever vermeldt nergens hoe deze uitnodiging moeten worden bekendgemaakt aan de leden. In theorie is zelfs een mondelinge bijeenroeping mogelijk. Hierdoor is het aangeraden om in de statuten op te nemen hoe de oproeping moet gebeuren²¹⁵. In de praktijk wordt gekozen voor een oproepingsboodschap. Het WVV bepaalt dat de oproepboodschap moet worden verstuurd naar het e-mailadres dat door het wettelijk lid is aangegeven²¹⁶. De oproepboodschap wordt enkel per post opgestuurd wanneer het wettelijk lid geen e-mailadres heeft opgegeven²¹⁷.

De oproepboodschap moet de datum, de plaats en het uur van de algemene vergadering vermelden. Verder moet de agenda samen met de oproepingsbrief worden verstuurd.²¹⁸ Eventueel kunnen ook er kopieën van stukken – *voorbeeld een kopie van een aantal aangepaste statutaire bepalingen* – worden toegevoegd, wanneer de leden, bestuurders of commissaris hierom vragen.²¹⁹

De agenda biedt aan de leden de mogelijkheid om zich voor te bereiden op de algemene vergadering. In de agenda worden alle onderwerpen opgesomd die ter sprake zullen komen op de algemene vergadering. Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor de samenstelling van de agenda²²⁰. Ze is verplicht om elk voorstel dat door tenminste één twintigste van de leden wordt gedragen op de agenda te plaatsen. De statuten kunnen dit aantal wijzigen – *voorbeeld naar een veertigste* – maar nooit hoger dan één twintigste²²¹. Op de algemene vergadering zelf kunnen geen agendapunten worden besproken die niet vooraf op de agenda werden vermeld.

De oproepboodschap moet uiterlijk 15 dagen voor de algemene vergadering naar de wettelijke leden worden verstuurd tenzij de statuten een andere termijn voorzien. Die termijn mag niet korter zijn dan 15 dagen zijn. Indien de oproeping gebeurt op verzoek van ten minste één twintigste van

²¹⁴ S., MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's*, z.u., 2019, p. 61.

²¹⁵ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 163 nr. 323.

²¹⁶ Art. 2:32, eerste lid WVV

²¹⁷ Art. 2:32, derde lid WVV

²¹⁸ Art. 9:14 WVV

²¹⁹ Art. 9:14, tweede lid WVV

²²⁰ Art. 9:14, eerste lid WVV

²²¹ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 51-52.

leden, moet de oproepboodschap ten laatste 21 dagen na het verzoek worden verstuurd. Bijkomende voorwaarde is dat de algemene vergadering uiterlijk op de 40ste dag na dit verzoek moet plaatsvinden.²²²

Wanneer de oproeping niet correct gebeurt kan dit gevolgen hebben²²³. Belanghebbenden kunnen de nietigheid van de genomen beslissingen op de algemene vergadering vorderen bij de ondernemingsrechtsbank²²⁴. De foutieve oproeping moet er wel toe geleid hebben dat de genomen beslissing werd beïnvloed.²²⁵

Een oproeping gebeurt niet correct wanneer

- I. Eén of een aantal wettelijk leden niet zijn opgeroepen
- II. De termijn m.b.t. oproepingsboodschap is niet nageleefd
- III. De oproepingsboodschap is verstuurd zonder agenda
- IV. De oproeping gebeurt niet in de juiste taal

3.1.4 Het verloop van een algemene vergadering

De algemene vergadering wordt gehouden op plaats die de statuten bepalen. Indien de statuten geen adres vermelden, mag het bestuursorgaan of de commissaris de plaats waar de algemene vergadering bijeenkomt kiezen²²⁶.

Alle wettelijke leden mogen de algemene vergadering bijwonen, of kunnen zich door een ander (niet-) lid laten vertegenwoordigen²²⁷. Afhankelijk van de te nemen beslissing kan het WVV een aanwezigheidsquorum opleggen. In het geval van een gewone algemene vergadering – *voorbeeld de jaarlijkse vergadering* – moet er geen minimumaantal van de wettelijke leden aanwezig zijn²²⁸. In het geval van een buitengewone vergadering – waar een statutenwijziging op tafel ligt – moet ten minste twee derde van de wettelijke leden aanwezig zijn²²⁹. Indien minder dan twee derde van

²²² Art. 9:13; Art. 9:14 eerste lid WVV

²²³ Art. 2:42 WVV

²²⁴ Art. 2:44 WVV

²²⁵ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 167 nr. 332.

²²⁶ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 159 nr. 315.

²²⁷ Art. 9:15 WVV

²²⁸ Art. 9:20 WVV

²²⁹ Art. 9:21 eerste lid WVV

de wettelijke leden aanwezig zijn, kan een tweede buitengewone vergadering worden georganiseerd. Op tweede buitengewone vergadering is geen aanwezigheidsquorum van toepassing, wel zullen er minstens 15 dagen tussen beiden algemene vergaderingen moeten zitten²³⁰.

De algemene vergadering wordt geleid door een voorzitter²³¹. Hij zorgt ervoor dat alle agendapunten op de agenda worden overlopen. Per agendapunt geeft het bestuursorgaan of de commissaris de nodige toelichting. De wettelijke leden krijgen vervolgens de mogelijkheid om vragen te stellen. De bestuurders of de commissaris zijn verplicht te antwoorden op de vragen. Zij kunnen weigeren te antwoorden wanneer zij feiten zouden moeten meedelen die een aangegane vertrouwelijkheidsclausule schendt²³². Na elke vragenronde wordt er overgaan tot een stemming.

Tijdens de Corona-crisis is het mogelijk om een algemene vergadering te houden zonder de fysieke aanwezigheid van de wettelijke leden. Een algemene vergadering mag dus op elektronische wijze via applicaties als MS teams of per telefoon worden georganiseerd. Artikel 6 van het Corona-KB²³³ zorgt ervoor dat de mogelijkheid tot het houden van een elektronische algemene vergadering die nu enkel bestaat een nv in artikel 7:146 WvV ook tijdelijk mogelijk wordt voor verenigingen en stichtingen. Op de elektronische algemene vergadering gelden dezelfde aanwezigheids- en stemquora als bij een fysieke algemene vergadering. De stemming kan op verschillende wijze gebeuren²³⁴. De stemming kan per brief gebeuren die de wettelijk leden op voorhand hebben ontvangen of via een link die door het bestuursorgaan wordt opgegeven. Een andere mogelijkheid is dat de wettelijk leden hun stem moet doorgeven aan een door het bestuursorgaan aangestelde volmacht houder die het stemproces controleert²³⁵.

3.1.5 Beraadslaging en wijze van besluitvorming

²³⁰ Art. 9:21 tweede lid WvV

²³¹ S., MATHEÏ, Nieuwe regels voor VZW's, z.u., 2019, p. 65.

²³² Art. 9:18 WvV

²³³ Koninklijk besluit 4 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake mede-eigendom en het vennootschaps- en verenigingsrecht in het kader van de strijd tegen de Covid-19 pandemie (hierna: Corona-KB).

²³⁴ Maatregelen m.b.t. algemene vergaderingen tijdens Corona, www.vsd.be/nl/nieuws/13288/corona-koninklijk-besluit-inzake-uitstellen-algemene, geraadpleegd op 30/5/2020.

²³⁵ M., WYCKAERT, *Algemene vergaderingen en vergaderingen in tijden van COVID-19*, RW 2019-20, afl. 35, 1368, 26 april 2020.

Op de algemene vergadering wordt per agendapunt een stemming gehouden. Elk wettelijk lid heeft stemrecht, waarbij elke stem even zwaar weegt²³⁶. Via de statuten kan een alternatieve regeling worden uitgewerkt. *Voorbeeld de toekenning van een vetorecht of meervoudig stemrecht aan enkele wettelijke leden of bestuurders.*

De wijze van besluitvorming hangt af van de materie waarover wordt beslist. Voor sommige materie – *voorbeeld de goedkeuring van de jaarrekening* – volstaat een gewone meerderheid. Voor andere materie is dan weer een bijzondere meerderheid vereist. De bijzondere meerderheid wordt op twee derde, vier vijfde of op unanimitieit vastgesteld. Er is dus sprake van een stemquorum. Verder moet er ook rekening gehouden dat voor sommige materie naast een stemquorum ook een aanwezigheidsquorum geldt. Wanneer het aanwezigheidsquorum niet wordt bereikt, kan er geen stemming plaatsvinden²³⁷. Er zal een nieuwe vergadering moeten worden georganiseerd, opdat over deze materie (opnieuw) kan worden gestemd. Tabel 7 geeft een overzicht van de aanwezigheids- en stemquora die van toepassing zijn op de materie waarover de algemene vergadering van een VZW wil beslissen. schetst welke aanwezigheids- en stemquora gelden voor welke materie gelden.

²³⁶ S., MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's*, z.u., 2019, p. 66.

²³⁷ Art. 9:21, tweede lid WVV

Tabel 7 geeft een overzicht van de aanwezigheids- en stemquora die van toepassing zijn op de materie waarover de algemene vergadering van een VZW wil beslissen.

Materie	Artikel WVV	Aanwezigheidsquorum 1 ^{ste} AV	Aanwezigheidsquorum 2de AV	Stemquorum
Alle overige onderwerpen die hieronder niet worden opgesomd	2:41	Minstens 1 lid of 1 vertegenwoordiger	Minstens 1 lid of 1 vertegenwoordiger	Gewone meerderheid (>50%)
Statutenwijziging voor alle overige onderwerpen die hieronder niet worden opgesomd	9:21, eerste lid	2/3 (66,66%)	Minstens 1 lid of 1 vertegenwoordiger	2/3 (66,66%)
Uitsluiting lid	9:23, tweede lid			2/3 (66,66%) als voorwerp of doel ongewijzigd blijven
Inbreng om niet van een algemeenheid	13:10, 7°			
Wijzigen doel of voorwerp	9:21, vierde lid	2/3 (66,66%)	Minstens 1 lid of 1 vertegenwoordiger	4/5 (80%)
Vrijwillige Ontbinding	2:110, §1			
Fusie	13:2, §1			
Splitsing	13:2, §1			
Omzetting VZW in IVZW	14:48			
Ontbinding en vereffening in 1 akte (2:135)	2:135			
Omzetting vennootschap in VZW	14:34, §1			

Bij deze tabel moeten enkele opmerkingen worden gemaakt.

I. bepaling van de meerderheid

Het is evident wat er moet gebeuren met voor- en tegenstemmen om een meerderheid te bepalen, maar wat moet er dan met ongeldige of niet uitgebrachte stemmen en onthoudingen gebeuren? Er is sprake van een meerderheid indien meer dan 50%

voorstemmen zijn/ alle stemmen aanwezig – (niet uitgebrachte + ongeldige stemmen + onthoudingen)²³⁸

*Voorbeeld*²³⁹

Er is een gewone meerderheid voor een beslissing nodig

100 stemmen aanwezig/vertegenwoordigers (Totaal uit te brengen stemmen)

60 onthoudingen

10 niet-geldig uitgebrachte stemmen

30 voorstemmen

$30/100 - (10+0+60) = 30/30 = 100\%$

Het voorstel zal worden aangenomen.

- II. De statuten kunnen steeds een hoger aanwezigheids- en/of stemquorum opleggen. Een lager quorum vaststellen in de statuten is niet mogelijk aangezien dit in strijd zal zijn met het WVV.
- III. Inbreng om niet van een algemeenheid. Dit houdt in dat de VZW al haar bezittingen en schulden overdraagt aan een andere rechtspersoon zonder dat ze hier een tegenprestatie voor ontvangt²⁴⁰.

3.1.6 De notulen

Alle genomen beslissingen moeten in een verslag worden opgenomen. Dit verslag wordt de notulen genoemd. Alle aanwezige wettelijke leden moeten de notulen ondertekenen. Bij de notulen wordt een lijst van alle aanwezige leden gevoegd. Het is belangrijk dat de notulen van elke vergadering worden opgesteld. Dit document geeft het bewijs dat een beslissing ook daadwerkelijk is genomen²⁴¹. Bijgevolg zal elk lid in de VZW – ongeacht hoe hij/zij heeft gestemd – gebonden zijn door deze beslissing. De notulen worden opgenomen in het intern dossier die de VZW op haar zetel bewaard. Enkel wettelijke leden hebben een inzagerecht in dit dossier.

²³⁸ Art. 9:21 WVV

²³⁹ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Oud-Turnhout/s'-Hertogenbosch, Gompel & Scavina, 2019, voorbeeld p. 190.

²⁴⁰ Art. 12:93 WVV

²⁴¹ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 46.

3.1.7 openbaarmakingsformaliteiten van de genomen beslissingen

De statuten van de VZW bepalen op welke manier de genomen beslissingen aan de leden bekendgemaakt worden. In principe zullen deze worden verstuurd naar hun e-mailadres²⁴². De VZW is niet verplicht om de beslissingen te communiceren naar de toetredende leden²⁴³. De notulen moeten niet gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad. De beslissingen van een buitengewone vergadering moeten wel gepubliceerd worden, aangezien zij leiden tot een statutenwijziging²⁴⁴. Verder moeten beslissingen m.b.t tot benoemingen en ambtsbeëindigingen van bestuurders, de toe- en uittrading van leden worden gepubliceerd²⁴⁵. Een akte van deze beslissingen moet binnen 30 dagen na dagtekening ervan worden neergelegd²⁴⁶. Deze beslissingen zijn tegenstelbaar aan derden vanaf het moment dat zij worden neergelegd op griffie van de ondernemingsrechtbank²⁴⁷.

3.1.8 De algemene vergadering in het WVV en de V&S-wet

Het WVV verandert de algemene vergadering niet ingrijpend ten opzichte van de V&S-wet. Toch zijn er een aantal aanpassingen en vernieuwingen door het WVV aan te merken.

- I. Volgens de V&S-wet moeten wettelijke leden ten minste 8 dagen voor de algemene vergadering worden opgeroepen²⁴⁸. Het WVV bepaalt dat de leden vroeger moeten opgeroepen worden, zij moeten nu ten minste 15 dagen voor de algemene vergadering worden opgeroepen.
- II. Een belangrijke wijziging doet zich voor inzake de beraadslaging. De V&S-wet werkt geen regeling uit rond nietige stemmingen en onthoudingen in stemmingen. Het WVV voorziet een dergelijke regeling wel.
- III. Ook inzake de uitsluiting van een lid vindt er een wijziging plaats. Het WVV koppelt naast een stemquorum (2/3 meerderheid) nu ook een aanwezigheidsquorum (2/3) aan de uitsluiting. Indien het aanwezigheidsquorum niet wordt bereikt, kan er 15 dagen na de eerste algemene vergadering een tweede algemene vergadering worden georganiseerd.

²⁴² Art. 2:32 WVV

²⁴³ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p. 176 nr. 345.

²⁴⁴ Art. 2:9, §1, 2° WVV

²⁴⁵ Art. 2:9, §1, 4° WVV

²⁴⁶ Art. 2:9, §1 WVV

²⁴⁷ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 45.

²⁴⁸ Art. 6 V&S-wet

Het aanwezigheidsquorum vervalt dan, het stemquorum is dan wel nog van toepassing. De V&S-wet hanteert enkel een aanwezigheidsquorum²⁴⁹.

- IV. Inzake de agenda is het WVV strikter geworden. Ze laat niet toe dat er tijdens de algemene vergadering nog agendapunten worden toegevoegd. Deze mogelijkheid bestaat wel – indien de statuten dit toelaten – onder de V&S-wet. Dit op voorwaarde dat alle leden aanwezig waren en hiermee akkoord gingen²⁵⁰.
- V. De goedkeuring van de jaarrekening en de kwijting aan de bestuurders moeten sinds de invoering van het WVV in afzonderlijke, opeenvolgende stemmingen gebeuren. Onder de V&S-wet is het mogelijk om via de statuten een bepaling op te nemen die toelaat om de kwijting en goedkeuring in een stemming te verlenen²⁵¹.
- VI. De bevoegdheden van de algemene vergadering zijn ook uitgebreid. Ze is nu ook bevoegd om te beslissen over een inbreng om niet van een algemeenheid, de omzetting van de VZW in een IVZW en de hoogte van bezoldigingen van bestuurders te bepalen.
- VII. De communicatie naar de wettelijke leden verloopt volgens het e-mailadres dat zij hebben opgegeven. Indien er geen e-mailadres is doorgegeven gebeurt de communicatie per brief. In de V&S wordt de communicatie per mail niet wettelijk vastgelegd.

Een overzicht van deze opgesomde wijzigingen wordt schematisch weergegeven op de volgende pagina. Er wordt ook een vergelijking gemaakt met de IVZW en de stichting.

²⁴⁹ Art. 9:23 WVV; Art. 12 V&S-wet

²⁵⁰ Art. 7, tweede lid V&S-wet

²⁵¹ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 176 nr. 316.

Tabel 8 geeft een overzicht van de wijzigingen die het WVV doorvoert m.b.t. de algemene vergadering. Artikels in het **rood** duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het **groen** geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Eigen werk.

Algemene vergadering	VZW-wet			WVV		
	VZW	IVZW	Stichting	VZW	IVZW	Stichting
Oproepingstermijn algemene vergadering	Minstens 8 dagen Art. 6	Zoals bepaald in statuten Art. 48, 5°	n.v.t.	Minstens 15 dagen Art. 9:14	Zoals bepaald in statuten Art. 10:6	n.v.t.
Telling van nietige stemmen en onthoudingen	Geen regeling Geen artikel	Geen regeling Geen artikel		Geen impact Art. 9:21	Geen regeling Geen artikel	
Uitsluiting lid	Enkel Stemquorum 2/3 Art. 12, tweede lid	Geen regeling Geen artikel	n.v.t.	Aanwezigheids- en stemquorum 2/3 Art. 9:23	Geen regeling Geen artikel	n.v.t.
Nieuwe agendapunten op algemene vergadering	Mogelijk indien statuten dit toelaten Art. 7, tweede lid	Geen regeling Geen artikel	n.v.t.	Niet mogelijk Geen artikel	Geen regeling Geen artikel	n.v.t.
Goedkeuring jaarrekening en kwijting bestuurders	Mag in 1 stemming Geen artikel	Enkel stemming goedkeuring jaarrekening Art. 53, §1	Bestuursorgaan keurt jaarrekening goed Art. 37, §6	Afzonderlijke stemming Art. 9:20	Enkel stemming goedkeuring jaarrekening Art. 10:8	Bestuursorgaan keurt jaarrekening goed Art. 11:12
Oproeping wettelijke leden	Geen regeling Geen artikel	Geen regeling Geen artikel	n.v.t.	Per e-mail Art. 2.32	Per e-mail Art. 2.32	n.v.t.
Omzetting VZW in IVZW en omgekeerd	Niet mogelijk Geen artikel	Niet mogelijk Geen artikel	n.v.t.	Door beslissing algemene vergadering Art. 14:46	Door beslissing algemene vergadering Art. 14:46	n.v.t.

3.2 Het Bestuursorgaan - bestuur

3.2.1 Algemeen

Het bestuursorgaan is het uitvoerend orgaan van de VZW en kan het best worden vergeleken met een regering. Zij bepaalt het beleid binnen de uitgezette lijnen door de algemene vergadering, stelt de jaarrekening en begroting op en zij vertegenwoordigt de VZW naar derden toe²⁵². Naast de algemene vergadering is het bestuursorgaan eveneens een wettelijk verplicht orgaan²⁵³. De bestuurders worden door de algemene vergadering voor bepaalde of onbepaalde duur aangesteld²⁵⁴. Het bestuursorgaan is een collegiaal orgaan, dit houdt in dat elke bestuurder een gelijkwaardige beslissingsbevoegdheid heeft en alle bestuurders samen verantwoordelijk zijn voor genomen beslissingen²⁵⁵. Zij beslissen gezamenlijk, met een gewone meerderheid.

In de V&S-wet treden de bestuurders van de raad van bestuur individueel²⁵⁶, gezamenlijk²⁵⁷ of als college²⁵⁸ op. De statuten zullen vastleggen hoe zij zullen optreden.

3.2.2 Samenstelling

Het bestuur moet uit minstens 3 leden bestaan, dit kunnen zowel natuurlijke personen als rechtspersonen zijn²⁵⁹. Indien het bestuurslid een rechtspersoon is zal deze rechtspersoon een vaste vertegenwoordiger moeten aanduiden²⁶⁰. Deze vaste vertegenwoordiger moet een natuurlijk persoon zijn en in naam en voor rekening optreden van de rechtspersoon. De vaste vertegenwoordiger kan daarnaast niet ook nog eens in eigen naam in het bestuur kunnen zetelen. Indien de vereniging uit minder dan 3 leden bestaat kan het bestuursorgaan uit 2 leden bestaan. Dit heeft wel tot gevolg dat elke statutaire bepaling die een bestuurder een doorslaggevende stem toekent haar werking verliest²⁶¹.

²⁵² F., HELLEMANS, *De organen van een VZW en hun werking in de VZW*, die Keure, 2015, p. 173 nr.1

²⁵³ Art. 9:5 WVV

²⁵⁴ Art. 9:6, eerste lid WVV

²⁵⁵ Art. 9:5, eerste lid WVV

²⁵⁶ Elke bestuurder kan alleen en zonder overleg beslissing nemen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid de raad van bestuur vallen.

²⁵⁷ Een of meerdere bestuurders moeten hun goedkeuring geven voordat een beslissing genomen kan worden.

²⁵⁸ De bestuurders moeten steeds beraadslagen voordat zij een beslissing nemen. Een beslissing wordt genomen per gewone meerderheid.

²⁵⁹ Art. 9:5, eerste lid WVV

²⁶⁰ Art. 2:55 WVV

²⁶¹ Art. 9:5, tweede lid WVV

Het WVV voorziet de mogelijkheid om een bestuurder te coöpteren indien de plaats van een bestuurder openvalt voor het einde van zijn mandaat²⁶². *Voorbeeld, een bestuurder moet door een aanslepende ziekte noodgedwongen stoppen.* De overblijvende bestuursleden hebben dan het recht om een nieuw bestuurslid aan te stellen. Het gekozen bestuurslid wordt de gecoöpteerde bestuurder genoemd. Op de eerstvolgende algemene vergadering moet het mandaat van de gecoöpteerde bestuurder worden bevestigd. Indien de algemene vergadering de aanstelling van de gecoöpteerde bestuurder niet bevestigt, loopt zijn mandaat af. In de V&S-wet is deze regeling niet mogelijk, de algemene vergadering moet een nieuwe bestuurder benoemen die de vrijgekomen plaats in het bestuur zal innemen²⁶³.

3.2.3 Bevoegdheden

Het WVV wijst de bevoegdheden aan het bestuursorgaan toe die niet uitdrukkelijk door de wet of statuten worden toegewezen aan de algemene vergadering. Deze bevoegdheden worden residuaire bevoegdheden genoemd. Deze residuaire bevoegdheden hebben voornamelijk betrekking op het interne bestuur van de VZW, alsook de vertegenwoordiging van de VZW naar buitenwereld toe²⁶⁴.

Tabel 9 splitst de bevoegdheden van het bestuursorgaan naargelang zij een intern en externe werking hebben.

Intern	Extern
Leiding van de VZW	Vervullen formaliteiten neerleggen en publicatie documenten
Vorbereiden jaarrekening en begroting	Afsluiten overeenkomsten
Bijeenroepen algemene vergadering	Aanvaarden schenkingen en legaten
Beraadslaging voor het nemen van maatregelen die de voorzetting van de activiteit tenminste 12m	Vertegenwoordiging voor gerecht
Toezicht dagelijks bestuur	

²⁶² Art. 9:6, §2 WVV

²⁶³ Art. 4, 3° V&S-wet

²⁶⁴ Art. 9:7, §1-2 WVV

De statuten kunnen de residuaire bevoegdheden van het bestuur beperken²⁶⁵. Het bestuursorgaan kan ook een aantal bevoegdheden delegeren aan andere organen of personen²⁶⁶. Deze beperkingen en delegaties kan niet aan derden worden tegengeworpen. Zij zullen met deze beperkingen geen rekening moeten houden²⁶⁷.

Het bestuursorgaan kan in een aantal gevallen de statuten aanpassen zonder tussenkomst van de algemene vergadering. Dit kan voor

- I. Een verwijzing naar de recentste versie van het intern reglement²⁶⁸
- II. Een zetelverplaatsing binnen hetzelfde Gewest²⁶⁹
- III. Een wijziging van het e-mailadres en website van de VZW²⁷⁰

3.2.4 Bijeenroeping van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan moet steeds voorafgaand een algemene vergadering samenkomen om deze voor te bereiden. Verder komt het bestuursorgaan bijeen wanneer ze beslissingen moet nemen of wanneer de bijeenroeping door de ondernemingsrechtbank wordt verzocht.

Hoe de vergadering van het bestuursorgaan bijeengeroepen moet worden is zowel in de V&S-wet als in het WVV niet geregeld²⁷¹. Om die reden wordt doorgaans de wijze waarop het bestuur moet worden bijeengeroepen geregeld in de statuten of het intern reglement²⁷².

Voorbeeld hoe de oproeping van het bestuursorgaan kan gebeuren.

Er wordt oproepboodschap – inclusief volledige agenda en de nodige bijlagen - verstuurd naar de e-mailadressen van de bestuurders. In oproepboodschap wordt de datum, tijd en plaats. De vergadering zal normaliter plaatsvinden op de zetel van de VZW, al is dit geen verplichting.

²⁶⁵ Art. 9:7, §1, tweede lid WVV

²⁶⁶ Art. 2:59, tweede lid WVV; D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Oud-Turnhout/s'-Hertogenbosch, Gompel & Scavina, 2019, p. 252.

²⁶⁷ Art. 9:7, §2, tweede lid WVV

²⁶⁸ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Oud-Turnhout/s'-Hertogenbosch, Gompel & Scavina, 2019, p. 241.

²⁶⁹ Art. 2:4 WVV

²⁷⁰ Art. 2:31, vierde lid WVV

²⁷¹ H., PRIUS e.a., *VZW-zakboekje*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, p. 53.

²⁷² S., MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's*, z.u., 2019, p.78.

3.2.5 Verloop, beraadslaging en wijze van besluitvorming door de vergadering van het bestuursorgaan

De vergadering wordt geleid door de voorzitter. Hij zorgt ervoor dat de agenda wordt doorlopen, na elk agendapunt wordt een stemming gehouden. Bij elke stemming hebben de bestuurders een gelijkwaardig stemrecht. Een besluit wordt genomen bij gewone meerderheid, de statuten mogen een strengere meerderheid opleggen²⁷³.

Het WVV voorziet de mogelijkheid om schriftelijk een besluit te nemen indien het bestuursorgaan niet fysiek bijeen kan komen. Deze mogelijkheid tot schriftelijke tot besluitvorming moeten worden opgenomen in de statuten. Het schriftelijk besluit zal unaniem moeten worden genomen²⁷⁴. Een schriftelijke besluitvorming is niet mogelijk in de V&S-wet.

3.2.6 Belangenconflicten van bestuurders

Het WVV voorziet een regeling voor belangenconflicten van bestuurders²⁷⁵. Wanneer een bestuurder een (on)rechtstreeks vermogensrechtelijk belang – een belangenconflict – heeft in een aangelegenheid waarover het bestuursorgaan moet beslissen, is dit bestuurslid gehouden dit te melden aan de andere bestuurders voordat er een besluit wordt genomen. Het bestuurslid met het belangenconflict licht de aard van het belang toe en legt hierover een verklaring af. De verklaring wordt in de notulen van de vergadering van het bestuursorgaan opgenomen²⁷⁶. Het bestuurslid zal de vergadering niet mogen bijwonen en niet deelnemen aan de stemming. In het geval waarbij meer dan de helft van de bestuurders in een belangenconflict verzeilt, wordt de beslissing voorgelegd aan de algemene vergadering²⁷⁷. Indien de belangconflictregering wordt overtreden kan de vereniging of stichting, alsook elke belanghebbende de nietigheid van de genomen beslissing vorderen bij de ondernemingsrechtbank²⁷⁸. Het WVV bepaalt niet in welke mate de bestuurder die het belangenconflict niet heeft gemeld aansprakelijk voor de schade die volgt uit de nietigheid van de beslissing.

²⁷³ Art. 2:41 WVV

²⁷⁴ Art. 9:9, eerste lid WVV

²⁷⁵ Art. 9:8 WVV

²⁷⁶ Art. 9:8, §1, eerste lid WVV

²⁷⁷ Art. 9:8, §1, vierde lid WVV

²⁷⁸ Art. 9:8, §2 WVV

In de V&S-wet bestaat een dergelijke regeling voor belangenconflicten van bestuurders niet. Het Wetboek vennootschappen voorziet dit wel²⁷⁹. Het WVV trekt de belangenconflictregering door voor zowel vennootschappen als verenigingen en stichtingen.

Voorbeelden van een belangenconflicten

De zoon van de commissaris is tewerkgesteld als penningmeester.

Een lid is de enige leverancier van de VZW.

3.2.7 De notulen

Het bestuur dient van haar vergadering een verslag – de notulen – op te stellen. Dit verslag wordt ondertekend door de voorzitter en de bestuurders die erom verzoeken²⁸⁰. De ondertekening van de notulen is niet verplicht in de V&S-wet²⁸¹. De notulen worden verstuurd naar alle bestuursleden, dit ten laatste voor de volgende vergadering. Er wordt ook een kopie van de notulen in het interne dossier gevoegd. De wettelijke leden kunnen deze notulen inzien op de zetel. De genomen beslissingen moeten niet gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad.

3.2.8 Bestuurdersaansprakelijkheid

De bestuurdersaansprakelijkheid die het WVV invoert voor VZW's, IVZW's en stichtingen is nieuw²⁸². Onder de V&S-wet geldt als algemene regel dat een VZW, IVZW of stichting zelf aansprakelijk is voor de tekortkomingen van haar bestuurders²⁸³. Deze aansprakelijkheid geldt voor zowel contractuele als buitencontractuele tekortkomingen²⁸⁴. Er is sprake van een contractuele tekortkoming indien de verplichtingen die voortvloeien uit een contract dat door de bestuurders in naam van de VZW, IVZW of stichting hebben afsloten niet worden nagekomen. Een buitencontractuele tekortkoming houdt een fout in die een bestuurder maakt zonder dat er een overeenkomst is afgesloten. Artikel 1382 BW vormt de leidraad voor wat als fout moeten worden aanzien ingeval van buitencontractuele aansprakelijkheid²⁸⁵.

²⁷⁹ Art. 523 W.Venn.

²⁸⁰ Art. 9:9, derde lid WVV

²⁸¹ S., MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's*, z.u., 2019, p.79.

²⁸² Art. 2:56 WVV

²⁸³ Art. 14bis V&S-wet

²⁸⁴ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larquier, 2005, p. 368 nr. 740.

²⁸⁵ D., Philippe en I., Karatas, *Bestuurdersaansprakelijkheid in het licht van het WVV en het WER in De nieuwe uitdagingen voor de onderneming / L'entreprise face à ses nouveaux défis*, Gent, Uitgeverij Larquier, 2019, p. 82, nr.1.

De bestuurdersaansprakelijkheidsregeling geldt voor alle rechtspersonen²⁸⁶. Het WVV vindt haar inspiratie voor deze regeling bij de bestuurdersaansprakelijkheid die het Wetboek van vennootschappen voor bestuurders van vennootschappen voorziet²⁸⁷. Volgens deze regeling zijn bestuurders onbeperkt aansprakelijk voor zowel contractuele als buitencontractuele fouten én voor grove fouten die hebben bijgedragen tot het faillissement van de vennootschap. De onbeperkte aansprakelijkheid is bovendien hoofdelijk indien de bestuurders een statutaire bepaling of een bepaling van Wetboek Vennootschappen overtreden²⁸⁸.

Het WVV neemt de regeling omtrent de bestuurdersaansprakelijk uit het Wetboek Vennootschappen niet integraal over, er worden enkele aanpassingen doorgevoerd. Artikel 2:56 WVV trekt de bestuurdersaansprakelijkheid door naar alle rechtspersonen. Volgens dit artikel zijn alle bestuurders, dagelijks bestuurders en andere personen met bestuursbevoegdheden aansprakelijk voor fouten die zij hebben begaan tijdens uitvoering van hun opdracht. Dit zijn zowel contractuele als buitencontractuele fouten. Voor elk van deze fouten zal moeten beoordeeld worden of een goede voorzichtige bestuurder in dezelfde omstandigheden deze fout zou hebben begaan. Indien die voorzichtige bestuurder een dergelijke fout niet zou hebben begaan worden de bestuurders aansprakelijk gesteld. Daarnaast is de bestuurder eveneens aansprakelijk voor schulden die overblijven bij een faillissement waarbij blijkt dat een grove fout van de bestuurder aan de basis van dit faillissement ligt²⁸⁹.

De wijze waarop het bestuursorgaan haar bevoegdheden uitoefent bepaalt hoe de aansprakelijkheid zal worden afgedwongen. De bestuurders zijn hoofdelijk aansprakelijk indien het bestuursorgaan een college vormt²⁹⁰. Naast een inbreuk op de statuten of op het WVV geldt de hoofdelijke aansprakelijkheid nu ook voor fouten²⁹¹. Vormt het bestuursorgaan geen college, dan is elke bestuurder slechts aansprakelijk voor de fout die hij heeft begaan²⁹². De bestuurder is enkel hoofdelijk aansprakelijk indien hij of een andere bestuurder een statutaire of bepaling van het WVV heeft overtreden.

²⁸⁶ Art. 2:56 WVV

²⁸⁷ Art. 262 W.Venn. (BVBA); Art. 527 W.Venn. (NV)

²⁸⁸ Art. 263 W.Venn. (BVBA); Art. 528 W.Venn. (NV)

²⁸⁹ Art. XX.225; XX.227 WER

²⁹⁰ Art. 2:56, tweede lid WVV

²⁹¹ Art. 2:56, eerste lid WVV

²⁹² Art. 2:56, derde lid WVV

Het WVV voorziet ook een mogelijkheid voor bestuurders om te ontsnappen aan de hoofdelijke aansprakelijkheid²⁹³. Het stelt daarvoor wel 3 cumulatieve voorwaarden:

- I. De bestuurder heeft geen deel in de fout
- II. De bestuurder de fout meldt aan alle andere bestuurders of het collegiaal bestuursorgaan
- III. De melding wordt opgenomen in de notulen van het bestuursorgaan

Het WVV stelt zich soepeler op m.b.t de meldingsplicht van een fout dan het Wetboek van vennootschappen. Het Wetboek van vennootschappen hanteert een onmiddellijke meldingsplicht. Dit houdt in dat de bestuurder de fout moet melden op eerstvolgende algemene vergadering nadat hij op de hoogte is van fout. Alleen op die manier kan hij de hoofdelijke aansprakelijkheid ontlopen²⁹⁴.

Opvallend is dat het WVV een bovengrens stelt aan schade waarvoor bestuurders kunnen worden aangesproken. Dit is een opvallende wijziging ten opzichte van het Wetboek van vennootschappen dat geen bovengrens op de bestuurdersaansprakelijkheid kent. De bovengrens wordt bepaald a.d.h.v. de grootte en omvang onderneming²⁹⁵. Hiervoor wordt gekeken naar de gemiddelde omzet en gemiddeld balanstotaal te berekenen op basis van de 3 voorgaande boekjaren²⁹⁶.

Tabel 10 geeft een overzicht van de bovengrenzen bestuurdersaansprakelijkheid. Deze hoogte van de bovengrens hangt van de omzet en het balanstotaal van de rechtspersoon. Tabel van D., Philippe en I., Karatas, Bestuurdersaansprakelijkheid in het licht van het WVV en het WER

Gemiddelde omzet op jaarbasis		Gemiddeld balanstotaal	Bovengrens
Max. €350.000	EN	Max. €175.000	€125.000
Max. €700.000	EN	Max. €350.000	€250.000
Max. €9.000.000	OF	Max. €4.500.000	€1.000.000
Min. €9.000.000 en max. €50.000.000	EN	Min. €4.500.000 en max. €40.000.000	€3.000.000
Min. €50.000.000	OF	€43.000.000	€12.000.000

²⁹³ Art. 2:56, vierde lid WVV

²⁹⁴ D., Philippe en I., Karatas, *Bestuurdersaansprakelijkheid in het licht van het WVV en het WER* in De nieuwe uitdagingen voor de onderneming / L'entreprise face à ses nouveaux défis, Gent, Uitgeverij Larcier, 2019, p. 90, nr.18.

²⁹⁵ D., Philippe en I., Karatas, *Bestuurdersaansprakelijkheid in het licht van het WVV en het WER* in De nieuwe uitdagingen voor de onderneming / L'entreprise face à ses nouveaux défis, Gent, Uitgeverij Larcier, 2019, p. 90, nr. 19

²⁹⁶ Art. 2:57, §2 WVV

De beperking van bestuurdersaansprakelijk geldt voor alle aansprakelijkgestelde bestuurders tezamen. Bovendien bepaalt het WVV dat de vastgestelde bovengrenzen gelden per feit dat aanleiding geeft tot schade en dit onafhankelijk van het aantal eisers²⁹⁷.

Het WVV bepaalt dat de beperking van bestuurdersaansprakelijkheid niet altijd mogelijk is, de bestuurders zullen bijgevolg onbeperkt aansprakelijk zijn voor o.a.:

- I. Lichte gewoonlijke fouten ²⁹⁸
- II. Het niet-betalen van de bedrijfsvoorheffing²⁹⁹
- III. Het niet betalen RSZ-schulden³⁰⁰

Het WVV laat niet dat de statuten de bestuurdersaansprakelijkheid nog verder inperkt dan de bovengrenzen die de wetgever stelt. Bijgevolg wordt statutaire bepaling die de bestuurdersaansprakelijkheid verder inperkt dan de bovengrens of de bestuurders vrijspreekt van hun aansprakelijkheid nietig verklaard. Deze bepalingen moeten als ongeschreven worden beschouwd³⁰¹.

²⁹⁷ Art. 2:57, §3 WVV

²⁹⁸ Art. 2:57, §3 1° WVV

²⁹⁹ Art. 442quater WIB92

³⁰⁰ Art. XX.236 WER

³⁰¹ Art. 2:58 WVV

3.2.9. Vergelijking WVV met V&S-wet

Tabel 11 geeft een overzicht van de wijzigingen die het WVV doorvoert m.b.t. het bestuursorgaan. Artikels in het rood duiden op een wijziging in het WVV ten opzichte van de V&S-wet. Artikels in het groen geven aan dat het WVV een bepaling invoert die niet bestaat in de V&S-wet. Eigen werk.

Bestuursorgaan	VZW-wet			WVV		
	VZW	IVZW	Stichting	VZW	IVZW	Stichting
Statuten wijzigen						
Belangenconflicten	Niet mogelijk Geen artikel	Niet mogelijk Geen artikel	Statuten werken regeling uit Art. 28, 8°	Meldingsplicht voordat besluit genomen is Art. 9:8	Statuten werken regeling uit Art. 10:9	Meldingsplicht voordat besluit genomen is Art. 11:8
Bestuurdersaan- sprakelijkheid	VZW aansprakelijk voor fouten bestuurders Art. 14bis	VZW aansprakelijk voor fouten bestuurders Art. 49	Stichting aansprakelijk voor fouten bestuurders Art. 36	Bestuurdersaan- aansprakelijkheid met bovengrens Art 2:49	Bestuurdersaan- aansprakelijkheid met bovengrens Art. 2:49	Bestuurdersaan- aansprakelijkheid met bovengrens Art. 2:49
Vertegenwoordiging VZW/IVZW/Stichting	Mogelijk door bestuurder én niet- bestuurder Art. 13, tweede lid	Statuten bepalen welke personen Art. 48, 6°	Enkel door bestuurders Art. 34, §4	Enkel door bestuurders Art. 9:7, §2	Statuten bepalen welke personen Art. 10:9	Enkel door bestuurders Art 11:7
Schriftelijke besluitvorming	Geen regeling Geen artikel	Geen regeling Geen artikel	In uitzonderlijke gevallen, toegestaan door statuten Art. 34, §2	Mogelijk bij eenparigheid van stemmen tenzij statuten uitsluit voor beslissing Art. 9:9, eerste lid	Mogelijk bij eenparigheid van stemmen én voorzien in statuten Art. 10:9	Mogelijk bij eenparigheid van stemmen tenzij statuten uitsluit voor beslissing Art. 11:10
Gecoöpteerde bestuurders	Benoeming bestuurder door AV Art. 4, 3°	Statuten bepalen wijze aanstelling bestuurders Art 48, 6°	Niet mogelijk Geen artikel	Nieuwe bestuurder voorgedragen door overblijvende bestuurders Art 9:6, §2	Statuten bepalen wijze aanstelling bestuurder Art 10:9	Niet mogelijk Geen artikel

3.3 Dagelijks bestuur (directiecomité)

3.3.1 Algemeen

Het dagelijks bestuur is geen wettelijk verplicht orgaan. Het is een bijkomend orgaan dat via statuten gecreëerd wordt indien er nood is aan snelle beslissingen waarvoor weinig of geen uitstel mogelijk is³⁰². In tegenstelling tot andere optionele organen – *voorbeeld een adviesraad* – wordt het dagelijks bestuur in het WVV geregeld. De mogelijkheid om een dagelijks bestuur in de VZW te integreren bestaat al in de V&S-wet. Ook in de V&S-wet moeten de statuten deze mogelijkheid voorzien³⁰³.

3.3.2 Samenstelling

Het dagelijks bestuur wordt aangesteld door het bestuursorgaan. De benoeming van een dagelijks bestuurder vereist dat de helft van de bestuurders aanwezig zijn op stemming en tenminste de helft voor de benoeming van de dagelijks bestuurder stemt. Het dagelijks bestuur kan uit 1 of meerdere personen bestaan³⁰⁴. Indien het dagelijks bestuur uit meerdere personen bestaat moeten de statuten bepalen hoe de dagelijkse bestuurders zullen optreden: alleen, gezamenlijk of als college. Zowel natuurlijke personen als rechtspersonen kunnen dagelijks bestuurder worden. Om als dagelijks bestuurder benoemt te worden speelt het geen rol of de persoon deel uitmaakt van de algemene vergadering of het bestuursorgaan³⁰⁵. Het dagelijks bestuur wordt gecontroleerd door het bestuursorgaan.

3.3.3 Bevoegdheden

Het WVV beschrijft waarvoor het dagelijks bestuur bevoegd is³⁰⁶:

I. Dagelijkse handelingen

Dit zijn beslissingen m.b.t. zaken die noodzakelijk zijn voor het functioneren van de VZW én die zich op regelmatige basis voordoen in de VZW.

³⁰² D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Oud-Turnhout/s'-Hertogenbosch, Gompel & Scavina, 2019, p. 253.

³⁰³ Art. 13bis V&S-wet

³⁰⁴ Art. 9:10, eerste lid WVV

³⁰⁵ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4e editie, 2019, p. 84.

³⁰⁶ Art. 9:10, tweede lid WVV

Voorbeeld: betalen gas-, water, en elektriciteitsfacturen

II. Minder belangrijke beslissingen

Deze beslissing moeten niet noodzakelijk verband houden met de dagelijkse werking van de VZW. Vaak zijn dit beslissingen met een beperkte financiële impact.

Voorbeeld: De aankoop van een printer.

III. Dringende beslissingen

In bepaalde omstandigheden is een snelle beslissing vereist. Om geen tijd te verliezen in het bijeenroepen van het bestuursorgaan kan dan het dagelijks bestuur beslissen.

Voorbeeld: Door een storm is het dak vernield. In dit geval is het belangrijk dat er snel actie wordt ondernomen, het dagelijks bestuur mag in dat geval dakwerkers inschakelen voor de reparatie van het dak.

De V&S omschrijft de bevoegdheden het dagelijks bestuur niet.³⁰⁷ Dit leidt in praktijk vaak tot discussies. Het WVV verhelpt deze discussie door een omschrijving van haar bevoegdheden te voorzien in artikel 9:10.

Het dagelijks bestuur kan ook over een vertegenwoordigingsrecht beschikken. De VZW zal dus gebonden zijn door al haar handelingen³⁰⁸.

Opgelet, de statuten mogen de bevoegdheden van het dagelijks bestuur niet verruimen. In dat geval zou het dagelijks bestuur het bestuursorgaan vervangen, dit mag niet de bedoeling zijn³⁰⁹.

3.3.4 Openbaarmakingsformaliteiten van de genomen beslissingen.

³⁰⁷ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 81.

³⁰⁸ Art. 9:10, derde lid WVV

³⁰⁹ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 205 nr. 412.

De beslissingen van het dagelijks bestuur moeten niet gepubliceerd. De aanstelling van dagelijks bestuurders moet – net als voor de bestuurders – worden neergelegd en gepubliceerd worden³¹⁰. Dagelijkse bestuurders kunnen ten alle tijde worden ontslagen. Hun ontslag moet eveneens worden gepubliceerd.

3.4 De commissaris

3.4.1 Algemeen

Een commissaris houdt de financiële toestand van de VZW, IVZW of stichting in de gaten. Hij controleert of de jaarrekening en boekhouding voldoen aan de wettelijke vereisten. Een commissaris moet onafhankelijk werken. Dit houdt o.a. in dat hij mag zich niet rechtstreeks mengen in het beleid van de VZW, IVZW of stichting³¹¹. De commissaris moet voor elke algemene vergadering een oproeping ontvangen.³¹² Hij moet enkel verplicht aanwezig zijn op de algemene vergadering wanneer een door hem opgesteld verslag ter sprake komt – *voorbeeld op de jaarlijkse algemene vergadering*. De aanstelling van een commissaris kan door het WVV worden opgelegd of vrijwillig gebeuren. Of een VZW, IVZW of stichting wettelijk verplicht is om een commissaris aan te stellen hangt af van haar grootte. Enkel de andere dan kleine VZW's, IVZW's of stichtingen moeten een commissaris aanstellen³¹³. Of een VZW, IVZW of stichting een andere dan kleine VZW, IVZW of stichting is wordt besproken in 5.4.1 Schema jaarrekening. Het bestuursorgaan draagt een commissaris voor, de algemene vergadering beslist uiteindelijk over de benoeming. De statuten kunnen bepalen dat er meerdere commissarissen moeten worden aangesteld. Een commissaris krijgt een mandaat van 3 jaar, dat met dezelfde termijn verlengbaar is³¹⁴. Een commissaris moet aangesloten zijn bij het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR)³¹⁵. De aanstelling van een commissaris moet – net zoals voor alle bestuurders en gemachtigden – worden neergelegd en gepubliceerd.³¹⁶

3.4.2 Bevoegdheden

³¹⁰ Art. 2:9, §1, 4°, c) WVV; Art. 2:15 WVV

³¹¹ Art. 3:62, §1 WVV

³¹² Art. 9:14 WVV

³¹³ Art. 3:46, §6 WVV

³¹⁴ Art. 3:61, §1 WVV

³¹⁵ Art. 3:58, §1 WVV

³¹⁶ Art. 2:9 WVV

Tabel 12 geeft een overzicht van de bevoegdheden van een commissaris.

Bevoegdheden	WVV
De financiële toestand controleren, de regelmatigheid van de jaarrekening	Art. 3:47, §6 WVV
Te allen tijde inzage recht van alle documenten	Art. 3:68, §1 eerste lid WVV
Inlichtingen vorderen m.b.t. alle verrichtingen van het bestuursorgaan	Art. 3:68, §1 eerste lid WVV
Het bestuursorgaan opdragen opstaande schulden/vorderingen bij derden laten bevestigen	Art. 3:68, §1 derde lid WVV
Zich laten bijstaan door andere personen bij de uitoefening van hun taak	Art. 3:70 WVV
De algemene vergadering bijeenroepen	Art. 9:13 WVV

3.4.3 Commissarisverslag

Het verslag van de commissaris oordeelt over de jaarrekening die het bestuursorgaan heeft opgesteld. Het verslag moet aan een reeks inhoudelijke eisen voldoen, deze worden opgesomd in art. 3:75 WVV. Een aantal van deze eisen worden hieronder opgesomd:

- I. Een inleiding met identificatiegegevens van de commissaris en op welke jaarrekening het verslag betrekking heeft
- II. De gehanteerde normen bij de uitvoeringen controle
- III. Een oordeel boekhouding opgesteld volgens wettelijke voorschriften
- IV. Een oordeel waar getrouwheid jaarrekening en financiële toestand VZW
- V. De verwijzingen naar elementen waarop de commissaris(sen) een bijzondere aandacht hebben gevestigd

Het oordeel van de commissaris kan volgende vormen aannemen:³¹⁷

- I. Een verklaring zonder voorbehoud. De jaarrekening geeft een getrouw beeld, ze is dus niet misleidend

³¹⁷ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4e editie, 2019, p.81.; www.nba.nl/globalassets/themas/thema-publieke-sector/controleverklaringen-verklaard/nba_brochure_controleverklaringen_decentrale_overheden_juni_2016.pdf., geraadpleegd 14 mei 2020.

- II. Een verklaring met voorhoud. De commissaris is niet akkoord met één of meerdere elementen van de jaarrekening.
- III. Een afkeurende verklaring. De commissaris is van oordeel dat jaarrekening geen getrouw beeld geeft of dat ze niet correct is opgesteld.

De commissaris verstuurt het verslag naar het bestuursorgaan, die het op haar beurt verspreidt onder de wettelijke leden. Het verslag van de commissaris moet steeds met de goedgekeurde jaarrekening worden neergelegd bij de Nationale Bank³¹⁸.

4 Het einde van de VZW

Omtrent het einde van een VZW doen zich aantal grondige wijzigingen voor. Sinds de integratie van de insolventiewetgeving in het WVV, kunnen ook VZW's, IVZW's en stichtingen failliet worden verklaard. Dit is mogelijk omdat verenigingen en stichtingen als een onderneming worden gekwalificeerd.

VZW's, IVZW's en stichtingen kunnen door faillissement, door ontbinding of nietigheid ophouden te bestaan. In wat volgt worden deze verschillende procedures schematisch voorgesteld. Elk schema wordt voorzien van de nodige duiding. Vervolgens wordt steeds een vergelijking gemaakt met de procedure onder de V&S-wet.

4.1 Nietigheid van de VZW³¹⁹

Wanneer een VZW of IVZW wettelijke verplichtingen niet naleeft kan dit leiden tot de nietigheid. Zowel het WVV als de V&S-wet voorzien hiervoor een aantal nietigheidsgronden. Wanneer een VZW of IVZW aan een nietigheidsgrond voldoet leidt dit niet automatisch tot de nietigheid. Enkel na een verzoek van een belanghebbende of het OM én na een positief besluit over het nietigheidsverzoek door de ondernemingsrechtbank wordt de nietigheid uitgesproken³²⁰. De ondernemingsrechtbank kan een termijn toekennen om de nietigheidsgrond recht te zetten, d.i. het

³¹⁸ Art. 3:47, §7 WVV

³¹⁹ Art. 9:4 WVV

³²⁰ Art. 2:40 WVV

regulariseren van de nietigheidsgrond. De rechter is niet verplicht om regularisatietermijn toe te staan. De beslissing over de nietigheid is definitief.

In de V&S-wet kunnen slechts 3 nietigheidsgronden aanleiding geven tot een (eventuele) nietigheid van de VZW³²¹. Deze zijn:

- I. Een doel dat strijdig is met de openbare orde.
- II. Het ontbreken van vermelding in de statuten. Een eerste mogelijkheid is dat de statuten de naam, adres en/of gerechtelijk arrondissement van de zetel ontbreken³²². Een tweede mogelijkheid is dat de omschrijving van het doel ontbreekt.³²³
- III. De oprichting van een VZW gebeurt met minder dan 3 oprichters, ingeval van een IVZW met minder dan 2 oprichters³²⁴.

Het WVV breidt de nietigheidsgronden uit ³²⁵. Oprichters en bestuurders zullen voorzichtiger, maar ook aandachtiger moeten zijn m.b.t. statutaire bepalingen en de activiteiten. Er bestaan nu meer gevallen die aanleiding kunnen geven tot een eventuele van een VZW. Deze nietigheidsgronden zijn eveneens van toepassing op de IVZW of stichting

Figuur 2 Schematisch weergave van de procedure tot nietigheid van een VZW, IVZW of stichting.

Gebaseerd op eigen werk vat de stappen uit de procedure van de nietigheid van een VZW of IVZW volgens het WVV samen.

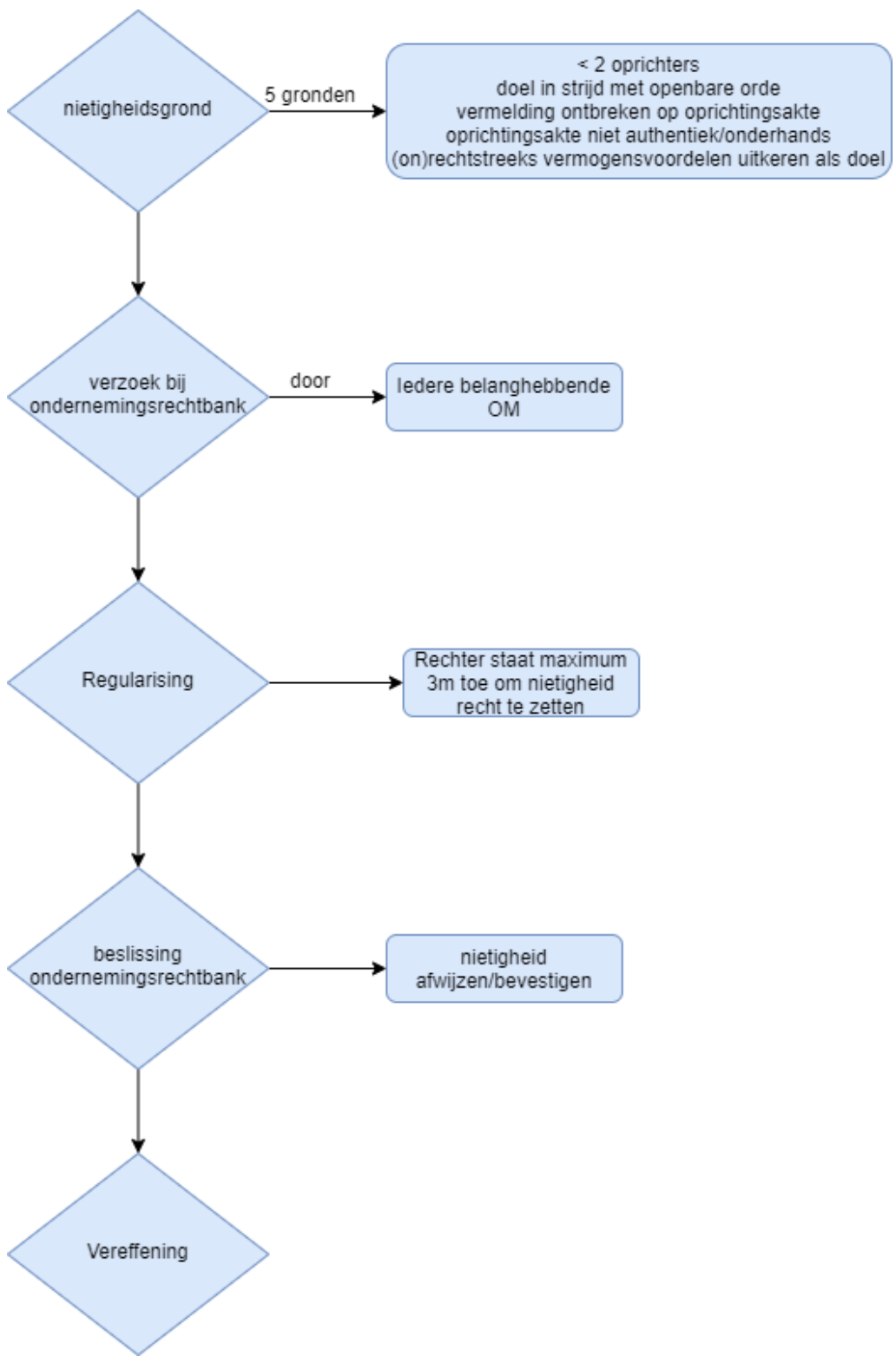
³²¹ Art. 3bis V&S-wet

³²² Art. 2, 2° V&S-wet

³²³ Art. 2, 4° V&S-wet

³²⁴ Art. 2, 3° V&S-wet

³²⁵ Art. 9:4, 1-2° en 5° WVV

Figuur 2 Schematisch weergave van de procedure tot nietigheid van een VZW, IVZW of stichting. Gebaseerd op eigen werk

4.2 Ontbinding

Een VZW of IVZW kan vrijwillig, van rechtswege of door de rechter worden ontbonden.

4.2.1 Gerechtelijke ontbinding³²⁶

De gerechtelijke ontbinding wordt op verzoek van een belanghebbende of het Openbaar Ministerie uitgesproken door de ondernemingsrechtbank. Het WVV voorziet hiertoe een aantal gronden. De niet-neerlegging van de jaarrekening verdient hier extra aandacht. Indien er 7 maanden na afsluiting van het boekjaar geen jaarrekening is neergelegd kan elke belanghebbende een verzoek tot ontbinding worden ingediend. Het is dus van belang dat de jaarrekening tijdig wordt goedgekeurd en neergelegd.

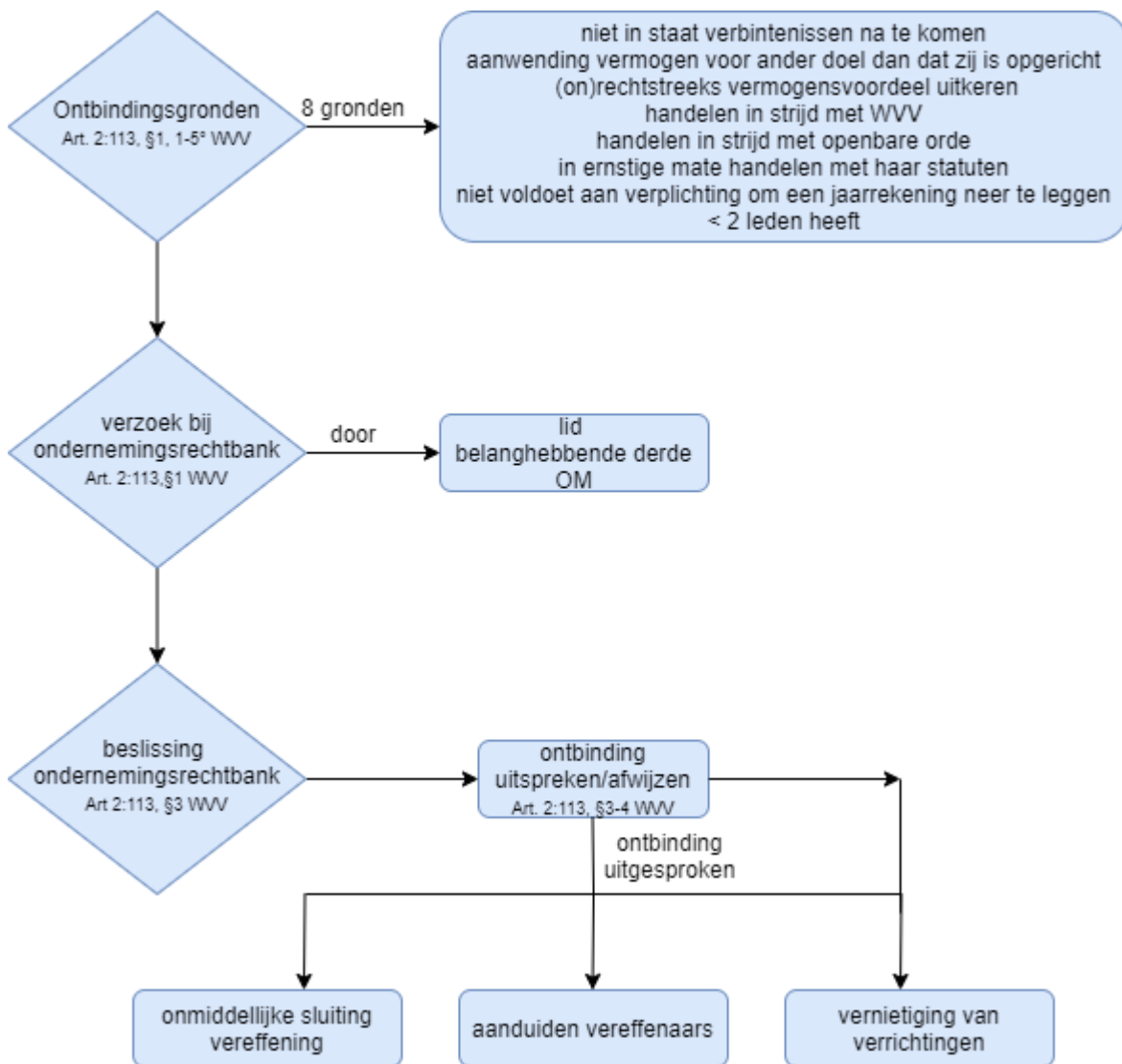
De rechter heeft ongeacht zijn uitspraak steeds de mogelijkheid om verrichtingen te vernietigen. De rechter zal voornamelijk verrichtingen die in strijd zijn met de statuten, het WVV of met het verbod op de uitkering van vermogensvoordelen vernietigen.

Ten opzichte V&S-wet verschilt de gerechtelijke ontbinding volgens het WVV nauwelijks³²⁷. De ontbindingsgronden zijn allemaal behouden, doch soms met een minimale aanpassing. Deze aanpassingen vloeien voort uit de nieuwe definitie voor verenigingen³²⁸. Er zijn geen 3 oprichters meer nodig, 2 oprichters-leden volstaan in het WVV. Het verbod op (on)rechtstreeks uitkeren van vermogensvoordelen wordt geïntegreerd bij de ontbindingsgronden.

³²⁶ Art. 2:113 WVV

³²⁷ Art. 18 V&S-wet

³²⁸ Art. 1:2 WVV

Figuur 3. Schematische weergave procedure gerechtelijke ontbinding. Gebaseerd op eigen werk

4.2.2 Vrijwillige ontbinding³²⁹

Deze procedure is voorzien voor zowel VZW's als IVZW's. In een VZW gebeurt de vrijwillige ontbinding nadat de algemene vergadering dit voorstel goedkeurt³³⁰. Belangrijk is dat 2/3 van de wettelijke leden aanwezig is op de algemene vergadering, is dit niet het geval moet er een 2de algemene vergadering worden georganiseerd. Op deze 2de AV vervalt het aanwezigheidsquorum.

Een stichting kan eveneens vrijwillig worden ontbonden. De stichters moeten de ontbinding te verzoeken bij de ondernemingsrechtbank³³¹.

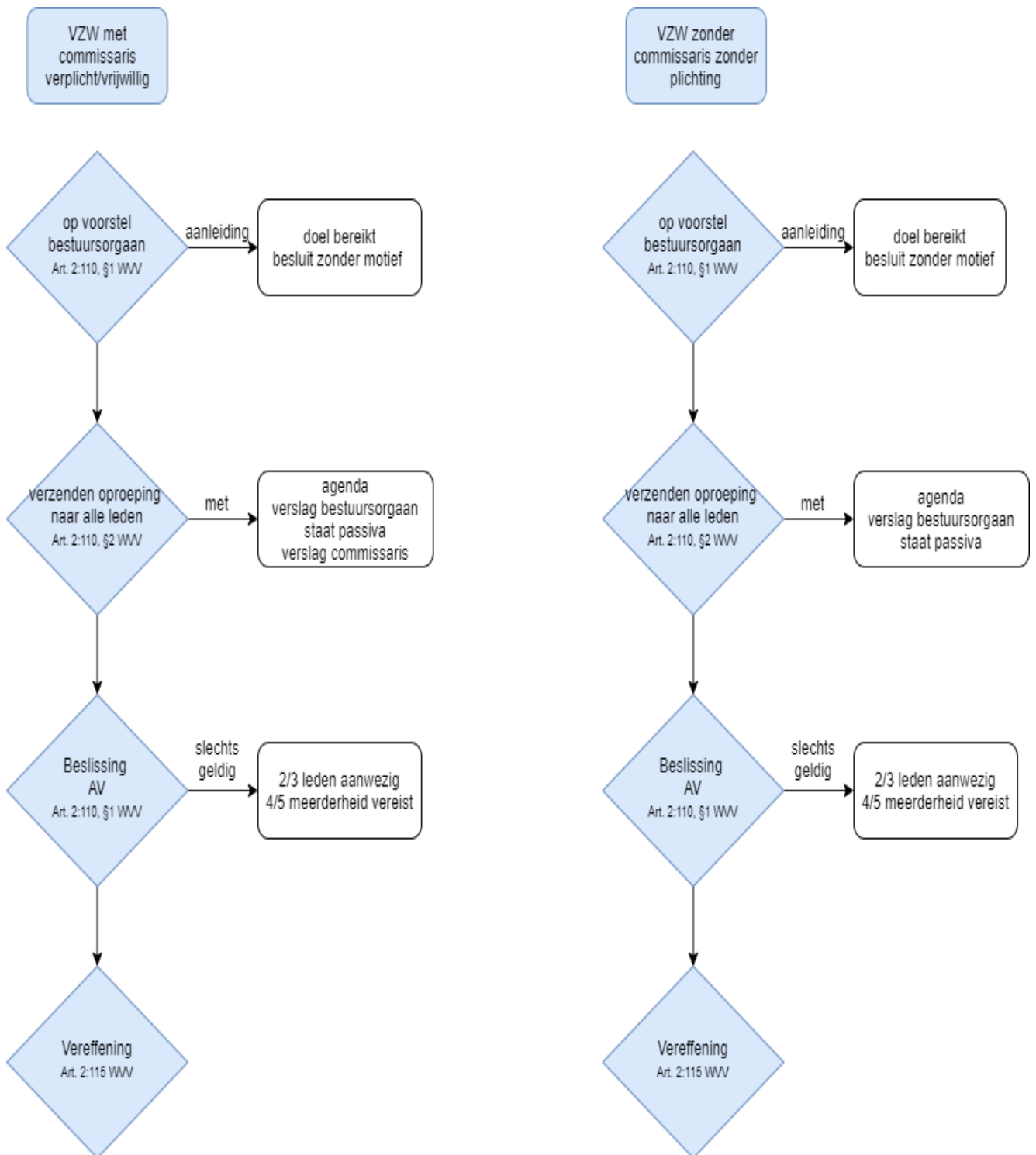
In een IVZW gebeurt de vrijwillig ontbinding overeenkomstig volgens de procedure die de statuten bepalen. De vrijwillige ontbinding verloopt volgens dezelfde procedure in de V&S-wet en het WVV³³².

³²⁹ Art. 2:110 WVV

³³⁰ Art. 2:110, eerste lid WVV

³³¹ Art. 2:114 WVV

³³² Art. 2:110, tweede lid WVV

Figuur 4. Schematisch overzicht procedure vrijwillige ontbinding. Gebaseerd op eigen werk.

4.2.3 Ontbinding van rechtswege³³³

De ontbinding gebeurt automatisch na het verstrijken de duur van de VZW of IVZW³³⁴. Een andere mogelijkheid is de verwezenlijking van een ontbindende voorwaarde³³⁵. *Voorbeeld het overlijden van een oprichter*. Voor een ontbinding van rechtswege is geen goedkeuring omtrent de ontbinding van de algemene vergadering vereist.

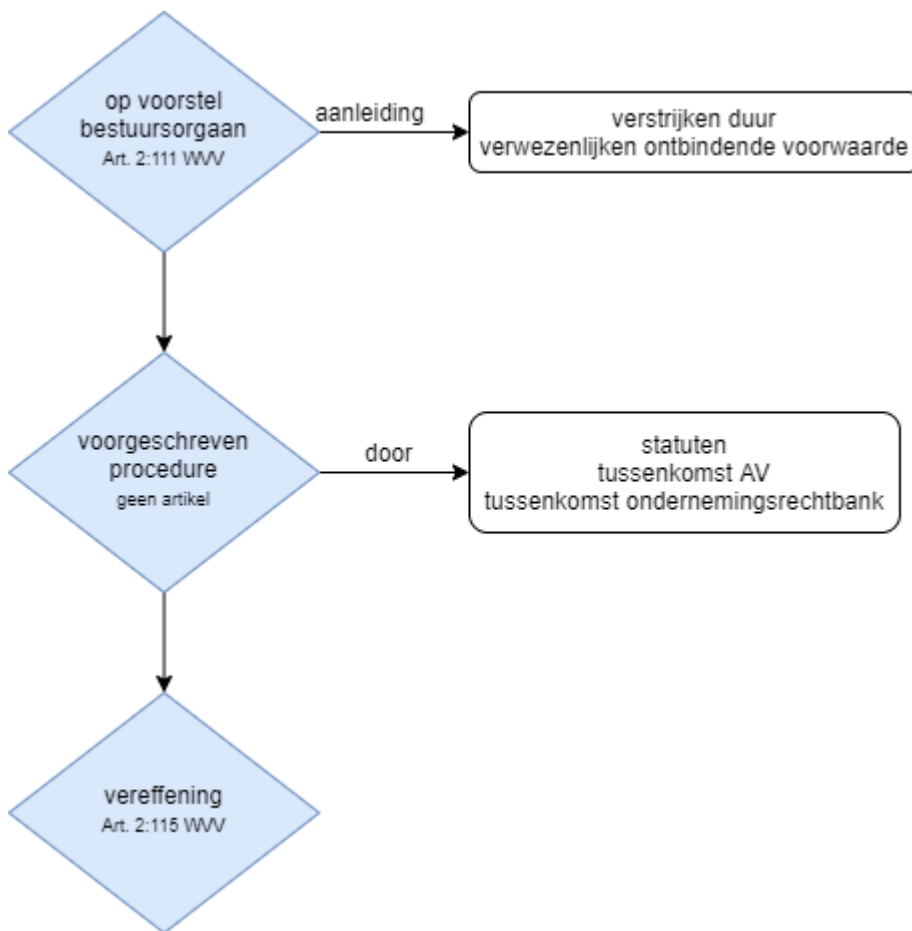
De algemene vergadering zal enkel tussenkomen indien in de statuten de bestemming van het resterend actief niet werd bepaald of er geen vereffenaars werden aangeduid. De ondernemingsrechtbank zal tussenkomen wanneer de algemene vergadering niet tot een beslissing kan komen.

De ontbinding van rechtswege is ongewijzigd t.o.v. de V&S-wet.

³³³ Art. 2:111 WVV

³³⁴ Art. 2:111, 1° WVV

³³⁵ Art. 2:111, 2° WVV

Figuur 5. Schematisch overzicht procedure ontbinding van rechtswege. Gebaseerd op eigen werk.

4.3 Vereffening

Na de ontbinding of nietigheid van de VZW, IVZW of stichting houdt ze op te bestaan³³⁶. Haar rechtspersoon zal echter voortbestaan gedurende de vereffening³³⁷. Deze is nodig om haar schulden af te lossen, bezittingen te gelde maken en om het eventuele resterende netto-actief te bestemmen. De vereffenaars kunnen dus enkel handelingen stellen met het oog de vereffening. De VZW, IVZW of stichting zal op al haar uitgaande stukken moeten vermelden dat zij in vereffening is³³⁸. De rechtbank, de algemene vergadering of een ander orgaan – indien de statuten dit bepalen – zal de vereffenaar(s) benoemen die de vereffening in goede banen moeten leiden. Wanneer de vereffening wordt afgesloten houdt de rechtspersoon op te bestaan. De VZW, IVZW of stichting is vanaf dat moment definitief verdwenen.

4.3.1 Vereffening met vereffenaar

Indien uit de staat van de activa en passiva van een VZW of IVZW blijkt dat niet alle schulden kunnen worden terugbetaald moet één of meerdere vereffenaar(s) worden benoemd³³⁹. Wettelijke leden, bestuurders, derden of rechtspersonen kunnen als vereffenaar worden aangesteld. Let wel, niet iedereen kan worden aangesteld als vereffenaar, zo worden o.a. gerechtelijke veroordeelde personen uitgesloten. De vereffenaar worden voorgedragen door de algemene vergadering ingeval van een VZW of volgens de wijze die in de statuten werd vastgelegd ingeval van een IVZW. Het bestuursorgaan verstuurt een verzoekschrift die de benoeming voorgelegd aan voorzitter van de rechtbank³⁴⁰. De voorzitter van de rechtbank bevestigt of wijst de benoeming af binnen 5 dagen na ontvangst van het verzoekschrift³⁴¹.

Een vereffenaar mag alle handelingen stellen die noodzakelijk zijn voor de vereffening van de VZW, IVZW of stichting³⁴². Hij mag onroerende goederen verkopen wanneer dit nodig is om schulden af te betalen³⁴³. Daarnaast heeft de vereffenaar een vertegenwoordigingsrecht van de VZW, IVZW of

³³⁶ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 150.

³³⁷ Art. 2:115, §1 WVV

³³⁸ Art. 2:116 WVV

³³⁹ Art. 2:118, §2 WVV

³⁴⁰ Art. 2:119, eerste en tweede lid WVV

³⁴¹ Art. 2:119, zesde lid WVV

³⁴² Art. 2:121, §1 WVV

³⁴³ Art. 2:121, §3 WVV

stichting naar derden toe³⁴⁴. De bevoegdheid van de vereffenaar over de VZW, IVZW of stichting is niet absoluut. De vereffenaar moet voor een aantal handelingen toestemming van de algemene vergadering vragen³⁴⁵. *Voorbeeld om goederen te hypothekeren of voorzetting van de activiteiten tot ze te gelde worden gemaakt.* De statuten, de algemene vergadering of de rechtbank kunnen de bevoegdheden van de vereffenaars beperken, deze beperkingen zullen niet aan derden tegenwerpelijk zijn.

Een vereffenaar moet te allen tijde opletten dat hij niet in een belangenconflict verzeild raakt³⁴⁶. Indien dit toch gebeurt moet hij dit melden aan de andere vereffenaars. Zijn verklaring moet worden opgenomen in de vergadering van de vereffenaars. Indien de vereffening door één vereffenaar wordt uitgevoerd moet hij zijn belangenconflict melden aan de algemene vergadering van de IVZW of VZW.

Er kan gesteld worden dat een vereffenaar de rol van het bestuursorgaan overneemt gedurende het vereffeningproces³⁴⁷. In tegenstelling tot het bestuursorgaan beschermt een vereffenaar niet alleen de belangen van alle wettelijke en toegetreden maar ook die van de schuldeisers. Een vereffenaar zorgt ervoor bij dat alle schuldeisers – m.u.v. de bevoorrechte schuldeisers - naar evenredigheid betaald worden³⁴⁸.

Zolang de vereffening niet wordt afgesloten leggen de vereffenaars elk jaar de jaarrekening aan de algemene vergadering voor. Zij zullen zich daarbij ook verantwoorden waarom de vereffening nog niet werd afgesloten³⁴⁹. Indien er een commissaris is aangesteld in de VZW, IVZW of stichting zullen de vereffenaars op vaste tijdstippen een tussentijdse update over de voortgang van de vereffening moeten geven³⁵⁰.

Wanneer de vereffenaars van oordeel zijn dat zij hun taak hebben volbracht gaan zij over tot de sluiting van de vereffening³⁵¹. Bij de sluiting van de vereffening kunnen er zich 2 scenario's voor doen.

³⁴⁴ Art. 2:121, §2 WVV

³⁴⁵ Art. 2:122 §1, 1-5° WVV

³⁴⁶ Art. 2:129 WVV

³⁴⁷ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 3^e editie, 2012, p. 125.

³⁴⁸ Art. 2:128 WVV

³⁴⁹ Art. 2:126 WVV

³⁵⁰ Art. 2:125 WVV

³⁵¹ S., MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's*, z.u., 2019, p. 139.

Er is vereffeningssaldo³⁵². Na betaling van de schulden zijn er nog middelen beschikbaar. Deze resterende middelen worden bestemd aan het belangeloos doel of een bestemming die zoveel mogelijk met dit doel overeenkomt. Het vereffeningssaldo mag nooit aan de leden worden uitgekeerd³⁵³.

Er is geen vereffeningssaldo³⁵⁴, want niet alle schulden kunnen worden betaald. De vereffenaar moet bij de beëindiging van zijn taak een plan voor de verdeling van de activa onder de schuldeisers neerleggen bij de ondernemingsrechtbank.

Het WVV legt een informatieverplichting op aan de vereffenaar vooraleer zij de vereffening kunnen sluiten. De vereffenaar moet minstens 1 maand voor de algemene vergadering een verslag over de vereffening neerleggen op de zetel van de VZW of IVZW. Dit verslag bestaat uit vereffeningssrekeningen samen met de stukken ter staving van deze vereffeningssrekeningen³⁵⁵.

Deze informatieplicht is niet voorzien in de V&S-wet. Indien een commissaris is aangesteld controleer hij dit verslag van de vereffenaar, bij afwezigheid van een commissaris hebben de wettelijke leden een individueel onderzoekrecht. Ingeval van een gerechtelijke ontbinding brengen de vereffenaars enkel verslag uit bij de rechtbank die de vereffening uitspreekt³⁵⁶.

Op de algemene vergadering wordt beslist of de vereffeningssrekeningen worden goedgekeurd en of er kwijting aan de vereffenaars wordt verleend³⁵⁷. Vervolgens wordt vereffening gesloten. De beslissing tot sluiting van de vereffening moet worden neergelegd in het verenigingsdossier op de griffie van de ondernemingsrechtbank. De beslissing tot sluiting van de vereffening wordt vervolgens in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd³⁵⁸. De VZW of IVZW houdt op te bestaan vanaf het moment dat de beslissing tot sluiting van de vereffening wordt gepubliceerd.

Indien achteraf nog activa aan het licht komen kan elke schuldeiser de heropening van de vereffening vorderen. Deze vordering tot heropening moet binnen 5 jaar na publicatie van de

³⁵² Art. 2:132 WVV

³⁵³ Art. 2:132 WVV

³⁵⁴ Art. 2:133 WVV

³⁵⁵ Art. 2:134 WVV

³⁵⁶ Art. 2:135 WVV

³⁵⁷ Art. 2:134 WVV

³⁵⁸ Art. 2:136; Art. 2:137 WVV

beslissing tot sluiting van de vereffening worden ingesteld³⁵⁹. De vereffenaar zal ingeval van een heropening van de vereffening zijn taak terug opnemen³⁶⁰.

4.3.2 De vereffening en ontbinding in één akte³⁶¹

Deze wijze van vereffening kan alleen worden toegepast wanneer de VZW of IVZW over voldoende bezittingen beschikt om haar schulden te kunnen aflossen³⁶². Bovendien mogen de statuten geen vereffenaar aanduiden en moeten alle wettelijke leden aanwezig zijn op de algemene vergadering en de ontbinding goedkeuren. De vereffening en ontbinding in één akte is enkel mogelijk wanneer cumulatief aan deze voorwaarden is voldaan. In de V&S-wet is een ontbinding en vereffening in 1 akte niet mogelijk.

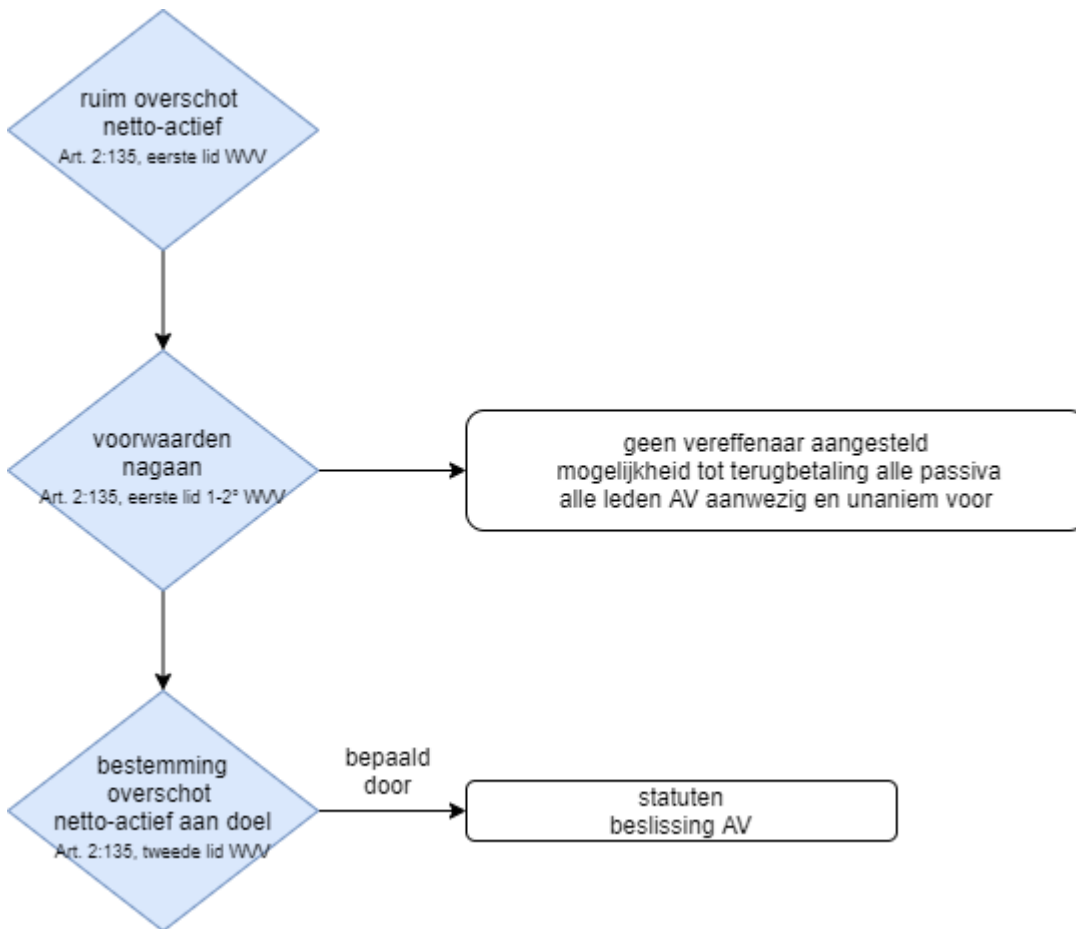
Het resterende netto-actief wordt bestemd aan het belangeloos doel dat door de statuten wordt bepaald. Bepalen de statuten niets, dan zal de algemene vergadering een bestemming aan de resterende bezittingen moeten geven. De vereffening en ontbinding in 1 akte verloopt veel sneller dan de vereffening door vereffenaars.

³⁵⁹ Art. 2:143, §2 WVV

³⁶⁰ Art. 2:138 WVV

³⁶¹ Art. 2:135 WVV

³⁶² I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p.150; Art 2:115 WVV

Figuur 6. Overzicht procedure vereffening en ontbinding in 1 akte. Gebaseerd op eigen werk.

4.4 Gerechtelijke reorganisatie en faillissement³⁶³

Sinds de hervorming van het ondernemingsrecht – waarbij het WvV en het WER worden ingevoerd – worden ook VZW's, IVZW's en stichtingen als een onderneming beschouwd³⁶⁴. Dit heeft enerzijds tot gevolg dat zij failliet verklaard kunnen worden, maar anderzijds dat zij ook over een aantal instrumenten kunnen beschikken zodra zij in financiële moeilijkheden verzeilen. De gerechtelijke reorganisatie is zo een instrument dat als doel heeft ondernemingen in financiële moeilijkheden terug op de op rails te krijgen en daarbij het faillissement probeert af te wenden. De procedure is opgenomen in het WER.

³⁶³ Art. XX.39 – XX.99 WER

³⁶⁴ Art. I.1, 1°WER

De onderneming in moeilijkheden moet een verzoekschrift – gestaafd door stukken die de financiële moeilijkheden aantonen – indienen bij de ondernemingsrechtbank om een procedure van gerechtelijke reorganisatie te starten³⁶⁵. Vervolgens wordt de onderneming gehoord door de ondernemingsrechtbank³⁶⁶. Wanneer de rechter van oordeel is dat de continuïteit van de onderneming onmiddellijk of op termijn in gevaar is wordt het verzoekschrift ontvankelijk verklaard. Deze ontvankelijkheidsverklaring start de procedure van gerechtelijke reorganisatie op³⁶⁷. Zolang er geen uitspraak is over het verzoekschrift kan de onderneming niet failliet worden verklaard en kan zij haar bezittingen niet te gelde maken³⁶⁸. De opening van een procedure tot gerechtelijke reorganisatie brengt een opschorting van maximum 6 maanden van alle betalingen aan schuldeisers teweeg³⁶⁹. Schuldeisers kunnen gedurende deze opschorttermijn hun vorderingen niet uitvoeren via beslagleggingen³⁷⁰. Gedurende deze opschorttermijn zal een onderneming proberen een minnelijk akkoord, een collectief akkoord of een gehele/gedeeltelijke overdracht onder gerechtelijk gezag aan derde proberen te bereiken³⁷¹.

4.4.1 Minnelijk akkoord³⁷².

De onderneming in moeilijkheden probeert met het oog op het verbeteren van de financiële toestand een akkoord af te sluiten met minstens 2 of alle schuldeisers³⁷³. Indien een akkoord met de schuldeisers wordt gevonden moet dit worden voorgelegd aan de rechter³⁷⁴. Zodra de rechtbank het minnelijk akkoord goedkeurt, kan de gerechtelijke organisatie worden afgesloten. Het vonnis tot sluiting van de procedure moet in het Belgisch Staatsblad worden gepubliceerd³⁷⁵.

4.4.2 Collectief akkoord³⁷⁶.

³⁶⁵ Art. XX.41 WER

³⁶⁶ Art. XX.46, §1 WER

³⁶⁷ Art. XX.45 WER

³⁶⁸ Art. XX.44 WER

³⁶⁹ Art. XX.46, §2 WER

³⁷⁰ Art. XX.50 WER

³⁷¹ D., COECKELBERGH, *Praktijkboek voor de VZW*, Oud-Turnhout/s'-Hertogenbosch, Gompel & Scavina, 2019, p. 506.

³⁷² Art. XX.64-66 WER

³⁷³ Art. XX.64 WER

³⁷⁴ Art. XX.65, §3 WER

³⁷⁵ Art. XX.65, §5 WER

³⁷⁶ Art. XX.67-83 WER

De onderneming in moeilijkheden probeert met al haar schuldeisers een akkoord over een reorganisatieplan af te sluiten³⁷⁷. Tijdens de periode waarin betalingen aan schuldeisers worden opgeschort stelt de onderneming een plan op³⁷⁸. Dit plan moet enerzijds de financiële toestand van de onderneming schetsen alsook de wijze waarop ze haar rendabiliteit wil verbeteren³⁷⁹. Anderzijds moet dit plan beschrijven hoe de onderneming binnen maximum 5 jaar haar schuldeisers zal proberen terug te betalen³⁸⁰. Met dit plan moeten alle schuldeisers ten minste 20% van hun vordering kunnen terug recupereren³⁸¹. De onderneming legt het plan eerst voor aan de schuldeisers. Het plan wordt goedgekeurd wanneer de helft van de schuldeisers en waarbij zij minstens de helft van de schuld vertegenwoordigen akkoord gaat³⁸². Vervolgens wordt dit reorganisatieplan aan de ondernemingsrechtbank voorgelegd. Zodra de ondernemingsrechtbank het reorganisatieplan goedkeurt, kan de gerechtelijke organisatie worden afgesloten. Het vonnis tot sluiting van de procedure moet in het Belgisch Staatsblad worden gepubliceerd³⁸³.

4.4.3 Overdracht onder gerechtelijk gezag³⁸⁴.

Op verzoek van de Procureur des Konings, schuldeiser of iedere belanghebbende kan de procedure van gerechtelijke organisatie worden geopend³⁸⁵. Dit verzoek kan enkel worden ingesteld wanneer de onderneming zich op de rand van het faillissement bevindt of het reorganisatieplan door de schuldeiser of door de ondernemingsrechtbank werd geweigerd³⁸⁶. De onderneming in moeilijkheden kan ook vrijwillig de overdracht onder gerechtelijk gezag voorstellen. In deze procedure kunnen een aantal of alle activiteiten van de onderneming worden overgedragen of verkocht. In de praktijk is deze procedure het laatste redmiddel voor een aantal activiteiten van de onderneming wanneer zij nog nauwelijks te redden valt. De niet overdraagbare of niet-verkoopbare activiteiten zullen met de onderneming worden vereffend en failliet worden verklaard³⁸⁷.

³⁷⁷ Art. XX.67 WER

³⁷⁸ Art. XX.70, §1 WER

³⁷⁹ Art. XX.70, §2 WER

³⁸⁰ Art. XX.70, §3 WER

³⁸¹ Art. XX.73 WER

³⁸² Art. XX.73 WER

³⁸³ Art. XX.79, §4 WER

³⁸⁴ Art. XX.84-97 WER

³⁸⁵ Art. XX.84, §1 WER

³⁸⁶ Art. XX.84, §2 WER

³⁸⁷ De insolventiewet - gerechtelijke reorganisatie (deel 4) 13-09-2017, www.practicali.be/blog/insolventiewet-gerechtelijke-reorganisatie, geraadpleegd op 8 mei 2020.

In deze procedure verliezen – in tegenstelling tot het minnelijk en collectief akkoord – de bestuurders de controle over de onderneming. De gerechtsmandataris verkrijgt de controle over de overgedragen activiteit(en) gedurende de reorganisatie³⁸⁸. Hij probeert de financiële toestand te verbeteren door bezittingen te verkopen en activiteiten over te dragen³⁸⁹. De gerechtsmandataris dient wel steeds de machtiging van de rechtbank te vragen om de verkoop te mogen uitvoeren³⁹⁰. Deze machtiging moet in het Belgisch Staatsblad worden gepubliceerd³⁹¹. Indien de gerechtelijke mandataris oordeelt dat alle mogelijke overdraagbare en verkoopbare activiteiten zijn verkocht brengt hij de rechter op de hoogte³⁹². De rechter kan vervolgens de procedure van gerechtelijke reorganisatie sluiten.

4.5 Het faillissement³⁹³

Het faillissement wordt uitgesproken wanneer de onderneming op duurzame wijze gestopt is met haar schulden te betalen. De onderneming wordt geplaatst onder het gezag van een curator die de onderneming zal vereffenen³⁹⁴. Binnen 6 maanden na de sluiting van de vereffening kan de onderneming worden failliet verklaard³⁹⁵.

5 De boekhouding en jaarrekening van een VZW

5.1 Inleiding

Voor de hervorming van het ondernemingsrecht waren de regels en verplichtingen omtrent het voeren van een boekhouding, het bijhouden en het bewaren van boeken, de minimumindeling van het algemeen rekenstelsel (MAR) die daarbij gevolgd moest worden en verplichtingen omtrent het opstellen en neerleggen van de jaarrekening verspreid over 4 KB's³⁹⁶. De wetgever heeft bij de

³⁸⁸ Art. XX.85 WER

³⁸⁹ Art. XX.87 WER

³⁹⁰ Art. XX.89 WER

³⁹¹ Art. XX.90 WER

³⁹² Art. XX.93 WER

³⁹³ Art XX.98-201 WER

³⁹⁴ Art XX.99, derde lid WER

³⁹⁵ Art XX.99, vierde lid WER

³⁹⁶ C., Van Geel, *Regels voor boekhouding van ondernemingen en verenigingen, samen met minimum algemeen rekeningenstelsel voortaan in één KB*, nieuwsartikel 5/11/2018 op www.jura.kluwer.be, geraadpleegd 23 mei 2020.

Deze 4 KB's zijn:

- het 'KB van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de

hervorming van het ondernemingsrecht alle boekhoudkundige verplichtingen samengevoegd in een nieuw KB, d.i. het KB van 21 oktober 2018 of het KB/WER³⁹⁷. In dit besluit worden boekhoudkundige verplichtingen gekoppeld aan het ondernemingsbegrip dat centraal staat in het nieuwe ondernemingsrecht³⁹⁸. De verplichtingen omtrent de opstelling en neerlegging van de jaarrekening worden ondergebracht in een ander KB, d.i. het KB van 29 april 2019 of het KB/WVV³⁹⁹.

5.2 Invoering van het begrip boekhoudplichtige onderneming

Het KB/WER merkt iedere onderneming naar Belgisch recht aan als boekhoudplichtige onderneming⁴⁰⁰. Verenigingen en stichtingen zullen een boekhouding moeten voeren en een jaarrekening opstellen aangezien zij als onderneming worden beschouwd. De grootte van een vereniging of stichting zal bepalen op welke wijze de boekhouding gevoerd moeten worden en volgens welke model de jaarrekening moet worden opgesteld. Onder vereniging wordt de VZW en IVZW bedoeld.

5.3 Boekhouding

Het KB/WER neemt als uitgangspunt dat elke vereniging of stichting een dubbele boekhouding moet voeren⁴⁰¹. De wetgever voorziet de mogelijkheid om een vereenvoudigde boekhouding te voeren wanneer zij voldoet aan een aantal criteria. Deze criteria worden in Tabel 13 geeft weer hoe het KB/WER bepaalt op welke wijze een VZW, IVZW of stichting haar boekhouding moet voeren. weergegeven. Indien een vereniging of stichting voldoet aan de vereisten om een vereenvoudigde

ondernemingen’;

-het ‘KB van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel (MAR);

-het ‘KB van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen’ (hierna: KB 26 juni 2003).

-het ‘KB van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen’ (hierna: KB 19 december 2003).

³⁹⁷ ‘KB van 21 oktober 2018 tot de uitvoering van de artikelen III.82 t.e.m. III.95 uit het Wetboek van economische recht (WER)’ (hierna: KB/WER).

³⁹⁸ Art. I.1 WER

³⁹⁹ Koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna: KB/WVV).

⁴⁰⁰ Art. III.82, §1, 2° KB/WER

⁴⁰¹ Art. III.84 KB/WER

boekhouding te mogen voeren, is zij niet verplicht om dit ook effectief te doen⁴⁰². De vereniging of stichting kan ervoor kiezen om een dubbele boekhouding te voeren. In dat geval zal de vereniging of stichting ook alle verplichtingen omtrent een dubbele boekhouding moeten naleven.

Tabel 13 geeft weer hoe het KB/WER bepaalt op welke wijze een VZW, IVZW of stichting haar boekhouding moet voeren. eigen werk. Eigen werk

Dubbele boekhouding	Vereenvoudigde boekhouding
In principe elke V&S	Mogelijkheid indien V of S niet meer dan 1 criterium overschrijdt: - 5 werknemers - 337.500 EUR andere dan niet-recurrente ontvangsten - 1.337.000 EUR bezittingen - 1.337.000 EUR schulden
Art. III.84 KB/WER	Art. III.85 KB/WER

De V&S-wet neemt het omgekeerde uitgangspunt in ten opzichte van het KB/WER. Zij gaat ervan uit dat verenigingen en stichtingen in principe een vereenvoudigde boekhouding moeten voeren. Enkel indien een vereniging of stichting minstens 2 criteria uit Tabel 14 geeft weer hoe de V&S-wet bepaalt op welke wijze een VZW, IVZW of stichting haar boekhouding moet voeren. overschrijdt zal zij een dubbele boekhouding voeren. Verenigingen en stichtingen die een vereenvoudigde boekhouding kunnen net zoals in het KB/WER ervoor kiezen om een dubbele boekhouding te voeren⁴⁰³.

Tabel 14 geeft weer hoe de V&S-wet bepaalt op welke wijze een VZW, IVZW of stichting haar boekhouding moet voeren. Eigen werk

Dubbele boekhouding	Vereenvoudigde boekhouding
Verplicht wanneer V of S minstens 2 criteria overschrijdt: - 5 werknemers - 312.500 EUR andere dan uitz. ontvangsten - 1.249.500 balanstotaal	In principe elke V&S
Art. 17, §3 V&S-wet	Art. 17, §2 V&S-wet

5.3.1 Gemeenschappelijke principes

⁴⁰² J.P. Vincke, *praktisch boekhouden voor zeer kleine VZW's*, Intersentia, Antwerpen- Cambridge, 2020, p. 24-25.

⁴⁰³ Art. 15 KB 26 juni 2003

Zowel een dubbele als vereenvoudigde boekhouding moet een aantal principes naleven opdat de boekhouding regelmatig is⁴⁰⁴. Deze principes worden vastgelegd in de wet van 17 juli 1975.

I. **Volledigheid van de boekhouding.**

De boekhouding omvat alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van de onderneming.

II. **Elke boeking wordt verantwoord door een gedagtekend verantwoordingsstuk.**

Elke boeking wordt gestaafd. Een verantwoordingsstuk zoals een factuur moet 7 jaar worden bewaard. Er geldt een bewaartermijn van 3 jaar voor verantwoordingsstukken die niet tot bewijs strekken tegen derden. Dit zijn meestal interne documenten. *Voorbeeld een betaalbewijs van de ontvangst van lidgelden*⁴⁰⁵.

III. **Verrichtingen worden geboekt zonder uitstel, getrouw en naar tijdsorde.**

Een verrichting wordt geboekt nadat ze is betaald of ontvangen. De boeking moet overeenkomen met de verrichting. De verrichting kan worden ingeschreven op datum van de verrichting of datum waarop het verantwoordingsstuk ontvangen werd. Een verrichting moet ten minste worden ingeschreven in het boekjaar waarop ze betrekking heeft.

Zowel het KB/WER als KB 19 juni 2003 nemen deze principes over uit de wet van 17 juli 1975⁴⁰⁶. De wetgever heeft tot op heden deze principes niet gewijzigd.

5.3.2 Vereenvoudigde boekhouding

Indien de vereniging of stichting een vereenvoudigde boekhouding voert zal haar boekhouding enkel bestaan uit een ongesplitst dagboek⁴⁰⁷. Dit ongesplitst dagboek bestaat uit een dagboek van ontvangsten en een dagboek van uitgaven. Aangezien beide dagboeken een geheel vormen spreekt de wetgever steeds over het ongesplitst dagboek. De vereniging of stichting moet enkel

⁴⁰⁴ CBN-Advies 174/1-Beginselen van een regelmatige boekhouding, III A. - C.

⁴⁰⁵ Voorbeeld gebaseerd op *Waaraan moet een verantwoordingsstuk in je vereenvoudigde boekhouding voldoen?*, Dynamo Project, 20/12/19, www.dynamoproject.be/faq/waaraan-moet-een-verantwoordingsstuk-in-je-vereenvoudigde-boekhouding-voldoen, geraadpleegd op 4/4/2020.

⁴⁰⁶ Wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen (hierna: wet 17 juli 1975).

⁴⁰⁷ P., VINCKE, *praktisch boekhouden voor zeer kleine VZW's*, Intersentia, Antwerpen- Cambridge, 2020, p. 35.

contante ontvangsten en uitgaven, alsook ontvangsten en uitgaven via haar rekeningen boeken. Deze verrichtingen moeten onmiddellijk, getrouw en volledig worden ingeschreven⁴⁰⁸. De Koning legt een minimummodel van het ongesplitst dagboek vast, het kan worden uitgebreid naargelang de aard en omvang van de activiteiten van de vereniging of stichting⁴⁰⁹.

Zowel in het KB 26 juni 2003 als in het KB/WER bestaat de vereenvoudigde boekhouding uit een ongesplitst dagboek⁴¹⁰. Beide KB's verschillen niet van elkaar.

5.3.3 Dubbele boekhouding

Een dubbele boekhouding bestaat uit een stelsel van dagboeken en rekeningen waarop de regels van het dubbel boekhouden van kracht zijn⁴¹¹. De vereniging of stichting moet elke verrichting zonder uitstel, getrouw en volledig moeten inschrijven in een dagboek⁴¹². Minstens eenmaal per maand moeten de verrichtingen worden overgeschreven in het grootboek. Verenigingen en stichtingen die vrijwillig een dubbele boekhouding voeren moeten dit minstens eenmaal per 3 maanden doen⁴¹³. Het grootboek bestaat uit een stelsel van rekeningen en kan worden ingericht naar de activiteit van de vereniging of stichting⁴¹⁴. De Koning bepaalt het MAR voor verenigingen en stichtingen, alsook welke rekeningen dit stelsel moeten bevatten en hoe deze rekeningen moeten worden gebruikt⁴¹⁵.

Naast de boekhouding moet er minstens één maal per jaar een inventaris worden opgemaakt⁴¹⁶. De inventaris lijst alle bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen ongeacht hun aard van de vereniging of stichting op. Deze oplisting wordt ingeschreven in het inventarisboek⁴¹⁷.

5.3.4 Inventaris

⁴⁰⁸ R., VAN HECKE en J.P., VINCKE, *Praktisch boekhouden voor kleine VZW's*, Intersentia, Antwerpen-Oxford, 2012, p. 36.

⁴⁰⁹ Art. III.85, §2 KB/WER

⁴¹⁰ Art. 4 KB 26 juni 2003

⁴¹¹ Art. III.84, eerste lid KB/WER

⁴¹² Art. III.84, tweede lid KB/WER

⁴¹³ Art. III.84, derde lid KB/WER

⁴¹⁴ P., VINCKE, *praktisch boekhouden voor zeer kleine VZW's*, Intersentia, Antwerpen- Cambridge, 2020, p. 33.

⁴¹⁵ Art. III.84, zesde lid KB/WER

⁴¹⁶ Art. III.89 KB/WER

⁴¹⁷ Art. III.89, §1WER

Volgens art III. 89 KB/WER is elke vereniging of stichting verplicht minstens één maal per jaar een inventaris op te maken. Art. III.89 KB/WER beschrijft eveneens hoe deze inventaris er moet uitzien. Verenigingen en stichtingen met een vereenvoudigde boekhouding moeten deze beschrijving niet volgen. Volgens de beschrijving moeten alle bezittingen, vorderingen, schulden, verplichtingen en eigen middelen worden opgenomen in de inventaris. Vervolgens moet elk bestanddeel onderzocht en gewaardeerd worden aan de hand van de door het bestuursorgaan gekozen waarderingsregels. Daarna worden alle bestanddelen opgenomen in de inventaris die ingericht is volgens het rekeningstelsel van de vereniging of stichting⁴¹⁸.

Het KB/WER wijkt inzake de inventaris niet af van het KB 26 juni 2003. Volgens het KB 26 juni 2003 moeten verenigingen en stichtingen met een vereenvoudigde boekhouding eveneens geen beschrijving volgen voor het opstellen van een inventaris⁴¹⁹. Verder bepaalt het KB 26 juni 2003 dat de raad van bestuur de waarderingsregels voor de waarderungen in de inventaris vaststelt⁴²⁰.

5.3.5 Waarderingregels

Het KB/WVV voorziet en verduidelijkt de waarderingsregels waaruit het bestuursorgaan moet kiezen die de grondslag zullen vormen voor de waarderungen in de inventaris⁴²¹. De gehanteerde waarderingsregels moeten worden beschreven in de inventaris, tevens moet er ook een samenvatting van de waarderingsregels in de toelichting van de jaarrekening moeten worden bijgeschreven⁴²². De waarderungen in de inventaris en jaarrekening moeten steeds aan de eisen van voorzichtigheid, oprechtheid en goede trouw voldoen⁴²³. Dit houdt in dat het bestuursorgaan bij twijfel bezittingen, schulden, etc. eerder zal onderwaarderen i.p.v. over te waarderen. Het is belangrijk dat de waarderungen de financiële toestand van de vereniging of stichting te allen tijd zo nauwkeurig mogelijk weerspiegelen⁴²⁴. Normaliter zullen de waarderingsregels ieder jaar dezelfde zijn, tenzij deze niet langer toelaten om een correct en nauwkeurig beeld van de financiële toestand weer te geven⁴²⁵. In dat geval zal het bestuursorgaan de waarderingsregels aanpassen. Deze

⁴¹⁸ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 194.

⁴¹⁹ Art. 5 KB 26 juni 2003

⁴²⁰ Art. 6 KB 26 juni 2003

⁴²¹ Hoofdstuk II KB/WVV

⁴²² Art. 3:6, derde lid KB/WVV; 3:178, derde lid KB/WVV

⁴²³ Art. 3:10 KB/WVV, 3:180 KB/WVV

⁴²⁴ C., SIAU en R., MERCKEN, *Boekhouding en financiële rapportering Boek 1 met bespreking van de IAS/IFRS-normen*, Garant, Antwerpen/Apeldoorn, 2005, p. 222-225.

⁴²⁵ Art. 3:179, eerste lid KB/WVV

aanpassingen moeten worden vermeld en verantwoord in de toelichting. Vervolgens moet ook een inschatting van de invloed die de wijziging met zich kan brengen worden gemaakt⁴²⁶.

Het KB/WVV voorziet voor vereniging of stichting met een vereenvoudigde boekhouding een waarderingsregel die van toepassing is op bezittingen⁴²⁷. Deze waarderingsregel bepaalt dat bezittingen gewaardeerd worden tegen de som van de waarde van de tegenprestaties en uitgaven ingevolge de verwerving.

Voorbeeld

Een VZW koopt een machine voor €1000 waarbij €200 verzendkosten verschuldigd zijn. De machine zal worden gewaardeerd tegen €1200.

Het KB/WVV biedt ook de mogelijkheid aan het bestuursorgaan om de waarde van bezittingen die verworven zijn in een boekjaar voor 1 mei 2019 zelf te bepalen.⁴²⁸ Dit op voorwaarde dat hun waarde niet kan worden teruggevonden.

De waarderingsregels voor vereniging en stichting met een dubbele boekhouding en die zijn opgericht volgens de V&S-wet zijn vastgelegd in het KB 19 december 2003. Dit KB bevat een verwijzing naar de waarderingsregels die gelden voor vennootschappen. Het KB/WVV legt de waarderingsregels vast in één KB waar zowel vennootschappen als verenigingen en stichtingen gebruik van kunnen maken.

In deze masterproef wordt een verdere bespreking van de waarderingsregels uit het KB/WVV en KB 19 december 2003 buiten beschouwing gelaten.

5.4 Jaarrekening

Op het einde van elk boekjaar moet het bestuursorgaan een financieel verslag opstellen. Dit is de jaarrekening. De jaarrekening zal de financiële toestand van de vereniging weergeven.

5.4.1 Schema jaarrekening

⁴²⁶ Art. 3:8; 3:179, tweede lid KB/WVV

⁴²⁷ Art. 3:178, eerst lid KB WVV

⁴²⁸ CBN-advies 2020/05, randnummer 13.

De jaarrekening moet volgens een vastgesteld schema – ook wel de vorm van de jaarrekening genoemd – worden opgemaakt. Het schema van de jaarrekening hangt enerzijds af van de wijze waarop de boekhouding wordt gevoerd. Een vereniging of stichting die een vereenvoudigde boekhouding voert moet een jaarrekening volgens een vereenvoudigd schema neerleggen. Een vereniging of stichting die een dubbele boekhouding voert moet haar jaarrekening volgens een micro-, verkort of volledig schema neerleggen. Anderzijds speelt ook de grootte van de vereniging of stichting een rol. Verenigingen en stichtingen worden op basis van groottecriteria die betrekking hebben op de omzet, het aantal werknemers en het balanstotaal onderverdeeld in categorieën. De categorie waarin de vereniging of stichting wordt onderverdeeld zal bepalen volgens welk schema de jaarrekening moet worden opgemaakt. Een overzicht wordt in Tabel 15 geeft een overzicht van de categorieën waarin verenigingen en stichtingen worden onderverdeeld o.b.v. de groottecriteria uit het WVV. De categorie waarin de vereniging of stichting wordt ondergebracht zal bepalen volgens welk schema zij haar jaarrekening moet opstellen. weergegeven.

Tabel 15 geeft een overzicht van de categorieën waarin verenigingen en stichtingen worden onderverdeeld o.b.v. de groottecriteria uit het WVV. De categorie waarin de vereniging of stichting wordt ondergebracht zal bepalen volgens welk schema zij haar jaarrekening moet opstellen. Deze tabel is gebaseerd op een tabel van C., Van Hee, Nieuw boekhoudkundig kader VZW's en stichtingen in VZW actueel, nr°13 28 juni 2019, p7.

	Dubbele boekhouding		
	Micro V&S	Kleine V&S	Andere dan kleine V&S
Criteria	Niet meer dan 1 criterium overschrijden ⁴²⁹ : - 10 werknemers - € 700.000 omzet - € 350.000 balanstotaal Art. 1:29 en Art. 1:31 WVV	Overschrijden niet meer dan 1 criterium: - 50 werknemers - € 9.000.000 omzet - € 4.500.000 balanstotaal Art. 1:28 en Art. 1:30 WVV	Overschrijden minstens 2 criteria: - 50 werknemers - € 9.000.000 omzet - € 4.500.000 balanstotaal Geen artikel
Schema	Micro (MIC)	Verkort (VKT)	Volledig (VKT)

Het WVV definieert enkel kleine en microverenigingen, alsook kleine en microstichtingen. De categorie microvereniging of microstichting vormen een bijzondere categorie van de kleine verenigingen en kleine stichtingen. Wanneer een vereniging of stichting niet als klein kan worden beschouwd wordt zij automatisch als een andere dan kleine vereniging of stichting beschouwd.

⁴²⁹ Art. 1:29; Art. 1:31 WVV

Het is mogelijk dat een vereniging of stichting zweeft tussen 2 categorieën.

Voorbeeld

In jaar X wordt een VZW als een kleine VZW aangemerkt omdat zij 1 van de groottecriteria overschrijdt. Vervolgens wordt de VZW in het jaar X+1 als een andere dan kleine VZW aangemerkt omdat zij 2 groottecriteria overschrijdt.

In principe heeft dit tot gevolg dat de vereniging of stichting haar jaarrekening niet meer volgens het verkorte schema mag neerleggen in het jaar X+1. De jaarrekening moet dan in principe worden opgesteld volgens het volledige schema. In dergelijke situaties moet er worden gekeken naar het consistentiebeginsel⁴³⁰. Dit beginsel stelt dat wanneer een vereniging of stichting niet langer voldoet aan de groottecriteria van de categorie waartoe zij behoort, dit pas gevolgen heeft wanneer dit zich 2 opeenvolgende boekjaren voordoet. Dit leidt ertoe dat vanaf het derde boekjaar de regels inzake het schema van de jaarrekening van de categorie waartoe zij de laatste 2 boekjaren behoort van toepassing zullen zijn. Een eenmalig overschrijding leidt er dus niet onmiddellijk toe dat de jaarrekening volgens een ander schema moeten worden opgesteld.

Het bestuursorgaan toetst de cijfers van de vereniging of stichting a.d.h.v. de laatste jaarrekening aan de groottecriteria. Het bestuursorgaan van opstartende vereniging of stichting zal de cijfers te goeder trouw moeten inschatten⁴³¹. De geschatte cijfers zullen bepalen tot welke categorie de vereniging of stichting zal behoren. Indien de vereniging of stichting een boekjaar heeft dat korter of langer is dan 12 maanden – met een maximum van 24 maanden min 1 dag – moeten de groottecriteria worden vermenigvuldigd met breuk. Deze breuk heeft als teller het aantal maanden dat het boekjaar duurt, de noemer bestaat uit 12 maanden⁴³².

De V&S-wet deelt net zoals het WVV verenigingen en stichtingen onder in verschillende categorieën Dit gebeurt a.d.h.v. groottecriteria die net zoals in het WVV betrekking hebben op de balans, het aantal werknemers en de omzet. De drempelwaarden van de groottecriteria verschillen wel ten opzichte van de drempelwaarden in het WVV. De categorie waarin de vereniging of stichting wordt ondergebracht bepaalt het schema dat moeten worden gebruikt voor het opstellen van de jaarrekening. Tabel 16 geeft een overzicht van de categorieën waarin verenigingen en stichtingen worden onderverdeeld o.b.v. de groottecriteria uit de V&S-wet. De categorie waarin de vereniging of stichting

⁴³⁰ CBN-advies 2019/12, randnummers 22-23.

⁴³¹ Art. 1:28, §3 WVV

⁴³² Art. 1:28, §4 WVV; CBN-advies 2019/12, randnummers 20-21.

wordt ondergebracht zal bepalen volgens welk schema zij haar jaarrekening moet opstellen. Deze tabel is gebaseerd op een tabel van C., Van Hee, Nieuw boekhoudkundig kader VZW's en stichtingen in VZW actueel, nr°13 28 juni 2019, p7. geeft een overzicht volgens welke schema de vereniging of stichting moet opstellen.

Tabel 16 geeft een overzicht van de categorieën waarin verenigingen en stichtingen worden onderverdeeld o.b.v. de groottecriteria uit de V&S-wet. De categorie waarin de vereniging of stichting wordt ondergebracht zal bepalen volgens welk schema zij haar jaarrekening moet opstellen. Deze tabel is gebaseerd op een tabel van C., Van Hee, Nieuw boekhoudkundig kader VZW's en stichtingen in VZW actueel, nr°13 28 juni 2019, p7.

	Vereenvoudigde boekhouding	Dubbele boekhouding	
	Kleine V&S	Grote V&S	Zeer grote V&S
Criteria	Overschrijden niet meer dan 1 criterium: - 5 werknemers - 250.000 EUR andere dan uitzonderlijke ontvangsten - 1.000.000 balanstotaal Art. 17, §3 V&S-wet	Overschrijden minstens 2 criteria: - 5 werknemers - 250.000 EUR andere dan uitzonderlijke ontvangsten - 1.000.000 balanstotaal Art. 17, §3 V&S-wet	Overschrijden minstens 2 criteria: - 50 werknemers - € 6.250.000 omzet - € 3.125.000 balanstotaal OF - 100 werknemers Art. 17, §5 V&S-wet
Schema	Vereenvoudigd schema	Verkort (VKT)	Volledig (VOL)

In tegenstelling tot het KB/WER kan de jaarrekening worden opgesteld door slechts 3 schema's. Deze zijn het vereenvoudigde, verkorte of volledige schema. Dit komt omdat de V&S-wet verenigingen en stichtingen in andere categorieën opdeelt dan het WVV. De V&S-wet kent het microschemata niet omdat zij geen microverenigingen of -stichtingen kent.

Een vergelijking tussen de schema's van het WVV en de V&S-wet valt buiten de beschouwing van deze masterproef. In de volgende paragrafen wordt wel aandacht schema's van het WVV. Deze schema's moeten vanaf 1 januari 2020 worden gebruikt.

5.4.2 Jaarrekening volgens het vereenvoudigde schema

Verenigingen en stichtingen die een vereenvoudigde boekhouding voeren stellen hun jaarrekening op volgens het vereenvoudigde schema⁴³³. De jaarrekening bestaat dan uit 2 delen: een staat van ontvangsten en uitgaven en een toelichting. Het vereenvoudigde schema werd opgenomen in bijlage 8 van het KB/WVV.

⁴³³ Art. 3:176 KB/WVV

5.4.2.1 De staat van ontvangsten en uitgaven

Deze staat vloeit rechtstreeks voort uit het ongesplitst dagboek van ontvangsten en uitgaven⁴³⁴. Deze staat moet de aard en bedragen van de ontvangsten en uitgaven vermelden⁴³⁵. De wetgever voorziet een minimummodel in bijlage 8 van het KB/WVV. De vereniging of stichting kan dit schema uitbreiden op maat van haar activiteiten.

5.4.2.2 De Toelichting

De toelichting bestaat uit 5 onderdelen:

- I. Een samenvatting van de waarderingsregels
- II. De aanpassingen van de waarderingsregels
- III. Bijkomende inlichtingen
- IV. De staat van het vermogen
- V. Belangrijke rechten en verplichtingen die niet in cijfers weergegeven kunnen worden

De staat van het vermogen vloeit uit de inventaris die is opgesteld⁴³⁶. Deze staat zal op de afsluitingsdatum van het boekjaar de aard en het bedrag van alle bezittingen en schulden vermelden. Bovendien moet de staat van het vermogen alle rechten en verplichtingen vermelden die de financiële toestand van de vereniging of stichting kan beïnvloeden. Indien het bedrag van deze rechten en verplichtingen niet kan worden bepaald, moet zij in woorden worden omschreven in de toelichting⁴³⁷. De wetgever voorziet een minimaal schema van de staat van het vermogen in bijlage 8 van het KB/WVV.

5.4.3 Jaarrekening volgens verkort schema

Kleine V&S die een dubbele boekhouding voeren moeten hun jaarrekening volgens een verkort schema neerleggen. De jaarrekening bestaat uit een balans, een resultatenrekening en een toelichting.

⁴³⁴ J.P., VINCKE, *praktisch boekhouden voor zeer kleine VZW's*, Intersentia, Antwerpen- Cambridge, 2020, p. 47.

⁴³⁵ Art. 3:182 KB/WVV

⁴³⁶ Art. 3:184, eerste lid KB/WVV

⁴³⁷ Art. 3:184, tweede lid KB/WVV

De balans geeft enerzijds alle bezittingen – activa – weer en anderzijds de schulden en het eigen vermogen – zij vormen samen de passiva – op een bepaald moment. De resultatenrekening vat alle inkomsten en uitgaven van het boekjaar samen. Hieruit kan worden afgeleid of de vereniging of stichting winst of verlies heeft gemaakt. De toelichting geeft een samenvatting van de gehanteerde waarderingsregels, afwijkingen op de waarderingsregels en hun invloed op het vermogen van vereniging of stichting, rechten en verplichtingen die niet in de balans worden opgenomen en aantal vaste rubrieken die aanvullende informatie verstrekken over onderdelen van de balans en resultatenrekening weer⁴³⁸. Artikel 3:167 KB/WVV geeft een volledige olijsting van allerlei feiten die in de toelichting vermeld kunnen worden. Het KB/WVV voorziet een schema in bijlage 7 voor de balans en resultatenrekening op maat van verenigingen en stichtingen.

5.4.4 Jaarrekening volgens een micro schema

Microverenigingen en -stichtingen met een dubbele boekhouding moeten hun jaarrekening volgens een microschemata neerleggen⁴³⁹. De wetgever voorziet in bijlage 7 van het KB/WVV een micro- en verkort schema voor de balans en de resultatenrekening. Het verschil tussen het micro- en verkort schema situeert zich in de toelichting. De toelichting van het microschemata is beperkter dan die van het verkort schema. In de toelichting van het microschemata moeten minder vermeldingen worden opgenomen. Enkele vermeldingen die in de toelichting van het microschemata worden opgenomen zijn de rechten en verplichtingen die niet in balans werden opgenomen en een staat van de activa waarin fluctuaties worden verklaard in de toelichting worden vermeld. Een volledige olijsting kan worden gevonden in artikel 3:170 KB/WVV.

5.4.5 Jaarrekening volgens een volledig schema

Andere dan kleine verenigingen of stichtingen met een dubbele boekhouding moeten hun jaarrekening volgens een volledig schema opstellen⁴⁴⁰. Wanneer het volledige schema wordt vergeleken met het micro of verkort schema valt op dat beide schema's quasi dezelfde rubrieken hebben. Het verschil zit hem in de verdere onderverdeling van deze rubrieken in het volledige schema. Dit wordt geïllustreerd in Tabel 17 illustreert het verschil tussen het volledige schema en een

⁴³⁸ CLAESSENS, Balansanalyse en Financiële analyse, z.d., p. 1-2, www.claessens.be/cevora/doc/de%20balans_uitgebr_uitleg_01.pdf?fbclid=IwAR1Piggu81GJsKrJodKFAv5BKtDa-RmPqZPYOMNgdSEXQALf7800SPfeXOs, geraadpleegd op 24/4/2020.

⁴³⁹ Art. 3:168 KB/WVV

⁴⁴⁰ Art. 3:162 KB/WVV

micro of verkort schema. De rubrieken van het volledige schema zijn veel uitgebreider dan die van de het verkorte of microschemata. Deze tabel is gebaseerd opmet een aantal voorbeelden.

Tabel 17 illustreert het verschil tussen het volledige schema en een micro of verkort schema. De rubrieken van het volledige schema zijn veel uitgebreider dan die van de het verkorte of microschemata. Deze tabel is gebaseerd op bijlage 6 en 7 van het KB/WVV.

Volledig schema	Micro of verkort schema
<u>Actiefzijde balans</u> IV. Financiële vaste activa <ul style="list-style-type: none"> A. Verbonden entiteiten <ul style="list-style-type: none"> 1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen 2. Vorderingen B. Vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat <ul style="list-style-type: none"> 1. Deelnemingen 2. vorderingen C. Andere financiële vaste activa <ul style="list-style-type: none"> 1. Aandelen 2. Vorderingen en borgtochten in constanten 	IV. Financiële vaste activa
<u>Passiefzijde balans</u> VIII. Schulden op meer dan één jaar <ul style="list-style-type: none"> A. Financiële schulden <ul style="list-style-type: none"> 1. Achtergestelde lening 2. Niet-achtergestelde obligatieleningen 3. Leasingschulden en soortgelijke Schulden 4. kredietinstellingen 5. Overige leningen 	VIII. Schulden op meer dan één jaar <ul style="list-style-type: none"> A. Financiële schulden <ul style="list-style-type: none"> 1. Kredietinstellingen, leasingschulden en soortgelijke schulden 2. Overige leningen
<u>Resultatenrekening</u> VII. Belastingen op het resultaat <ul style="list-style-type: none"> A. Belastingen B. Regularisering van belastingen en terugnemingen van voorzieningen voor belastingen 	VII. Belastingen op het resultaat

Naast de uitgebreidere onderverdeling die voorzien wordt in het volledige schema vallen nog 2 zaken op. Ten eerste is de resultaatverwerking in het volledig schema identiek als de resultaatverwerking in het micro- of verkorte schema. Ten tweede somt het volledige schema de bedrijfsopbrengsten en de recurrente bedrijfskosten afzonderlijk op. Het micro- of verkorte schema maakt gebruik van het begrip brutomarge. De brutomarge is het bedrag dat overblijft nadat de kosten van het verkochte product of dienst van de verkoopprijs zijn afgetrokken.

In de toelichting wordt net zoals in de andere schema's een samenvatting van de waarderingsregels en vaste rubrieken die aanvullende informatie verstrekken over onderdelen van de balans vermelden. Artikel 3:164 KB/WVV geeft een volledige oplistings van allerlei feiten die in de toelichting vermeld kunnen worden.

5.5 Overige stukken

5.5.1 *Het commissarisverslag*

De andere dan kleine V&S moeten één of meerdere commissarissen aanstellen. De opdracht van commissaris focust zich op de controle van de financiële toestand en de jaarrekening van de vereniging of stichting⁴⁴¹. Hij schrijft zijn bevindingen minstens eenmaal per jaar neer in het commissarisverslag. De mogelijke inhoud van het commissarisverslag werd reeds besproken onder 3.4.3 Commissarisverslag.

5.5.2 *Het jaarverslag*

De andere dan kleine V&S zijn verplicht een jaarverslag op te stellen⁴⁴². In het jaarverslag geeft het bestuursorgaan rekenschap van hun beleid. Dit verslag vermeldt⁴⁴³:

- I. Een overzicht van de ontwikkelingen van de activiteiten en de positie van de vereniging
- II. Een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd
- III. Informatie over belangrijke gebeurtenissen die na het einde van het boekjaar voordeden
- IV. Inlichtingen over de omstandigheden die haar ontwikkeling kunnen beïnvloeden

⁴⁴¹ Art. 3:47, §6 WVV

⁴⁴² Art. 3:48, §1 WVV; Art. 3:51 WVV

⁴⁴³ Art. 3:48, §2 WVV; IRB-advies 2019/15

- V. Informatie over de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling
- VI. Het al dan niet bestaan van bijkantoren
- VII. Een verantwoording van de toepassing van de waarderingsregels wanneer uit de balans Een overgedragen verlies blijkt of uit de resultaten 2 opeenvolgende boekjaren een verlies van het boekjaar blijkt.

De commissaris moet oordelen of het jaarverslag in overeenstemming is met de jaarrekening. Dit oordeel niet moet worden opgenomen in zijn commissarisverslag. Dit geldt wel voor vennootschappen. De commissaris zal enkel volgende zaken m.b.t. het jaarverslag opnemen:

- I. Informatie in het jaarverslag onjuist of misleidend is t.o.v. de jaarrekening
- II. Genomen beslissingen die in strijd zijn met het WVV of de statuten.

5.5.3 *Sociale balans*

De sociale balans vormt een onderdeel van de toelichting. In de sociale balans zullen verenigingen en stichtingen moeten rapporteren over enerzijds de tewerkstelling van werknemers en anderzijds de opleidingsactiviteiten die zij volgen⁴⁴⁴. De sociale balans bestaat uit een staat van de tewerkgestelde personen, een tabel met de personeelsbewegingen en een staat met de opleidingsactiviteiten⁴⁴⁵. Niet elke vereniging of stichting moet een sociale balans opmaken. Dit is enkel verplicht wanneer een vereniging of stichting minstens 20 voltijdse werknemers tewerkstelt. Kleine en microverenigingen alsook kleine en microstichtingen – met 20 voltijdse werknemers - mogen een sociale balans opstellen volgens een verkort schema⁴⁴⁶.

5.5.4 *De begroting*

Het bestuursorgaan moet naast een jaarrekening ook een begroting opstellen⁴⁴⁷. Het WVV legt niet op volgens welke vorm deze begroting moet worden opgemaakt. Het CBN raadt aan om de begroting in dezelfde vorm als de jaarrekening op te maken⁴⁴⁸. De begroting probeert de ontvangsten en uitgaven voor het volgend boekjaar te ramen.

⁴⁴⁴ I. DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 198-199.

⁴⁴⁵ Art. 5:2 KB/WVV

⁴⁴⁶ Art. 5:3 KB/WVV

⁴⁴⁷ Art. 3:47, §1; Art. 9:19 WVV

⁴⁴⁸ CBN-advies 2019/12, nr. 37.

5.6 Openbaarmakingsverplichtingen jaarrekening

De jaarrekening wordt door het bestuursorgaan opgesteld, zij legt de jaarrekening samen met de begroting voor aan de AV⁴⁴⁹. De jaarrekening moet binnen 6 maanden na het afsluiten van het boekjaar worden goedgekeurd⁴⁵⁰. Nadat de jaarrekening is goedgekeurd hebben de bestuurders 30 dagen de tijd om de jaarrekening neer te leggen bij de NBB⁴⁵¹. Verenigingen en stichtingen moeten hun jaarrekening neerleggen bij de NBB. Verenigingen en stichtingen met een jaarrekening volgens het vereenvoudigd schema leggen hun jaarrekening neer bij de griffie van de ondernemingsrechtbank⁴⁵².

De jaarrekening wordt gelijktijdig met het verslag van de commissaris, het jaarverslag en een stuk die de gegevens van de bestuurders en commissaris vermeldt neergelegd. Opdat de neerlegging wordt aanvaard door de griffie of NBB moet de jaarrekening volgende gegevens vermelden⁴⁵³:

- I. Naam vereniging of stichting
- II. Haar rechtsvorm
- III. Nauwkeurige aanduiding van de zetel
- IV. Haar ondernemingsnummer
- V. De afkorting RPR gevolgd zetel ondernemingsrechtbank van het rechtsgebied waarin de vereniging of stichting haar zetel heeft
- VI. Begin- en afsluitdatum boekjaar
- VII. Datum goedkeuring jaarrekening

Aan de neerlegging zijn ook neerleggingskosten verbonden⁴⁵⁴. Indien de NBB de neerlegging van de jaarrekening niet aanvaardt moet zij dit aan de indiener binnen 8 werkdagen laten weten⁴⁵⁵. Ingeval van aanvaarding ontvangt de indiener een mededeling van bevestiging. De NBB neemt de jaarrekening en de daarbij andere neerlegde stukken op in haar elektronische register⁴⁵⁶. Op de

⁴⁴⁹ Art. 9:19 WVV

⁴⁵⁰ Art. 3:47, §1 WVV

⁴⁵¹ Art. 3:47, §7 WVV

⁴⁵² Art. 2:7 WVV; Art. 2:9 §1, 8° WVV

⁴⁵³ Art. 3:187, §1 KB/WVV

⁴⁵⁴ Art. 3:189 KB/WVV

⁴⁵⁵ Art. 3:189, derde lid KB/WVV

⁴⁵⁶ Art. 3:190 KB/WVV

website van de NBB kan iedereen de jaarrekening samen met de daarbij neerlegde stukken raadplegen⁴⁵⁷. De NBB verstuurt een kopie van de documenten die niet raadpleegbaar zijn op haar website naar de griffie van ondernemingsrechtbank⁴⁵⁸. De verstuurde documenten worden ingeschreven in het verenigingdossier dat op de griffie wordt gehouden.

⁴⁵⁷ Art. 3:192, §1 KB/WVV

⁴⁵⁸ Art. 3:192, §2 KB/WVV

6 Fiscale verplichtingen

6.1 Rechtspersonenbelasting (RPB) of vennootschapsbelasting (VennB) van toepassing?

6.1.1 VennB

6.1.1.1 *Gevolgen nieuwe definitie VZW.*

Met de invoering van het WVV wordt er inhoudelijk gesleuteld aan de VZW. Een VZW mag ondanks dat wat haar naam doet vermoeden wél degelijk een winstoogmerk hebben. Dit heeft tot gevolg dat zij zowel activiteiten van winstgevende als niet-winstgevende aard mag stellen om haar doel te realiseren. Hieraan wordt wel een voorwaarde gekoppeld, zij mag de winst die ze behaalt uit deze activiteiten enkel gebruiken om haar belangeloos doel te realiseren. Het is verboden voor de VZW om de winst die ze haalt uit haar activiteiten rechtstreeks of onrechtstreeks uit te keren aan haar leden. Het WVV wijkt met deze inhoud af van de V&S-wet.

In de V&S-wet mag een VZW geen winstoogmerk hebben⁴⁵⁹. Een VZW zal dus in de regel enkel niet-winstgevende activiteiten uitvoeren om haar belangeloos doel te realiseren. Toch sluit de wetgever niet helemaal uit dat zij naast niet-winstgevende activiteiten ook winstgevende activiteiten kan stellen. Dit op voorwaarde dat de winstgevende activiteit niet haar hoofdactiviteit vormt en er geen rechtstreekse voordelen aan de leden worden uitgekeerd.

6.1.1.2 De V&S-wet en het WIB

Volgens de V&S-wet valt een VZW quasi zeker onder de rechtspersonenbelasting. Aangezien de toepassing van rechtspersonenbelasting vereist dat een rechtspersoon geen verrichtingen van winstgevende aard stelt⁴⁶⁰. De rechtspersonenbelasting impliceert m.a.w. de afwezigheid van een winstoogmerk. Wanneer een VZW winstgevende activiteiten in hoofddorde economische activiteiten verricht zal zij onderworpen worden aan de vennootschapsbelasting. De VZW handelt in dat geval in strijd met haar wettelijke definitie. Ze zal worden aanzien als een schijnvzw. Zowel de juridische als fiscale wetgever voert in dat geval een herkwalificatie naar een vennootschap door.

⁴⁵⁹ Art. 1 V&S-wet

⁴⁶⁰ Art. 220, 3° WIB

6.1.1.3 Het WVV en het WIB

Nu het WVV toelaat dat VZW's wel een winstoogmerk mogen hebben dringt zich de vraag op wat de fiscale gevolgen hiervan zullen zijn. Zullen VZW's plots massaal aan de vennootschapsbelasting onderworpen?

6.1.1.4 Uitgangspunt WIB

In tegenstelling tot de V&S-wet gaat het WIB er niet automatisch vanuit dat een VZW onderworpen wordt aan de rechtspersonenbelasting omdat zij geen winstoogmerk heeft. De fiscale wetgever vertrekt vanuit de omgekeerde veronderstelling. Het WIB beschouwt enigerlei vennootschap, vereniging, inrichting of instelling die een rechtspersoonlijkheid bezit en een onderneming exploiteert of verrichtingen van winstgevende aard verricht als een vennootschap⁴⁶¹. Op basis van deze fiscale definitie wordt een VZW aan de vennootschapsbelasting onderworpen ondanks dat zij juridisch gezien niet als vennootschap wordt beschouwd. Enkel wanneer zij geen onderneming exploiteert of uitsluitend niet-winstgevende verrichtingen stelt⁴⁶², zal zij niet worden onderworpen aan de vennootschapsbelasting. De fiscale wetgever zal dus voor elke VZW nagaan of zij een onderneming exploiteert en of zij verrichtingen van winstgevende aard stelt.

6.1.1.4.1 Onderneming exploiteren of verrichtingen van winst

De beoordeling of een VZW of een onderneming exploiteert gebeurt op basis van de economische werkelijkheid⁴⁶³. Bij deze beoordeling zal er worden gekeken naar de activiteiten die werkelijk worden verricht en dus niet naar de activiteiten die in de statuten worden beschreven. Er is slechts sprake dat de VZW een onderneming exploiteert wanneer zij haar activiteit uitoefent volgens de handels en nijverheidsmethoden die gebruikelijk zijn voor handels-, nijverheids- en industriële ondernemingen⁴⁶⁴. Comm. IB 182/11 voorziet een aantal beoordelingscriteria:

- I. De wijze waarop reclame wordt gevoerd
- II. De aangewende verkoop- en distributiemethodes

⁴⁶¹ Art. 2, 5°, a) WIB

⁴⁶² Onder het exploiteren van een onderneming moet worden verstaan het op een duurzame wijze bijeenbrengen van mensen en middelen gericht op het produceren en/of verhandelen van goederen of het verlenen van diensten. H., VAN IMPE, E., VAN IMPE en D., DE BOCK, *Leidraad voor vzw's*, De Fiscaliteit, Antwerpen, Standaard, 2006, p. 24

⁴⁶³ Com. IB 182/1

⁴⁶⁴ Com. IB 179/10

- III. De aard van de verkregen inkomsten
- IV. De aard van het cliënteel
- V. Het ingezette personeel
- VI. de wijze waarop de verrichtingen worden gefinancierd

Dit administratief commentaar geeft deze criteria louter als voorbeeld. Aangezien het steeds om een feitenkwestie gaat moet geval per geval worden nagegaan wat de doorslaggevende elementen zijn in de sector.

Vervolgens moet ook worden nagegaan of de gestelde verrichtingen van winstgevende aard zijn. Het is mogelijk dat bepaalde verrichtingen winst opleveren, ondanks dat de VZW de bedoeling heeft om geen winst te maken. Ondanks de afwezigheid van het winstoogmerk zal de vennootschapsbelasting toch van toepassing zijn omdat de economische werkelijkheid primeert. Deze economische werkelijkheid ziet enkel dat er winst wordt gemaakt ongeacht de intentie die aan de basis ligt. De wetgever voorziet een aantal uitzonderingen waarin de verrichting van winstgevende aard als een verrichting van niet-winstgevende aard kunnen worden beschouwd. Bijgevolg zal in dat geval de vennootschapsbelasting niet van toepassing zijn.

6.1.1.4.2 Artikel 181 WIB

Artikel 181 WIB beschrijft een aantal uitzonderingsgevallen. In dit artikel worden een reeks gevallen opgesomd waarin rechtspersonen zonder winstoogmerk en die verrichtingen van winstgevende aard stellen alsnog van de vennootschapsbelasting worden uitgesloten. De verrichting zal als een verrichting van niet-winstgevende aard worden beschouwd indien de rechtspersoon een taak verrichten in een door de wetgever aangeduid bevoorrecht gebied en dit doen zonder winstoogmerk. Tot de bevoorrechte gebieden behoren taken die worden uitgevoerd in het algemeen belang⁴⁶⁵. *Voorbeelden die in dit artikel worden opgesomd zijn sociale kassen, vakverenigingen en scholen.*

6.1.1.4.3 Art 182 WIB

Artikel 182 WIB voorziet een aantal voorwaarden opdat een verrichting van winstgevende aard als een verrichting van niet-winstgevende aard kan worden beschouwd. Volgens dit artikel zal een verrichting van winstgevende aard als verrichtingen van niet-winstgevend aard worden beschouwd indien het gaat om:

⁴⁶⁵ S. VAN CROMBRUGGE, *Beginnelsen van de vennootschapsbelasting*, Antwerpen, Biblio, 2014, p. 13

- I. Alleenstaande of uitzonderlijke verrichtingen;
- II. Verrichtingen die bestaan in het beleggen van fondsen ingezameld in het kader van de statutaire opdracht;
- III. Verrichtingen die bestaan in een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen betrekking heeft of niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt uitgevoerd.

Deze verrichtingen van winstgevende aard moeten wel ondergeschikt zijn aan de hoofdactiviteit. VZW's of andere rechtspersonen die slechts uitzonderlijk winstgevende activiteiten organiseren zullen meestal beroep op doen op deze vrijstelling in artikel 182 WIB. *Voorbeeld een jeugdbeweging organiseert een jaarlijks eefestijn om haar werkingsbudget te financieren.* In het verleden is al de bezorgdheid geuit dat een slechte toepassing van dit artikel kan leiden tot misbruik of oneerlijke concurrentie⁴⁶⁶. Om terug te keren naar het voorbeeld van de jeugdbeweging zal zij mogelijk nabije restaurants oneerlijke concurrentie aandoen omdat zij wordt uitgesloten van de vennootschapsbelasting. Dit heeft toe geleid dat anno 2020 reeds een zondvloed aan rechtspraak is gepubliceerd omtrent de toepassing van deze bepaling. In wat volgt worden de verrichtingen in punt I en III verder toegelicht omdat dat de meeste rechtspraak een uitspraak doet over de toepassing van deze voorwaarden.

6.1.1.4.3.1 Alleenstaande en uitzonderlijke verrichtingen

In administratieve commentaar gaf de Fiscale Administratie aan wat zij onder alleenstaande en uitzonderlijke verrichtingen verstaat. Zij verstaat hieronder verrichtingen die niet zodanig worden herhaald dat zij een 'bezigheid' vormen⁴⁶⁷. In haar commentaar geeft ze ook een aantal voorbeelden. *'Het sporadisch organiseren van bals of andere feestelijkheden of inrichten van tombola's of soortgelijke verrichtingen om fondsen in te zamelen, voor zover dit noch herhaaldelijk, noch veelvuldig voorkomt'*. Verder stelt de Fiscale administratie dat het alleenstaande of uitzonderlijke karakter van de verrichting per belastbaar tijdperk moet worden beoordeeld.

⁴⁶⁶ Parl. St. Kamer, 1975-76, Stuk 879, Nr. 1/9

⁴⁶⁷ Com. IB92, 182/2

6.1.1.4.3.2 Verrichtingen die bestaan in een bedrijvigheid die slechts bijkomstig op nijverheids-, handels- of landbouwverrichtingen betrekking heeft of niet volgens nijverheids- of handelsmethoden wordt uitgevoerd.

In deze bepaling worden nog 2 mogelijke uitzonderingen voorzien waarbij verrichtingen van winstgevende aard alsnog als verrichtingen van niet-winstgevende aard zullen worden beschouwd.

Volgens de eerste uitzondering mag de verrichting niet volgens nijverheids- of handelsmethoden worden uitgevoerd. Hieronder moet worden verstaan het te werk gaan op een wijze die in een bepaalde sector gewoonlijk wordt opgevolgd door industriële en handelsondernemingen (zie criteria Com. IB 182/11 om te spreken van handels- en nijverheidsmethoden 6.1.1.4.1

Onderneming exploiteren of verrichtingen van winst)

Volgens de tweede uitzondering moet de verrichting bijkomstig zijn. Het bijkomstige karakter moet worden beoordeeld ten opzichte van de belangeloze maatschappelijke werkzaamheid van de VZW of een ander rechtspersoon. Deze beoordeling kan gebeuren via het verwantsheids criterium of het kwantitatief criterium

6.1.1.4.3.2.1 Verwantsheidscriterium

In Com. IB. 182/13 stelt de Fiscale administratie dat het verwantschaps criterium moet worden gehanteerd voor VZW's en andere rechtspersonen waarbij de gestelde verrichting van winstgevende aard noodzakelijk is voor het verrichten van haar belangeloze hoofdactiviteit. Dit houdt in dat zonder deze verrichting van winstgevende aard de VZW of andere rechtspersoon haar belangeloze hoofdactiviteit niet kan uitvoeren. De Fiscale Administratie benadrukt in haar commentaar dat de verrichting van winstgevende aard op dezelfde plaats en moment moet worden verricht als de belangeloze hoofdactiviteit opdat zij als bijkomstig wordt beschouwd. Als voorbeeld geeft ze dat het uitgeven van publicaties voor het kenbaar maken van de sociale of culturele oogmerken van de rechtspersoon als bijkomstig worden beschouwd.

6.1.1.4.3.2.2 Kwantitatiefcriterium

De bijkomstigheid van de verrichting van winstgevend aard kan ook worden vastgesteld door het kwantitatief criterium. De Fiscale Administratie voorziet 2 berekeningsmethodes⁴⁶⁸. Een eerste berekeningsmethode is gebaseerd op het aantal ingezette personen. Een tweede methode is gebaseerd op het belang van de gebruikte materiële middelen.

⁴⁶⁸ Com. IB92 182/14

In de berekeningsmethode volgens het aantal ingezette personen wordt een vergelijking gemaakt tussen het aantal ingezette personen voor de verrichting van winstgevende aard en het aantal ingezette personen voor de uitoefening van de belangeloze activiteit. Deze verhouding moet worden vergeleken met andere VZW's en rechtspersonen in de sector⁴⁶⁹.

In de berekeningsmethode volgens het belang van de gebruikte materiële middelen worden ingezette materiële middelen voor de verrichting van winstgevende aard vergeleken met de ingezette middelen voor de belangeloze activiteit. Ook deze verhouding zal moeten vergeleken worden met andere VZW's en rechtspersonen in de sector⁴⁷⁰.

Indien blijkt dat er meer personeel werd ingezet of meer materiële middelen werden gebruikt voor de verrichting van winstgevende aard dan voor de belangeloze activiteit is de verrichting van winstgevende aard aan de vennootschapsbelasting onderworpen. De verrichting wordt in dat geval niet als bijkomstig beschouwd⁴⁷¹.

Deze bepaling heeft in de praktijk al veel tot discussie geleid. De oorzaak hiervan ligt in een verschillende interpretatie van het woord 'of' in deze bepaling. De Fiscale Administratie is van oordeel dat cumulatief aan beide voorwaarden moet worden voldaan. Een verrichting van winstgevende aard moet bijkomstig zijn én niet volgens handels-en nijverheidsmethoden worden uitgevoerd om als verrichting van niet-winstgevende aard te worden beschouwd. Een andere interpretatie die VZW's in deze discussie is dat het volstaat om slechts aan één voorwaarde te voldoen. Hierna volgt een korte bespreking van een arrest die deze verschillende interpretatie illustreren.

6.1.1.5 Rechtspraaktoepassing art 182: Oxfam arrest⁴⁷²

In dit arrest oordeelt het Hof van Beroep Brussel dat wereldwinkels niet aan de vennootschapsbelasting moeten worden onderworpen. De Fiscale Administratie is van oordeel dat de verkoop goederen afkomstig uit ontwikkelingslanden door VZW's moeten worden beschouwd als een verrichting van winstgevende aard die volgens handels-en nijverheidsmethoden wordt verricht. Op basis van die motivering kan de verkoop van goederen niet als bijkomstig worden gezien en dus geen beroep worden gedaan op vrijstelling zoals voorzien in art. 181, 3° WIB.

⁴⁶⁹ Com. IB92 182/15

⁴⁷⁰ Com. IB92 182/16

⁴⁷¹ G., POPPE, *De VZW in het nieuwe WVV: wat zijn de fiscale gevolgen in Fiscaal Dreamteam 2019*, p. 159.

⁴⁷² Brussel 21.06.2006

Het hof van Beroep volgt de Fiscale Administratie niet en stelt dat de verkoop wel degelijk bijkomstig is op basis van het verwantheids criterium. Bij deze verkoop worden immers mensen bewust gemaakt van de nood van eerlijke handelsverhoudingen en het stoppen van uitbuiting. De verkoop is dus noodzakelijk voor de bewustwording. De VZW valt op grond van art.181, 3° WIB niet onder de vennootschapsbelasting.

Nu duidelijk is geworden wanneer een VZW niet onderworpen wordt aan de vennootschapsbelasting resteert de vraag wanneer zij dan wel aan de rechtspersonenbelasting wordt onderworpen.

6.1.2 Rechtspersonenbelasting

Op grond van artikel 220, 3° WIB kunnen VZW's en andere rechtspersonen onder bepaalde voorwaarden aan de rechtspersonenbelasting worden onderworpen. Deze bepaling voorziet 3 mogelijkheden.

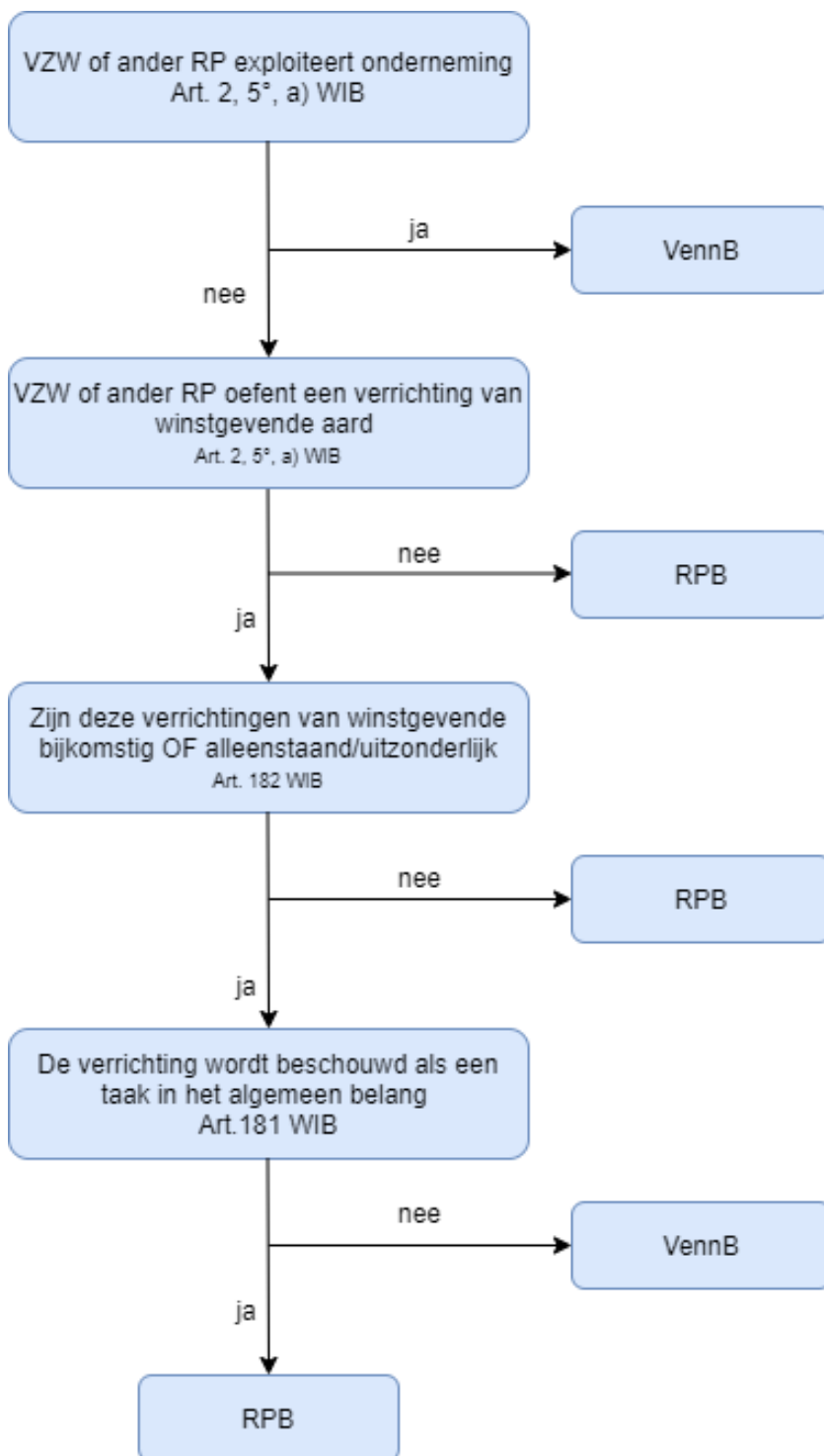
Een eerste mogelijkheid is dat de VZW of een ander rechtspersoon wordt onderworpen aan de rechtspersoon omdat zij geen activiteiten van winstgevende aard stelt.

Een tweede mogelijkheid is dat zij een activiteit in het algemeen belang verricht die wordt opgesomd in artikel 181 WIB.

Een derde mogelijkheid is dat de onderwerping voortvloeit uit de uitsluiting van de vennootschapsbelasting. De VZW of een ander rechtspersoon kan zich in dat geval beroepen op de vrijstelling voorzien in artikel 182 WIB.

6.1.3 Samenvattend schema

Om te bepalen of een VZW of een andere rechtspersoon moeten worden onderworpen aan de rechtspersonen- of vennootschapsbelasting kan onderstaand schema in Figuur 7. Dit schema biedt een leidraad om te bepalen of de VZW onderworpen is aan de rechtspersonenbelasting of vennootschapsbelasting. Schema gebaseerd I., De Meyere e.a., Vademecum voor de VZW, Intersentia, Antwerpen-Cambridge, 2019, p247. worden gebruikt.

Figuur 7. Dit schema biedt een leidraad om te bepalen of de VZW onderworpen is aan de rechtspersonenbelasting of vennootschapsbelasting. Schema gebaseerd I., De Meyere e.a., *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen-Cambridge, 2019, p247.

6.1.4 Belang onderwerping aan rechtspersonenbelasting

VZW's en ook andere rechtspersonen zullen het liefst onder de rechtspersonenbelasting belast worden. De reden hiervoor is dat de belastbare grondslag beperkter is dan in de vennootschapsbelasting⁴⁷³. In de vennootschapsbelasting wordt de verschuldigde belasting bepaald over de winst van een het boekjaar. In de rechtspersonenbelasting wordt de belasting niet bepaald over het resultaat van het boekjaar. De belasting wordt slechts geheven op bepaalde inkomsten. Dit zijn inkomsten waarover de roerende en onroerende voorheffing wordt ingehouden⁴⁷⁴. Dit zijn hoofdzakelijk onroerende inkomsten, roerende inkomsten en meerwaarden.

6.1.5 Conclusie

Tot slot rest de vraag wat nu de invloed is van het WVV op de onderwerping van aan de rechtspersonen- of vennootschapsbelasting. In dit luik is geschetst dat de bepaling van de bijkomstigheid van winstgevende activiteiten al vaak tot discussie heeft geleid. De oorzaak hiervan is dat wanneer bijkomstigheid van de winstgevende activiteit wordt vastgesteld dit leidt tot onderwerping aan de voordeligere rechtspersonenbelasting.

In de V&S-wet is het verplicht dat de winstgevende activiteit bijkomstig is. Indien wordt vastgesteld dat de activiteit wel degelijk de hoofdactiviteit vormt zal de VZW worden aanzien als schijnvzw. De VZW zal worden geherkwalificeerd naar een rechtsvorm die het best bij de activiteiten aansluit. Doordat ze in hoofdzaak winstgevende activiteiten uitvoert zal ze worden beschouwd als een vennootschap en zal ze aan de vennootschapsbelasting worden onderworpen.

Nu het WVV het mogelijk maakt voor VZW's om in hoofdzaak winstgevende activiteiten te stellen zouden mogelijks meer VZW's aan de vennootschapsbelasting kunnen worden onderworpen. Dit komt omdat de fiscale wetgeving (WIB) zich niet aanpast aan de juridische wetgeving (WVV)⁴⁷⁵. Voor VZW's zou dit ertoe leiden dat zij meer belasting zouden moeten betalen in vergelijking met de rechtspersonenbelasting. Deze VZW's zouden in de vennootschapsbelasting worden gelijkgesteld met vennootschappen ondanks dat zij geen winst uitkeren.

De rechtsleer is zich bewust van dit problemen en zoekt naar oplossing. Zo stellen voor Victor Dauginet en Vincent Vercauteren – beiden vennoot bij fiscaal advocatenkantoor Tiberghien alle

⁴⁷³ Art. 221 WIB

⁴⁷⁴ Com. IB 222/1

⁴⁷⁵ S., MATHEÏ, *Nieuwe regels voor VZW's*, z.u., 2019, p.121

rechtspersonen in de vennootschapsbelasting, met eventuele de invoering van nieuwe aftrekken⁴⁷⁶.

6.2 BTW

6.2.1 Inleiding

Naast de rechtspersonen- of vennootschapsbelasting is de btw ook een fiscale verplichting waarmee een VZW rekening mee moet houden. In de praktijk is er vaak de gedachte bij bestuurders van VZW's dat zij geen btw-belastingplichtige zijn omdat zij geen winstoogmerk hebben. In deze paragraaf wordt nagegaan of deze gedachte juist is. Indien deze gedachte fout blijkt te zijn, zal moeten worden nagegaan wat de achterliggende reden is dat de VZW als belastingplichtige moet worden beschouwd. Er wordt een basisinzicht gegeven.

6.2.2 Bepalingen van de belastingplicht

Artikel 4 Btw-wetboek bepaalt wie als btw-belastingplichtige moeten worden aangemerkt. Dit artikel bepaalt: "eenieder die in de uitoefening van een economische activiteit geregeld en zelfstandig, met of zonder winstoogmerk, hoofdzakelijk of aanvullend, leveringen van goederen of diensten verricht die in dit Wetboek zijn omschreven, ongeacht op welke plaats de economische activiteit wordt uitgeoefend."

Uit deze definitie uit het Btw-wetboek kunnen 4 voorwaarden worden afgeleid waaraan voldaan moet zijn om te kunnen spreken van een btw-belastingplichtige. Deze voorwaarde zijn:

I. Eenieder

De hoedanigheid van diegene die een handeling verricht speelt geen rol. Natuurlijke personen, rechtspersonen, verenigingen zonder rechtspersonen kunnen allemaal mogelijk als belastingplichtige worden beschouwd.

II. Economische activiteit

⁴⁷⁶ E-Seminarie FHS: Feitelijke vereniging vs vzw: inkomstenbelastingen en btw, 19/05/2020.

Het Btw-Wetboek verstaat onder een economische activiteit het leveren van goederen en diensten ten bezwarende titel door een btw-belastingplichtige in België⁴⁷⁷. Onder goederen verstaat dit wetboek tastbare goederen en een aantal niet-tastbare goederen zoals water elektriciteit en een aantal zakelijke rechten zoals erfpacht⁴⁷⁸. Het Btw-wetboek geeft ook een opsomming van wat zij onder diensten verstaat, voorbeeld autoverhuur⁴⁷⁹. De handelingen moeten ten bezwarende titel gebeuren. Dit betekent dat de leverancier of dienstverrichter de werkelijke tegenwaarde ontvangt van de afnemer voor het geleverde goed of verleende dienst⁴⁸⁰. Handelingen die zonder tegenprestatie gebeuren vallen buiten het toepassingsgebied van de btw⁴⁸¹. Er moet m.a.w. een verband bestaan tussen de geleverde goederen of de verrichte dienst en de tegenprestatie die de verrichter ontvangt⁴⁸².

III. Op geregelde wijze

De economische activiteit moet met enige regelmaat worden gesteld. De handelingen zullen met korte of lange tussenpozen en met een bepaalde frequentie herhaald worden⁴⁸³. Op manier kunnen handelingen die jaarlijks in dezelfde periode ook als geregeld worden beschouwd. *Voorbeeld een jeugdbeweging die jaarlijks op 2de zondag van september een spaghettiavond organiseert.*

IV. Op zelfstandige wijze

Enkel diegene die op zelfstandige basis een economische activiteit verrichten kunnen mogelijk als belastingplichtige worden aangemerkt. Loontrekkenden zoals bedienden hun handelingen verrichten in ondergeschikt vallen zij buiten het toepassingsgebied⁴⁸⁴.

Wanneer cumulatief aan alle voorwaarden is voldaan wordt de hoedanigheid van btw-belastingplichtige van rechtswege verleend. Dit leidt ertoe dat wanneer iemand niet aan alle

⁴⁷⁷ Art. 2 Btw-wetboek

⁴⁷⁸ Art. 9 Btw-wetboek

⁴⁷⁹ Art. 19, §1 Btw-wetboek

⁴⁸⁰ HvJ, 3 maart 1994.

⁴⁸¹ Art. 12, §1 VIII. BTW; Art. 19, §1 Btw-wetboek

⁴⁸² PACIOLI, *Btw en VZW's*, 11-24 april 2016, p.2 nr. 443.

⁴⁸³ M. DAVAGLE, *Guide juridique des ABSL*, Waterloo, Kluwer, 2001, p.772, nr. 50-5.

⁴⁸⁴ B., GEVERS, *Hoofdstuk II - De advocaat als belastingplichtige* in *Btw-handleiding voor advocaten*, Gent, Uitgeverij Larcier, 2014, p. 8-17

voorwaarden voldoet – en dus als een niet-belastingplichtige wordt aangemerkt – er niet vrijwillig kan worden gekozen voor de btw-belastingplicht⁴⁸⁵. Afhankelijk van handelingen waaruit de activiteiten van de belastingplichtigen bestaan worden zij ingedeeld in verschillende categorieën.

6.2.3 Categorieën van belastingplichtigen

Het BTW wetboek onderscheidt 4 categorieën belastingplichtigen, deze zijn

I. **Gewone belastingplichtigen**

Dit zijn belastingplichtigen waarvan de activiteiten uitsluitend bestaan uit handelingen die aan btw zijn onderworpen⁴⁸⁶. *Voorbeeld: een VZW die reizen organiseert voor haar leden*⁴⁸⁷.

II. **Gemengde belastingplichtigen**

Dit zijn belastingplichtigen wiens activiteiten bestaan uit handelingen die enerzijds worden vrijgesteld door artikel 44 Btw-wetboek en anderzijds handelingen die wel aan de btw worden onderworpen. *Voorbeeld: een voetbalclub met een kantine.*

III. **Gedeeltelijke belastingplichtigen**

Dit zijn belastingplichtigen waarvan de activiteiten ten dele bestaan uit handelingen die aan btw zijn onderworpen en uit handelingen die zonder tegenprestatie worden uitgevoerd. *Voorbeeld een yogaclub die naast yogalessen gratis oefenbundels aan de leden meegeeft.*

IV. **Vrijgestelde belastingplichtigen**

Dit zijn belastingplichtigen die een activiteit uitoefenen waarvan alle handelingen worden vrijgesteld door artikel 44 Btw-wetboek Een andere mogelijkheid is dat de belastingplichtige wordt vrijgesteld op basis van de vrijstellingsregeling voor kleine ondernemingen. Er kan toepassing van deze regeling worden gevraagd indien de omzet uit aan btw onderworpen handelingen minder dan 25.000 EUR bedraagt⁴⁸⁸. Om het bedrag van de omzet te bepalen worden vrijgestelde handelingen o.b.v. artikel 44 Btw-wetboek niet worden meegeteld.

⁴⁸⁵ B., GEVERS, *Hoofdstuk II - De advocaat als belastingplichtige* in Btw-handleiding voor advocaten, Gent, Uitgeverij Larcier, 2014, p. 12

⁴⁸⁶ M., DAVAGLE, *Guide juridique des ABSL*, Waterloo, Kluwer, 2001, p.773, nr. 50-9

⁴⁸⁷ PACIOLI, *Btw en VZW's*, nr. 423, 11-24 april 2016, p. 2.

⁴⁸⁸ Art. 56bis Btw-wetboek

6.2.4 Btw-vrijstellingen

Art 44 Btw-wetboek somt een hele lijst met activiteiten waarvan de handelingen op die niet aan btw zijn onderworpen. Het is interessant voor VZW's om na te gaan of enkele van haar activiteiten op de lijst voorkomen. In wat volgt worden de vrijstellingen die het meest relevant zijn voor VZW's bekeken.

6.2.4.1 De sociale vrijstelling (Art. 48, §2, 2° VIII. BTW)

Handelingen van publiekrechtelijke lichamen en erkende instellingen van sociale aard zijn vrijgesteld van btw zolang die handelingen in verband staan met maatschappelijk werk, sociale zekerheid en de beschermingen van kinderen en jongeren. *Voorbeelden zijn weeshuizen, woonzorgcentra, centra voor leerlingenbegeleiding en jeugdhuizen.* Dat fr erkenning een belangrijke rol speelt blijkt uit onderstaand voorbeeld:

Het vervoer van mindervalide door een woonzorgcentra is vrijgesteld van btw, maar wanneer het vervoer door een externe niet-erkende taxidienst gebeurt is er wel btw verschuldigd. De btw-administratie stelt dat een erkenning niet enkel voortkomt uit de erkenning uitgaande van de overheid maar dat dit ook kan blijken uit het ontvangen subsidies⁴⁸⁹.

6.2.4.2 De sportieve vrijstelling (Art. 48, §2, 3° VIII. BTW)

Diensten verstrekt door uitbaters van sportinrichtingen en inrichtingen van lichamelijke opvoeding aan personen die er aan sport of lichamelijke opvoeding komen doen zijn vrijgesteld van btw. De dienst moet evenwel zonder winstoogmerk worden verricht en de inkomsten van de vrijgestelde activiteit mogen enkel gebruikt worden voor de financiering van de activiteiten. De vrijstelling is enkel van toepassing op de diensten in de verhoudingen tussen de uitbater en sporter.

Voorbeeld. Een voetbalclub is geen btw verschuldigd op de ontvangen lidgelden van hun aangesloten voetballers. De voetbalclub zal wel btw verschuldigd zijn op de ontvangsten uit de ticket verkoop bij thuiswedstrijden.

In de praktijk kan er verwarring zijn of ook minder fysieke sporten zoals schaken, kaarten en gamen onder deze toepassing vallen. Het Hof van Justitie is van oordeel dat opdat er sprake is van sport

⁴⁸⁹ Circulaire 2020/C/66 dd.11.05.2020

er een niet te verwaarlozen lichamelijke component aanwezig is⁴⁹⁰. De btw-administratie sluit zich hierbij aan, ze hanteert deze definitie in het kader van btw⁴⁹¹.

VZW's zullen zich steeds dus steeds moeten af vragen of hun activiteit als sport kan worden beschouwd én of zij in hun activiteit in verband staan een sporter.

6.2.4.3 De VZW-vrijstelling (Art. 44, §2, 11° VIII. BTW)

Diensten en daarmee nauw samenhangende leveringen van goederen die worden verrichting door instellingen zonder winstoogmerk en die politieke, syndicale, religieuze, levensbeschouwelijke, filantropische of vaderlandslieve doeleinden nastreven kunnen worden vrijgesteld van btw. De handeling moet worden gesteld in het belang van alle leden die een ledenbijdrage hebben betaald. De ledenbijdrage moet ook zijn vastgelegd in de statuten of intern reglement.

Voorbeeld

Een ledenbijdrage aan natuurpunt wordt niet aan btw-onderworpen. Zij beoogt geen winst en staat in voor de bescherming van ons leefmilieu. Elk lid betaalt een vaste bijdrage, waarbij deze bijdragen worden gebruikt om natuurgebieden te beschermen. Alle leden hebben toegang tot de beschermde natuurgebieden en krijgen tot een online platform met wandel- en fietsroutes⁴⁹².

6.2.4.4 Andere relevante vrijstellingen voor VZW's

- I. Handelingen m.b.t. onderwijs, beroepsopleiding en bijscholingen (Art. 44, §2, 4° VIII. BTW)

Voorbeeld. Het inschrijvingsgeld dat wordt betaald voor het volgen van een bijscholing.

- II. Verhuur van culturele media (Art. 44, §2, 6° VIII. BTW)

Voorbeeld. Reservatiekosten verbonden aan de verhuur van boeken en tijdschriften door een bibliotheek.

- III. Handelingen m.b.t. de organisatie van culturele evenementen (Art. 44, §2, 7° VIII. BTW)

Voorbeeld. De prijs voor een toegangsticket van een museum.

⁴⁹⁰ HvJ 26-10-2017 The English Bridge Union C-90/16

⁴⁹¹ Circulaire 2018/C/84

⁴⁹² Voorbeeld geïnspireerd op informatie van www.natuurpunt.be/steunen/lidmaatschap/inschrijven

6.2.5 Conclusie btw en WVV

Het Btw-wetboek koppelt de belastingplicht niet aan de vaststelling of een economische activiteit al dan niet hoofdzakelijk of in ondergeschikte orde word verricht. Om de link naar het WVV te leggen kan dus gesteld kunnen worden dat de nieuwe mogelijkheid om in hoofdzaak economische activiteiten te stellen geen rechtstreeks invloed zal hebben op btw-belastingplicht. Deze belastingplicht wordt bepaald op basis van de gestelde activiteiten.

Ook kan de eerdergenoemde gedachtegang van de bestuurders dus fout zijn. Het ontbreken van een winstoogmerk betekent dus niet automatisch dat een VZW niet als een btw-belastingplichtige moeten worden beschouwd. Wel is de afwezigheid van een winstoogmerk bepalend voor het verkrijgen van een aantal btw-vrijstellingen. Op basis van de foutieve gedachtegang kunnen VZW's dus onbewust belastingplichtig zijn en daardoor niet voldoen aan de btw-formaliteiten die uit haar belastingplicht voortvloeien. Indien de VZW dan een onverwachte btw-controle krijgt kan dit een financiële kater opleveren.

6.3 De patrimoniumtaks

6.3.1 Oorsprong en doel

Deze taks wordt jaarlijks op het vermogen van de VZW geheven. Deze taks is eveneens van toepassing op IVZW's en stichtingen⁴⁹³. De wetgever heeft deze taks ingevoerd omdat verenigingen en stichtingen geen successierechten betalen, zij kunnen in tegenstelling tot natuurlijke personen niet overlijden⁴⁹⁴. Hierdoor loopt de overheid heel wat inkomsten mis. De patrimoniumtaks heeft tot doel hebben de successierechten die worden misgelopen enigszins te compenseren⁴⁹⁵. De patrimoniumtaks wordt wettelijk geregeld in Boek II van het Wetboeksuccessierechten.

6.3.2 Grondslag

De patrimoniumtaks is jaarlijks verschuldigd vanaf 1 januari volgend op het jaar waarin de VZW werd opgericht. De VZW krijgt vanaf dan jaarlijks een aangifteformulier toegestuurd waarin zij de

⁴⁹³ Art. 148 W.Succ.

⁴⁹⁴ www.dynamoproject.be/faq/wat-de-patrimoniumtaks-en-wanneer-ze-verschuldigd, 9 maart 2020, geraadpleegd op 23 mei 2020.

⁴⁹⁵ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 333 nr. 643.

verkoopwaarde van al haar bezittingen op 1 januari moet aangeven⁴⁹⁶. Deze verkoopwaarde dient ofwel geschat te worden of uit de jaarrekening worden afgeleid. Een VZW met een vereenvoudigde boekhouding kan de verkoopwaarde afleiden uit haar staat van vermogen, een VZW met een dubbele boekhouding uit haar balans⁴⁹⁷. Indien bepaalde bezittingen moeilijk te waarderen zijn kan er een schatter worden ingeschakeld. Het Wetboek Successierechten voorziet ook dat een aantal bezittingen die niet in de aangifte moeten worden opgenomen, dit zijn o.a. onroerende goederen die in het buitenland gelegen zijn, jaarlijkse bijdragen en huurgelden en pachten. Indien de verkoopwaarde van de bezittingen minder dan €25.000 bedraagt is de VZW vrijgesteld van de taks.

6.3.3 *Tarief*

Het tarief van de taks is vastgesteld op 0,17% op de aangegeven verkoopwaarde van haar patrimonium. De wetgever biedt VZW's die jaarlijks minder dan €500 verschuldigd zijn de mogelijkheid om een aangifte in te dienen die geldt voor de komende 3 jaar. De wetgever bouwt bij deze mogelijkheid wel een controlemechanisme in. Indien het patrimonium aanzienlijk toeneemt waardoor de verschuldigde belasting stijgt tot boven de 525 EUR, is de VZW verplicht dit te melden⁴⁹⁸

6.3.4 *De aangifte*

De aangifte moet uiterlijk worden ingediend om 31 maart bij het kantoor Rechtszekerheid⁴⁹⁹. Deze aangifteplicht geldt eveneens voor VZW's waarvan hun vermogen minder dan €25.000 bedraagt. Het niet-ontvangen van het aangifteformulier bevrijdt de VZW niet van haar aangifteplicht, zij zal in dat geval zelf een formulier moeten aanvragen. In de aangifte niet wordt aangegeven zal er een boete worden opgelegd. Deze boete bedraagt €2,50 per maand, waarbij de boete niet kan oplopen tot meer dan 1/10 van de verschuldigde patrimoniumtaks.⁵⁰⁰

6.3.5 *slotopmerking*

Een slotopmerking moet gemaakt worden omtrent welke overheid die bevoegd is om deze taks te heffen. Tot 1 januari 2014 was de federale overheid bevoegd om successierechten, het recht van overgang en de patrimoniumtaks te heffen. Hierna werden de gewesten bevoegd voor het heffen

⁴⁹⁶ I., DEMEYERE, *Vademecum voor de VZW*, Intersentia, Antwerpen, 4^e editie, 2019, p. 508-509.

⁴⁹⁷ S., MATHEÏ, *De VZW stap voor stap*, De Boeck & Larcier, 2005, p. 335 nr. 646.

⁴⁹⁸ Art. 152, eerste lid W.Succ.

⁴⁹⁹ <https://financien.belgium.be/nl/vzws/belastingen-en-btw/jaarlijkse-taks-op-de-vzws#q4>, geraadpleegd op 23 mei 2020.

⁵⁰⁰ Art. 158bis W.Succ.

successierechten en recht van overgang. De federale overheid ziet met andere woorden een deel van haar bevoegdheid afvloeien naar het niveau van de gewesten. Wetboek Successierechten Boek I geïntegreerd in de Vlaamse Codex Fiscaliteit. De federale overheid blijft nog steeds heffingsbevoegd voor de patrimoniumtaks. Deze taks wordt nog steeds geregeld in boek II van het deels ontmantelde Wetboek Successierechten.

7 Besluit

Het WVV integreert de V&S-wet en het Wetboek van vennootschappen in één wetboek. Dit wetboek maakt een duidelijk onderscheid tussen verenigingen en vennootschappen op basis van een winstuitkeringsoogmerk. Verenigingen mogen geen winsten uitkeren aan hun leden, vennootschappen mogen wel winsten uitkeren aan hun vennoten.

Op juridisch vlak voert het WVV een grote wijziging door. VZW's mogen net zoals vennootschappen hoofdzakelijk economische activiteiten verrichten. Nu VZW's hoofdzakelijk economische activiteiten mogen verrichten worden zij als onderneming beschouwd door het WER. Als onderneming kan een VZW failliet worden verklaard, maar kan zij ook beroep doen op de procedure tot gerechtelijke reorganisatie wanneer zij in financiële moeilijkheden verzeild geraakt.

Het WVV wil het verenigingsrecht en vennootschapsrecht harmoniseren. Dit doet de wetgever enerzijds door regelingen uit het Wetboek van vennootschappen door te trekken naar VZW's en andere verenigingsvormen. Regelingen omtrent bestuurdersaansprakelijkheid en belangenconflicten van bestuurders uit het Wetboek van vennootschappen gelden nu ook voor VZW's. Deze bepalingen bestaan niet in de V&S-wet. Anderzijds stemt het WVV bestaande bepalingen op elkaar af. Verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting moeten binnen 3 maanden na de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid worden overgenomen van de oprichters. De V&S-wet en het Wetboek van vennootschappen hanteren verschillende termijnen.

Het WVV integreert bepalingen in haar wetboek waarvoor de V&S-wet moet verwijzen naar andere wetboeken. Zo moet voor beperkingen omtrent de naamkeuze van een VZW niet langer naar het Burgerlijk Wetboek worden verwezen.

Het WVV stemt ook de verschillende verenigingsvormen meer op elkaar af. VZW's, IVZW's en stichtingen moeten hun doel en voorwerp omschrijven. In de V&S-wet moet een VZW enkel haar doel omschrijven.

Op boekhoudkundig vlak consolideert de wetgever alle boekhoudkundige verplichtingen en verplichtingen omtrent de jaarrekening in respectievelijk het KB/WER en KB/WVV. Deze KB's zijn van toepassing op alle boekhoudplichtige ondernemingen. In de V&S-wet zijn de verplichtingen voor VZW's verspreid over 4 KB's. Het KB/WER gaat er niet langer van uit dat een VZW een

vereenvoudigde boekhouding voert. Het KB/WER veronderstelt dat een VZW een dubbele boekhouding voert. Het KB/WVV wijzigt de groottecriteria die bepalen volgens welk schema de jaarrekening moeten worden opgesteld. Bovendien voorziet het KB/WVV met het microschemata een extra schema waarmee de jaarrekening kan worden opgesteld.

Omtrent de fiscale verplichtingen van een VZW is de impact van het WVV beperkt. De wijzigingen in het WVV gebeuren met oog voor belastingneutraliteit. Wat de btw-belastingplicht betreft is de uitoefening van een economische activiteit één van de voorwaarden die gekoppeld is aan de btw-belastingplicht. Hierbij speelt het voor het Btw-wetboek geen rol of de VZW hoofdzakelijk of in ondergeschikte orde economische activiteiten verricht. De invoering van het WVV zal er dus niet toe leiden dat meer VZW's btw-belastingplichtig worden. Het WVV heeft mogelijks wel een invloed op de onderwerping van VZW's aan de rechtspersonenbelasting of vennootschapsbelasting. In principe is een VZW onderworpen aan de voordelige rechtspersonenbelasting zolang zij economische activiteiten in ondergeschikte orde verricht. Nu het WVV toelaat dat VZW's hoofdzakelijk economische activiteiten mogen verrichten is er de verwachting dat meer VZW's aan de minder voordeligere vennootschapsbelasting worden onderworpen. Op de jaarlijkse patrimoniumbelasting heeft het WVV geen invloed.

Hoewel het WVV nu een duidelijk onderscheid maakt tussen verenigingen en vennootschappen blijven er een aantal onduidelijkheden. Momenteel is de regeling omtrent belangenconflicten enkel beperkt tot bestuurders. Echter kunnen ook dagelijkse bestuurders, een wettelijk lid of een commissaris in een belangenconflict verzeilen. De wetgever zou in een latere coördinatie de regeling rond belangenconflicten kunnen doortrekken naar iedereen die een invloed heeft of kan hebben op het beleid van de VZW.

De toelating van het WVV om in hoofdorde economische activiteiten te verrichten leidt tot verdere fiscale onzekerheid. Het WIB past zich niet aan het WVV, waardoor mogelijks meer VZW's aan de vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Verder onderzoek zou kunnen uitwijzen of deze verwachting klopt. Daarbij zou dit onderzoek zich de vraag kunnen stellen of de vennootschapsbelasting aantrekkelijker zou moeten worden gemaakt voor deze VZW's. Zij streven nog altijd een belangeloos doel na, terwijl vennootschappen winst nastreven. Verder onderzoek zou ook kunnen nagaan of het verenigingsrecht na het WVV meer gelijkenissen vertoont met verenigingsrecht in andere EU-landen.

8 Bibliografie

Boeken

Boeraeve, C., Dasnois, R., Melotte, V. en Poppe, G., *Gids voor de VZW, IVZW en stichting*, Uitgeverij voor Handel en Nijverheid n.v., Meerbeek-Kortenbergh, 2005, p137-153.

Coeckelbergh, D., *Praktijkboek voor de VZW*, Oud-Turnhout/s'-Hertogenbosch, Gompel & Scavina, 2019, 660p.

De Meyere, I., Govers, M., Poppe, G., Van Hecke R. en Vincke, J.P., *Vademecum voor de vzw*, Antwerpen, Intersentia, 3^e editie, 2012, 457 p.

De Meyere, I., Govers, M., Van Damme, P. en Vincke, J.P., *Vademecum voor de vzw*, Antwerpen, Intersentia, 4^e editie, 2019, 543 p.

Denef, M., Christians, J., Deleenheer, J., Beschrijver, D., Goyvaerts, J., Hellemans, F., Hotterbeekx, C., Ketels, L., Killesse, A., Steeno, A., Stempniewsky, Y., Tas, R., Theunis, J., Vananroye, J., Vandendriessche, F., Vanderstappen, E., Vanhee, C., Wauters, M., WaÛters, B. en Weyts, L., *De VZW*, die Keure, 2015, 717 p.

De Wulf, H., *Het onderscheid vennootschap - vereniging na de invoering van het Wetboek Vennootschappen en Verenigingen*, Financial Law Institute Working paper series, Ghent University, 2019, 38p. <http://www.law.ugent.be/fli/wps/pdf/WP2019-03.pdf>

Gevers, B., Hoofdstuk II - *De advocaat als belastingplichtige* in Btw-handleiding voor advocaten, Gent, Uitgeverij Larcier, 2014, p. 8-17

Hoedt, P., *Oprichting en bestuur van een vzw*, Garant, Leuven- Appeldoorn, 2002, 227 p.

Matheï, S., *de vzw stap voor stap*, Brussel, De Boeck & Larcier, 2005, 494 p.

Matheï, S., *Nieuwe regels voor VZW's*, Steven Matheï, 2019, 191 p.

Meerts, K., *De feitelijke vereniging. Nuttig instrument of nieuwe kleren van de keizer?*, Larcier, Gent, 2019, 72 p.

Prims, H., De Laeter, D., Matthijssens, R., Tuytten en Van den Broeke G., *vzw-zakboekje, van oprichting tot ontbinding*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2018, 289 p.

Phillipe, D. en Karatas, I., *Bestuurdersaansprakelijkheid in het licht van het WVV en WER in de nieuwe uitdagingen voor de onderneming/L'entreprise face à ses nouveaux défis*, Larcier, Gent, 2019, p81-101.

Poppe, G., *De VZW in het nieuwe WVV: wat zijn de fiscale gevolgen in Fiscaal Dreamteam 2019*, p149-182.

Poppe, G., Boeraeve, C., Dasnois, R. en Melotte, V., *Gids VZW, IVZW en stichtingen*, Meerbeek-Kortenbergh, Uitgeverij voor Handel en Nijverheid NV, 2005, 500 p.

Siau, C. en Mercken, R., *Boekhouding en financiële rapportering Boek 1 met bespreking van de IAS/IFRS-normen*, Garant, Antwerpen/Apeldoorn, 2005, p222-225.

Van Gerven, D., Janssens, E., Tas, R., *Een analyse van de nieuwe V&S-wet (Reeks Vakgroep Economisch Recht V.U.B)*, Maklu, 2004, 235 p.

Van De Woesteyne, I., *Boekhoudrecht in essentie*, Intersentia, Antwerpen, 2017, p3-29; p75-81

Van Hecke, R. en Vincke, J.P., *praktisch boekhouden voor kleine vzw's*, Intersentia, Antwerpen-Oxford, 2012, p144.

Vincke, J.P., *praktisch boekhouden voor zeer kleine vzw's*, intersentia, Antwerpen - Cambridge, 2020, 147p.

Tijdschriften

Deschepper, S., *Het neerleggen van vennootschapsakten na de hervorming van het gerechtelijk arrondissement Brussel*, R.W., 2013-2014/39 p. 1546-1551.

Meerts, K., *Het vernieuwde vennootschap- en verenigingsrecht en de impact op de feitelijke vereniging*, Actua Leges, n° 2019/38

WYCKAERT, M., Algemene vergaderingen en vergaderingen in tijden van COVID-19, RW 2019-20, afl. 35, 1368, 26 april 2020.

Wetgeving

Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen, BS 6 september 1973

Decreet van 30 juni 1982 inzake de bescherming van de vrijheid van het taalgebruik van de Franse taal in de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsook van akten en documenten van ondernemingen opgelegd door de wet en de reglementen, 27 augustus 1982

Koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen, BS 11 juli 2003

Koninklijk besluit van 21 oktober 2018 tot uitvoering van de artikelen III.82 tot en met III.95 van het wetboek van Economisch recht, BS 29 oktober 2018

Koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, BS 30 april 2019

Koninklijk besluit 4 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake mede-eigendom en het vennootschaps- en verenigingsrecht in het kader van de strijd tegen de Covid-19 pandemie, BS 9 april 2020

Wetboek van vennootschappen en verenigingen van 23 maart 2019

Wet van 2 mei 2002 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, BS 11 december 2002

Wetboek van vennootschappen, 7 mei 1999

Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, BS 30 juli 1992

Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde, BS 17 juli 1969

Wetboek der successierechten (Vlaams Gewest), BS 7 april 1936

Wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, BS 2 augustus 1966

Administratief commentaar

Com. IB 179/10

Com. IB, 182/2

Com. IB 182/11

Com. IB 182/14

Com. IB 182/15

Com. IB 182/16

Com. IB 221/2

Adviezen

CBN-advies 2020/05

CBN-advies 2019/12

CBN-advies 174/1

IBR-advies 2019/15

Circulaire 2020/C/66, 11.05.20